

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის
2019 წლის
საქმიანობის ანგარიში

სარჩევი

გენერალური აუდიტორის მიმართვა	4
2019 წლის ძირითადი შედეგები.....	6
სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მისია, ღირებულებები	
და სტრატეგიული მიზნები.....	9
1. დამოუკიდებლობისა და მანდატის გაძლიერება.....	10
2. აუდიტორული საქმიანობა	12
2.1 ძირითადი შედეგები.....	13
2.2 რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა	43
2.3 აუდიტის ხარისხის კონტროლი და უზრუნველყოფა.....	52
3. ძირითადი პარტნიორების ჩართულობა	53
3.1 თანამშრომლობა საქართველოს პარლამენტთან	54
3.2 თანამშრომლობა საქართველოს მთავრობასთან	54
3.3 თანამშრომლობა სამართალდამცავ ორგანოებთან	55
3.4 საზოგადოებასთან ურთიერთობა	55
3.5 საერთაშორისო თანამშრომლობა	57
4. შიდა მმართველობა და ორგანიზაციული კულტურა	62
4.1 ეთიკური გარემოს გაუმჯობესება	63
4.2 შიდა ინფორმაციული სისტემები და უსაფრთხოება	63
5. თანამშრომელთა პროფესიული განვითარება.....	65
6. პოლიტიკური პარტიების დაფინანსების გამჭვირვალობისა და	
ანგარიშვალდებულების ხელშეწყობა.....	69
7. სამსახურის ფინანსები	72
8. მომავლის ხედვა და არსებული გამოწვევები.....	74
დანართები	76
დანართი N1. 2019 წელს ჩატარებული აუდიტების სია	76
დანართი N2. სამართალდამცავ ორგანოებში 2019 წელს გადაგზავნილი	
ანგარიშების ჩამონათვალი.....	79
დანართი N3. დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა სახელმწიფო აუდიტის	
სამსახურის 2019 წლის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.....	81

გენერალური აუდიტორის მიმართვა

წარმოგიდგენთ სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის 2019 წლის საქმიანობის ანგარიშს, რომელიც სამსახურის ხუთწლიანი განვითარების სტრატეგიის მეორე წლის შედეგებს მოიცავს.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის 2019 წლის საქმიანობა, გასული წლის მსგავსად, დაგეგმილი იყო და წარიმართა სტრატეგიით განსაზღვრული მიზნების მიხედვით, რაც, უპირველეს ყოვლისა, მოიცავდა საერთაშორისო სტანდარტებთან (PEFA) დაახლოებას, სახელმწიფო და მუნიციპალური ბიუჯეტების დაფარვის მაჩვენებლების გაზრდის გზით. 2019 წელს ბიუჯეტის დაფარვის მაჩვენებელი, გასულ წელთან შედარებით, 2%-ით გაიზარდა და 87%-ს მიაღწია.

აუდიტის სამსახურმა დანერგა აუდიტის ახალი მიმართულება – სისტემური შესაბამისობის აუდიტები და 2019 წელს ჩაატარა ასეთი ტიპის ორი აუდიტი, რომლებმაც დაფარა 66 საჯარო უწყება. სისტემური აუდიტებით გამოვლენილი მიგნებების და გაცემული რეკომენდაციების საფუძველზე, საჯარო სექტორს ეძლევა შესაძლებლობა, შეიმუშაოს ერთიანი მიდგომა სისტემური ხარვეზების მოგვარებისა და პრევენციისთვის.

სამსახურმა 25%-ით გაიზარდა სტრატეგიულ მიზნად დასახული ეფექტიანობის აუდიტების რაოდენობა და საერთო ჯამში ჩაატარა 15 ეფექტიანობის აუდიტი, რომელმაც ხუთი სექტორი მოიცვა (ეკონომიკური საქმიანობა, საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება, სოციალური დაცვა, დასვენება და კულტურა). ამრიგად, 2019 წელს ჩატარებულ აუდიტებში, ეფექტიანობის აუდიტების წილი 21%-მდე გაიზარდა.

აუდიტის სამსახურის ძირითადი პროდუქტია აუდიტის შედეგად გაცემული რეკომენდაციები და მათი შესრულებით მოტანილი სარგებელი, რომელიც გამოიხატება საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესებასა და მოქალაქეებისთვის ღირებულების შექმნაში. 2019 წელს გაიცა ათასზე მეტი რეკომენდაცია.

წლიდან წლამდე, რეკომენდაციების რაოდენობის ზრდასთან ერთად, სულ უფრო დიდი მნიშვნელობა ენიჭება მათი მართვის ეფექტიანი ინსტრუმენტების არსებობას. რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობის გაუმჯობესებისა და მათი შესრულების უკეთესი მონიტორინგის მიზნით, სამსახურმა შექმნა რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის ელექტრონული სისტემა. სისტემას რეკომენდაციების გაცემის, შესრულებისა და მონიტორინგის პროცესი სრულად გადაჰყავს ელექტრონულ სივრცეში და უზრუნველყოფს აუდიტის ობიექტებთან პროაქტიულ კომუნიკაციას, პროცესების ავტომატიზაციასა და მონიტორინგის ეფექტიანი მექანიზმის დანერგვას.

აღსანიშნავია, რომ სისტემის საშუალებით აუდიტის სამსახურის მთავარ პარტნიორს – საქართველოს პარლამენტს, შეუძლია უშუალოდ ჩაერთოს მონიტორინგის პროცესში და ამით გააძლიეროს მისი სა-

ზედამხედველო ფუნქცია საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში. სისტემის პრაქტიკაში დანერგვა, აუდიტის სამსახურის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტი იქნება მომდევნო წლების განმავლობაში.

განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რომ პარლამენტი აქტიურადაა ჩართული აუდიტის ანგარიშების განხილვის პროცესში. დარგობრივი უწყებების მონაწილეობით, პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის აუდიტის ანგარიშების განხილველმა სამუშაო ჯგუფმა 2019 წელს განიხილა 13 აუდიტის ანგარიში.

აუდიტის სამსახურთან თანამშრომლობას განაგრძობენ საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციები. 2019 წელს უკვე მეორედ განხორციელდა მსოფლიო ბანკის (WB) მიერ დაფინანსებული პროექტის ეფექტიანობის აუდიტი. ასევე, 2019 წელს სამსახურმა დაასრულა აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მიერ დაფინანსებული პროექტის პირველი ფინანსური აუდიტი.

ასევე აღსანიშნავია, რომ ევროკავშირის აუდიტორთა სასამართლოს, პოლონეთის, უკრაინის, სერბეთის, ბელარუსისა და აზერბაიჯანის უმაღლეს აუდიტორულ ორგანიზაციებთან ერთად სამსახური მონაწილეობდა ორ საერთაშორისო პარალელურ აუდიტში: წყალდიდობით გამოწვეული საგანგებო სიტუაციების მართვის (პრევენცია, მზადყოფნის) ეფექტიანობის აუდიტი და ტუბერკულოზის პრევენციისა და მკურნალობის ეფექტიანობის აუდიტი.

აუდიტორული საქმიანობის პარალელურად, სამსახური თავის გამოცდილებასა და რესურსს აქტიურად იყენებს საჯარო სექტორში პრევენციული მექანიზმების დანერგვის მიმართულებით, რომელსაც წარმატებით ახორციელებს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სსიპ – საჯარო აუდიტის ინსტიტუტი.

კერძოდ, მუნიციპალიტეტებში განხორციელებული აუდიტების შედეგად გამოვლენილი მიგნებებისა და გაცემული რეკომენდაციების საფუძველზე შემუშავდა სპეციალური ტრენინგკურსი, რომლის მიზანია მუნიციპალიტეტებში შიდა კონტროლის მექანიზმების გაძლიერებით საჯარო ფინანსების მართვის პროცესის გაუმჯობესების ხელშეწყობა. საჯარო აუდიტის ინსტიტუტის ორგანიზებით, 2019 წელს აღნიშნული კურსი გაიარა 37 მუნიციპალიტეტის 60-ზე მეტმა საჯარო მოხელემ.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ფუნქციისა და დასახული სტრატეგიული მიზნების განხორციელებისთვის მნიშვნელოვან წინაპირობას წარმოადგენს მაღალკვალიფიციური და პროფესიონალი კადრების მოზიდვა, შენარჩუნება და მათი განვითარების ხელშეწყობა. 2019 წელს წარმატებით გაგრძელდა აუდიტის სამსახურის ინიციატივით შექმნილი სტაჟირების პროგრამა, რომლის წარმატებით გავლის შემდეგ, 15 ახალგაზრდა სამსახურის სხვადასხვა დეპარტამენტში დასაქმდა. სტაჟირების პროგრამა გაგრძელდა 2020 წელსაც.

სამსახური აქტიურად აგრძელებს მუშაობას, რათა სტრატეგიით განსაზღვრული მიზნები დროულად და ეფექტიანად იქნეს მიღწეული.

ერეკლე მექვაბიშვილი

გენერალური აუდიტორი

2019 წლის ძირითადი შედეგები

1. დამოუკიდებლობისა და მანდატის გაძლიერება

- „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“ კანონისათვის „ორგანული კანონის“ სტატუსის მინიჭებამ კიდევ უფრო გააძლიერა სამსახურის დამოუკიდებლობის გარანტიები და დაუახლოვა საერთაშორისო სტანდარტებს;
- 2018 წლიდან სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ფინანსურ კონტროლს ახორციელებს მსოფლიოს 4 უმსხვილესი კერძო აუდიტორული კომპანიიდან ერთ-ერთი. უკვე მეორე წელია, ჩატარებული ფინანსური აუდიტის ფარგლებში სამსახური იღებს უპირობო დასკვნას.

2. აუდიტორული საქმიანობა

- ჩატარდა 70 აუდიტი, მათ შორის: 16 – ფინანსური, 37 – შესაბამისობის, 2 – სისტემური შესაბამისობისა და 15 ეფექტიანობის აუდიტი;
- ეფექტიანობის აუდიტების რაოდენობა გაიზარდა 25%-ით, მათი წილი ჯამურად ჩატარებულ აუდიტებში კი – 13%-დან 21%-მდე;
- ნაერთი ბიუჯეტის დაფარვის მაჩვენებელი გაიზარდა 2%-ით და 87% შეადგინა;
- აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა 2 სისტემური (ჰორიზონტალური) შესაბამისობის აუდიტი: სახელმწიფო ავტოპარკის მართვისა და რეგულირების საკითხები და ხელშეკრულებების მართვა. აუდიტების ფარგლებში თემატურად დაიფარა 66 საბიუჯეტო ორგანიზაცია;
- სამსახურმა ჩაატარა 2 ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) აუდიტი: სახელმწიფო ვალის მართვის ინფორმაციული სისტემების შემდგომი რეაგირებისა და სახელმწიფო პენსიის ადმინისტრირების ინფორმაციული სისტემის ეფექტიანობის აუდიტი;
- 2019 წელს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა USAID-ის მიერ დაფინანსებული პროექტის ფინანსური აუდიტი და დაიწყო მსოფლიო ბანკის (WB) პროექტის ეფექტიანობის აუდიტი;
- პოლონეთის, უკრაინის, სერბეთისა და სხვა ქვეყნების უმაღლეს აუდიტორულ ორგანიზაციებთან ერთად სამსახური მონაწილეობდა 2 საერთაშორისო პარალელურ აუდიტში: წყალდიდობით გამოწვეული საგანგებო სიტუაციების მართვის (პრევენცია, მზადყოფნის) ეფექტიანობის აუდიტი და ტუბერკულოზის პრევენციისა და მკურნალობის ეფექტიანობის აუდიტი;
- 2019 წელს სამსახურმა შექმნა რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის ელექტრონული სისტემა.¹ რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის პროცესი სისტემას სრულად გადაჰყავს ელექტრონულ სივრცეში და უზრუნველყოფს აუდიტის ობიექტებთან პროაქტიულ კომუნიკაციას, პროცესების ავტომატიზაციასა და მონიტორინგის ეფექტური მექანიზმის დანერგვას;
- სამართალდამცავ ორგანოებში გადაიგზავნა 34 აუდიტის შესაბამისი მასალა.

¹ <https://aris.sao.ge>

3. ძირითადი კარტინორების ჩართულობა

თანამშრომლობა საქართველოს პარლამენტთან

- პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის აუდიტის ანგარიშების განმხილველმა სამუშაო ჯგუფმა განიხილა 13 აუდიტის ანგარიში.

ჩართულობა და გამჭვირვალობა

- 2019 წლის ღია ბიუჯეტის ინდექსის (Open Budget Index)² მოქალაქეთა ჩართულობის კომპონენტში აუდიტის სამსახურის შეფასება გაიზარდა 67-დან 78 ქულამდე, რითაც სამსახური ინარჩუნებს ყველაზე მაღალ შეფასებას კვლევაში მონაწილე სხვა სახელმწიფო სტრუქტურებს შორის;
- 2019 წელს სამსახურის მიერ მიღებული 72 მომართვიდან 33% გათვალისწინებულ იქნა 2020 წლის აუდიტორული საქმიანობის გეგმაში;
- აუდიტის სამსახურის ძირითადი პროდუქტებისა და ბიუჯეტის მონიტორის შესახებ გაიმართა 5 სამუშაო შეხვედრა პარლამენტთან, მედიასთან, სამოქალაქო და აკადემიური სექტორების წარმომადგენლებთან;
- განახლდა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისა და სსიპ – საჯარო აუდიტის ინსტიტუტის ვებგვერდები;³
- გაიმართა მედიასემინარი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 30-მდე ჟურნალისტმა ცენტრალური და რეგიონული მედიიდან.

საერთაშორისო და დონორ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა

- გაფორმდა ორმხრივი ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები აზერბაიჯანის, ისრაელისა და ფინეთის უმაღლეს აუდიტორულ ინსტიტუტებთან;
- მრავალმხრივი თანამშრომლობის მემორანდუმში გაფორმდა საქართველოს, აზერბაიჯანის, ბელარუსისა და უკრაინის უმაღლეს აუდიტორულ ინსტიტუტებს შორის;
- საქართველოს გენერალურმა აუდიტორმა EUROSAT-ASOSAT-ის რიგით მე-3 ერთობლივ კონფერენციაზე, საერთაშორისო აუდიტორულ საზოგადოებას გაუზიარა აუდიტის სამსახურის გამოცდილება თემაზე: „ეფექტიანობის გაზრდა ინფორმაციული და კომუნიკაციების ტექნოლოგიების სისტემის (ICT) გამოყენებით“;
- სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს INTOSAT-ის, EUROSAT-ისა და ASOSAT-ის 20-მდე საერთაშორისო შეხვედრაში;
- აუდიტის სამსახურის ინსტიტუციური გაძლიერების კუთხით მიმდინარეობდა პროექტები სხვადასხვა მიმართულებით, დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით: GIZ, EU, WB, USAID.

² <https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey/country-results/2019/georgia>

³ <https://www.sao.ge/ka/>, <http://www.sai.ge/ka/>

4. შიდა გეარტველობა დო ორგანიზაციული კულტურა

- 2019 წელს სამსახური სრულად გადავიდა აუდიტის მართვის სისტემაზე (AMS) და არსებული მდგომარეობით, სისტემაში მიმდინარეობს აუდიტორული საქმიანობის გეგმით განსაზღვრული ყველა აუდიტი;
- ნიდერლანდების უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციის მზარდაჭერით განხორციელებული სამსახურის კეთილსინდისიერების გარემოს თვითშეფასების (IntoSAINT-ის) შედეგების გათვალისწინებით, განახლდა და 2019 წელს დამტკიცდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსი;
- ინფორმაციული უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით, სამსახურმა 2019 წელს განახლა და შეიმუშავა ინფორმაციული უსაფრთხოებისა და ინფორმაციული აქტივების მართვის სხვადასხვა პოლიტიკა.

5. თანამშრომელთა პროფესიული განვითარება

- 2019 წელს 2-ჯერ განხორციელდა თანამშრომელთა შეფასება. შეფასების შედეგებზე დაყრდნობით, სულ დანიშნა 45 თანამშრომელი;
- სხვადასხვა მიმართულებით კვალიფიკაცია აიმაღლა სამსახურის 200-ზე მეტმა თანამშრომელმა;
- 2018 წელს შეიქმნა და პირველად განხორციელდა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანაზღაურებადი სტაჟირების პროგრამა. 2019 წელს, ერთწლიანი სტაჟირების პროგრამის წარმატებით დასრულების შემდეგ, 15 ახალგაზრდა დასაქმდა სამსახურის სხვადასხვა დეპარტამენტში;
- სამსახურის 93 თანამშრომელი ფლობს საჯარო სექტორის აუდიტორთა სერტიფიკატს, აქედან: 44 თანამშრომელი – ACCA-ის, 19 თანამშრომელი – IT მიმართულებით საერთაშორისოდ აღიარებულ სერტიფიკატებს, 3 თანამშრომელი – CFA-სა და CFM-ს;
- 2019 წელს სსიპ – საჯარო აუდიტის ინსტიტუტმა ჩაატარა 33 ტრენინგკურსი, რომელსაც დაესწრო 824 მსმენელი. საჯარო სექტორის აუდიტორული მომსახურების სასერტიფიკაციო პროგრამა გაიარა 102-მა პირმა;
- სსიპ – საჯარო აუდიტის ინსტიტუტის ორგანიზებით, „მუნიციპალური განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის“ ფარგლებში ჩატარდა ტრენინგკურსი: „შიდა აუდიტი მუნიციპალიტეტებისთვის“. 2019 წელს სასწავლო კურსი გაიარა 37 მუნიციპალიტეტის 60-ზე მეტმა საჯარო მოხელემ.

⁴ უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციების კეთილსინდისიერების თვითშეფასების მეთოდოლოგია.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მისია, ღირებულებები და სტრატეგიული მიზნები

მისია

დამოუკიდებელი და ხარისხიანი
აუდიტორული საქმიანობით
შევექმნათ ღირებულება და
სარგებელი საზოგადოებისთვის,
პარლამენტისა და
მთავრობისთვის.

ხედვა

აღვასრულოთ
ჩვენი მოვალეობა
კეთილსინდისიერად და
ხარისხიანად.

ღირებულებები

დამოუკიდებლობა

ჩვენი საქმიანობა
ფუძნდება მიუკერ-
ძოებლობის და
ობიექტურობის
პრინციპებს.

პროფესიონალიზმი

ჩვენი თანამშრომ-
ლები საქმიანობას
წარმართავენ მაღა-
ლი პროფესიული
სტანდარტების, კე-
თილსინდისიერები-
სა და ეთიკის შესაბა-
მისად.

ობიექტურობა

ჩვენი საქმიანობა
ემყარება სამარ-
თლიანობის,
სანდოობისა და
ნეიტრალიტეტის
პრინციპებს.

გამჭვირვალობა

ჩვენ ვართ ანგა-
რიშვალდებულნი
საზოგადოების
წინაშე და უზრუნ-
ველყოფთ შესაბა-
მისი ინფორმაციის
საჯაროობას.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სტრატეგიული მიზნები

მიზანი 1:
დამოუკიდებლო-
ბისა და მანდატის
გაძლიერება

მიზანი 2:
მაღალხარისხიანი
აუდიტორული საქ-
მიანობის შედეგად
საჯარო ფინანსების
მართვის თვისობ-
რივი გაუმჯობესება

მიზანი 3:
ძირითადი
პარტნიორების
ჩართულობის
გაძლიერება

მიზანი 4:
მმართველობის
სისტემის
გაძლიერებით
ეფექტიანობის
ამაღლება

მიზანი 5:
თანამშრომელთა
პროფესიული
განვითარება

A decorative header consisting of ten vertical bars of equal height. Nine bars are light gray, and the seventh bar from the left is a teal color.

1.

დემოუკიდებლობისა და მენდების
გამლიერება

უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციისთვის დამოუკიდებლობა უმთავრესი ღირებულებაა, რომლის განმტკიცებაზე ზრუნვა მუდმივი პროცესია. დამოუკიდებლობის გარანტიები დიდ გავლენას ახდენს უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციის საქმიანობაზე, მათ რეპუტაციასა და ნდობაზე.

„სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“ კანონისათვის „ორგანული კანონის“ სტატუსის მიანიჭებამ კიდევ უფრო გააძლიერა სამსახურის დამოუკიდებლობის გარანტიები და დაუახლოვა საერთაშორისო სტანდარტებს. ასევე ამ მხრივ მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება იყო სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ფინანსური კონტროლის განხორციელება მსოფლიოს უმსხვილესი კერძო აუდიტორული კომპანიის მიერ. შედეგად, უკვე მეორე წელია ჩატარებული ფინანსური აუდიტის

ფარგლებში სამსახური იღებს უპირობო დასკვნას.

დამოუკიდებლობის საკანონმდებლო გარანტიების შექმნის პარალელურად, სახელმწიფო აუდიტის სამსახური განაგრძობს აქტიურ კონსულტაციებს საქართველოს პარლამენტთან აუდიტორული მანდატის საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოების მიზნით. ამ კუთხით, აღსანიშნავია, ევროკავშირის *ეკონომიკური მმართველობისა და ფისკალური ანგარიშვალდებულებების* დოკუმენტის ფარგლებში გაცხადებული ვალდებულება, შემოსავლების აუდიტის მიმართულებით სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მანდატის გაძლიერების შესახებ.

A decorative header at the top of the page consisting of ten vertical bars of equal height. Nine bars are light gray, and the seventh bar from the left is a vibrant orange, matching the page's color scheme.

2.

პუბლიტორული სემინარები

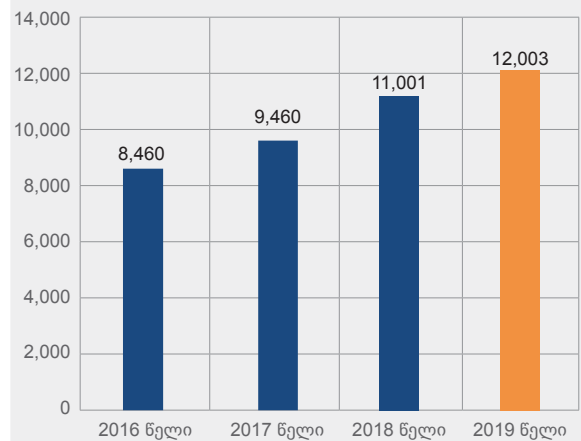
2.1 ძირითადი შედეგები

2019 წელს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა 70 აუდიტი (იხ. დანართი N1) და ჯამურად დაფარა 12 მლრდ ლარზე მეტი, რაც ქვეყნის ნაერთი ბიუჯეტის 87%-ს შეადგენს. ჩატარდა 16 – ფინანსური, 37 – შესაბამისობის, 2 – სისტემური შესაბამისობისა და 15 – ეფექტიანობის აუდიტი.

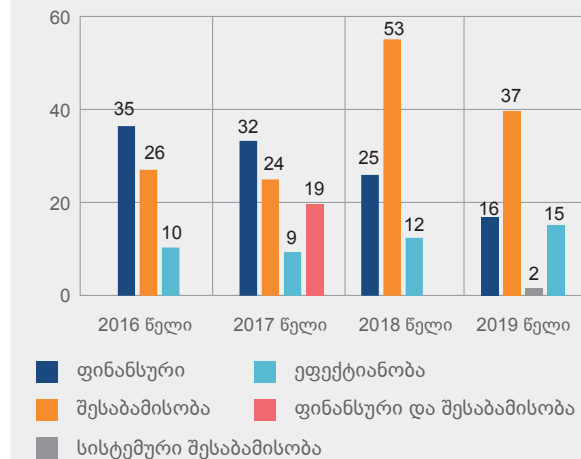
2018 წელთან შედარებით შემცირდა ფინანსური აუდიტების რაოდენობა, რაც გამოწვეულია მთავრობის სტრუქტურაში განხორციელებული ცვლილებებით (სამინისტროების გაერთიანებით) და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საბიუჯეტო ორგანიზაციების ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების აუდიტების ნაცვლად, ნაერთი (კონსოლიდირებული) ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ჩატარებით. მიუხედავად ამისა, 2%-ით გაიზარდა ბიუჯეტის დაფარვის მაჩვენებელი.

შემცირდა ასევე შესაბამისობის აუდიტების რაოდენობაც, რაც გამოწვეულია აუდიტის სამსახურის მიერ აუდიტის ახალი მიმართულების – სისტემური (პორიზონტალური) შესაბამისობის აუდიტების პრაქტიკაში დანერგვით. სისტემური აუდიტის ფარგლებში თემატურად იფარება ათეულობით საბიუჯეტო ორგანიზაცია, განსხვავებით ტრადიციული შესაბამისობის აუდიტისა, რომელიც კონცენტრირებულია ერთ უწყებაზე. მაგალითად, 2019 წელს ჩატარებული სახელმწიფო ავტოპარკის მართვისა და რეგულირების საკითხების სისტემური აუდიტის ფარგლებში აუდიტის სამსახურმა შეაფასა 34 საბიუჯეტო ორგანიზაციაში არსებული პრაქტიკა. პორიზონტალური აუდიტები რაოდენობრივად ამცირებს ჩატარებულ აუდიტებს, მაგრამ მნიშვნელოვნად ზრდის აუდიტის შედეგად მოტანილ სარგებელსა და დაფარული ორგანიზაციების რიცხვს როგორც ცენტრალურ, ასევე მუნიციპალურ დონეზე.

დიაგრამა 1: ნაერთი ბიუჯეტის თანხობრივი დაფარვის მაჩვენებელი (მლნ ლარი)

დიაგრამა 2: აუდიტების რაოდენობა სახეობებისა და წლების მიხედვით

სისტემური (კორიფორმალური) შესაბამისობის აუდიტები

შესაბამისობის აუდიტების შედეგად გამოვლენილი ხარვეზები ხშირ შემთხვევაში სისტემურია და საერთო საბიუჯეტო ორგანიზაციების უმრავლესობისათვის. ამასთანავე, მსგავსი ნაკლოვანებების აღმოფხვრა ზოგჯერ სცდება ინდივიდუალური უწყების უფლებამოსილებას. სწორედ ამიტომ, კორიფორმალური შესაბამისობის აუდიტების მიზანია საჯარო სექტორში არსებული სისტემური ხასიათის ნაკლოვანებების გამოვლენა და შესაბამისი რეკომენდაციების გაცემა.

სამსახურმა ჩაატარა 2 სისტემური შესაბამისობის აუდიტი:

- სახელმწიფო ავტოპარკის მართვისა და რეგულირების საკითხები;
- ხელშეკრულებების მართვა.

ქვემოთ მოცემულია აღნიშნული აუდიტების ფარგლებში გამოვლენილი ზოგიერთი მნიშვნელოვანი მიგნება და მათ აღმოსაფხვრელად გაცემული რეკომენდაციები.

სახელმწიფო ავტოპარკის მართვისა და რეგულირების საკითხების სისტემური შესაბამისობის აუდიტი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ სხვადასხვა საბიუჯეტო ორგანიზაციაში ჩატარებული აუდიტების შედეგად, ვლინდებოდა ავტოპარკის მართვასთან დაკავშირებით არსებული ხარვეზები. სახელმწიფო ავტოპარკის ოპტიმიზაციისა და ხარჯების შემცირების მიზნით, 2014 წლის 6 თებერვალს გამოიცა საქართველოს მთავრობის N121 დადგენილება – „სახელმწიფო ავტოპარკის გადანაწილების, კლასიფიკაციისა და სამსახურებრივი ავტომანქანის შესყიდვის წესი“.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა მიზანშეწონილად მიიჩნია, შეესწავლა მთავრობის N121 დადგენილების ამოქმედების შემდგომ სახელმწიფო ავტოპარკის მართვისა და რეგულირების საკითხები. აუდიტის ობიექტებად შერჩეულ იქნა 5 მხარჯავი დაწესებულების⁵ დაქვემდებარებაში მყოფი ორგანიზაციები, რომელთა საერთო რაოდენობამ, ჯამში 34 შეადგინა.

მიგნება 1: 2014 წელს⁶ სახელმწიფო უწყებებს დაევალით ავტოპარკის ოპტიმიზაციის გეგმების შედგენა და სახელმწიფო კომისიისთვის წარდგენა,⁷ რაც 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არ არის დამტკიცებული. ასევე ორგანიზაციების ნაწილში ფიქსირდება დადგენილებით განსაზღვრულზე მეტი და არაკლასიფიცირებული ავტომობილები. შედეგად, მთავრობის N121 დადგენილების ერთ-ერთი მიზანი, სახელმწიფო ავტოპარკის ოპტიმიზაცია, მიღწეული არ არის.

რეკომენდაცია: სახელმწიფო ავტომობილების საჭიროების მიხედვით გადანაწილების და ავტოპარკზე გასაწევი ხარჯების შემცირების უზრუნველსაყოფად, სახელმწიფო კომისიამ შეიმუშაოს ავტოპარკის ოპტიმიზაციის გეგმის წარდგენის ერთგვაროვანი ფორმა და განსაზღვროს ოპტიმიზაციის პროცესის თითოეული ეტაპის დასრულების გონივრული ვადები, რაც ხელს შეუწყობს:

- ოპტიმიზაციის გეგმების დამტკიცებას;
- მთავრობის დადგენილების შესაბამისად, სახელმწიფო ავტოპარკის ოპტიმალურ გადანაწილებას და კლასიფიცირებას;
- სამორიგო და განპიროვნებული ავტომობილების ზღვრული ოდენობის კონტროლს.

მიგნება 2: მთავრობის დადგენილებაში მოცემული მოთხოვნები არ იძლევა ალტერნატიულ ენერგიაზე მომუშავე (მაგალითად, ჰიბრიდული და ელექტრო-

⁵ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო; საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო; საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო; საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო; საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგამოძიებო სამსახური.

⁶ კომისიის 2018 წლის 13 მარტის გადაწყვეტილებით, აღმასრულებელი ხელისუფლების ყველა დაწესებულებას განმეორებით დაევალით ოპტიმიზაციის გეგმის წარდგენა 2018 წლის 25 აპრილამდე.

⁷ აუდიტის ობიექტებმა ოპტიმიზაციის გეგმები კომისიას წარუდგინეს დადგენილ ვადებში, გარდა ფინანსთა სამინისტროს საგამოძიებო სამსახურისა.

ავტომობილები) ავტომობილების შეძენის შესაძლებლობას, რაც, თავის მხრივ, ზღუდავს სანავის და ავტომობილების საექსპლუატაციოდ საჭირო ფინანსების ეკონომიურ ხარჯვას და ეკოლოგიურად სუფთა სატრანსპორტო სისტემების ხელშეწყობას.

რეკომენდაცია: ეკოლოგიურად სუფთა და ეკონომიური სატრანსპორტო სისტემების ხელშეწყობის მიზნით, გადაიხედოს მთავრობის N121 დადგენილება და შევიდეს ცვლილებები, რომლებიც შესაძლებელს გახდის ალტერნატიულ ენერგიაზე (მაგალითად, ჰიბრიდული და ელექტროსისტემის მქონე) მომუშავე ავტომობილების შესყიდვას.

მიგნება 3: მსოფლიოში დანერგილი საუკეთესო პრაქტიკების მიხედვით, ნებისმიერი სატრანსპორტო საშუალების შეძენამდე, ხორციელდება ხარჯსარგებლიანობის ანალიზი (cost-benefit analysis). აღნიშნული პრინციპით საქმიანობა ეხმარება სახელმწიფო ავტოპარკის მართვის ორგანოებს, აკონტროლონ რამდენად დროულია და ხარჯეფექტურია ავტოპარკის განახლება.

კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს სახელმწიფო ავტოპარკის მართვაში ხარჯეფექტურობის ანალიზის პრინციპებს და ის არც პრაქტიკაშია დანერგილი.

რეკომენდაცია: ავტოპარკის განახლების ოპტიმალური დროის განსაზღვრისა და ხარჯეფექტურობის დასაბუთების პრინციპების ეტაპობრივად დანერგვის მიზნით, სახელმწიფო კომისიამ კარგი საერთაშორისო პრაქტიკების გათვალისწინებით, იმსჯელოს შესაბამის საკანონმდებლო ცვლილებებზე, რომლებიც ავტომობილის შეძენამდე განსაზღვრავს ხარჯეფექტურობის პრინციპებს.

მიგნება 4: სანავის ლიმიტების განსაზღვრის წინაპირობები არ არის ჩამოყალიბებული. ამასთანავე, ორგანიზაციების ნაწილში გამოვლინდა, რომ განპიროვნებული ავტომობილით მოსარგებლე პირების შვებულებაში/მივლინებაში ყოფნის პერიოდში, ავტომობილების ექსპლუატაციის შემთხვევები. ასევე, ორგანიზაციათა უმეტესობაში სუსტია სამორიგეო ავტომობილების სათანადო დანიშნულებით გამოყენების კონტროლის მექანიზმები, რაც მათი არადანიშნულებით გამოყენების შესაძლებლობას იძლევა.

რეკომენდაცია: საბიუჯეტო სახსრების რაციონალურად ხარჯვის მიზნით, N121 დადგენილებით განისაზღვროს მოთხოვნა, რომელიც სახელმწიფო ავტოპარკით მოსარგებლე ორგანიზაციებს დაავალდებულებს, შეიმუშაონ სანავის ლიმიტის გაანგარიშების წესი, რაც, თავის მხრივ, დაფუძნებული იქნება თვის განმავლობაში ავტომობილის მიერ სამსახურებრივი დანიშნულებისთვის გასავლელ საშუალო მანძილსა და ავტომობილის წვის ნორმაზე. ასევე, ორგანიზაციებმა სამთავრობო კომისიასთან მჭიდრო კოორდინაციით, დანერგონ კონტროლის ისეთი მექანიზმები, რომლებიც ხელს შეუწყობს ქონებისა და სხვა რესურსების მიზნობრივ გამოყენებას.

ხელშეკრულებების მართვის სისტემური შესაბამისობის აუდიტი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აუდიტის ანგარიშებში ხშირად არის განხილული ნაკლოვანებები, რომლებიც ხელშეკრულებების მართვის კუთხით არსებულ პრობლემებს უკავშირდება და გარკვეულ შემთხვევებში ფინანსურ დანაკარგებსაც იწვევს. აღნიშნულის გათვალისწინებით, ჩატარდა ხელშეკრულებების მართვის შესაბამისობის სისტემური აუდიტი.

ხელშეკრულების ფორმისა და არსებითობის გათვალისწინებით, სამსახურმა შეარჩია შრომითი, იჯარის და საქონლისა და მომსახურების შესყიდვაზე გაფორმებული ხელშეკრულებები, ხოლო შესწავლის საგნად განისაზღვრა ხელშეკრულების გაფორმებამდე დაგეგმვის, პირობების შედგენის, ცვლილებებისა და შესრულების კონტროლის პროცესი.

აუდიტის ობიექტებად განისაზღვრა 32 ორგანიზაცია, მათ შორის, ცენტრალური ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი 21 და ადგილობრივი ბიუჯეტის – 11 ორგანიზაცია.

მიგნება 1: ვინაიდან შემოწმებული ხელშეკრულებების უმეტესი ნაწილი არ ითვალისწინებდა საიჯარო ქირის ოდენობის გადახედვას ეკონომიკური პირობების ცვლილებების საფუძველზე, შესაძლოა, სახელშეკრულებო ღირებულება მკვეთრად განსხვავდებოდეს საბაზრო ფასებისაგან, რაც ამცირებს მისაღებ საბიუჯეტო შემოსავლებს.

რეკომენდაცია: მისაღები საბიუჯეტო შემოსავლების ოპტიმიზაციის მიზნით, მიზანშეწონილია ხელშეკრულებები ითვალისწინებდეს ღირებულების გადახედვას ეკონომიკური ცვლილების შესაბამისად. ასევე, ხელშეკრულების პირობების ჯეროვნად შესასრულებლად, ორგანიზაციებმა პერიოდულად უზრუნველყონ სახელშეკრულებო ფასების გადახედვა ყველა მოქმედი ფაქტორის გათვალისწინებით, რაც სათანადოდ უნდა დასაბუთდეს.

მიგნება 2: ა(ა)იპ – თბილისის განვითარების ფონდის მიერ სხვადასხვა ხელშეკრულებით განისაზღვრა ერთი და იმავე სამუშაოების შესყიდვა. შედეგად, საავტორო ზედამხედველობის სამუშაოებისათვის ფონდის მიერ ზედმეტად ანაზღაურებულია 28,176 ლარი, ხოლო სამუშაოთა შემსრულებელი კომპანიის მიერ – 132,575 ლარი, რაც ჯამში 160,751 ლარს შეადგენს.

რეკომენდაცია: ხელშეკრულებით განსაზღვრული პირობების ჯეროვნად და სრულყოფილად შესრულების, ასევე საბიუჯეტო სახსრების ეკონომიურად ხარჯვის მიზნით, ა(ა)იპ – თბილისის განვითარების ფონდმა შეიმუშაოს და დანერგოს ხელშეკრულებების პირობების შესრულებაზე კონტროლის სათანადო მექანიზმები. ამასთანავე, ზედმეტად გადახდილი თანხების დასაბრუნებლად განახორციელოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ღონისძიებები.

ღონისძიების მიერ დაფინანსებული პროექტების კულისები

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა 2018 წელს პირველად განახორციელა საერთაშორისო დონორის მიერ დაფინანსებული პროექტის აუდიტი. მსოფლიო ბანკის (WB) პროექტის – „შიდასახელმწიფოებრივი გზების აქტივების მართვა“ (SRAMP) – დამოუკიდებელი ეფექტიანობის აუდიტი, სამსახურმა მსოფლიო ბანკისა და საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მომართვის საფუძველზე ჩაატარა. 2018 წელს დასრულებული აუდიტი იყო პროექტის პირველ ეტაპი, რომელმაც დაფარა 2016-2017 წლების საქმიანობა. აღნიშნული აუდიტის მეორე ეტაპი დაიწყო 2019 წელს და დასრულდება 2020 წელს. აუდიტის მეორე ეტაპის ფარგლებში დაიფარება 2018 და 2019 წლების საქმიანობა.

ასევე სახელმწიფო აუდიტის სამსახურს 2018 წელს მიმართა USAID-მა, მის მიერ დაფინანსებული პროექტის ფინანსური აუდიტის ჩატარების თხოვნით. აუდიტის სამსახურმა სრულად დააკმაყოფილა USAID-ის მოთხოვნები აუდიტის ხარისხთან დაკავშირებით და გახდა USAID-ის აუდიტორი ორგანიზაცია ამიერკავკასიის რეგიონში.

USAID-თან თანამშრომლობის ფარგლებში სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა 2019 წელს განახორციელა სსიპ – ადამიანთა ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდის მიერ განხორციელებული „ოჯახში ძალადობის შემცირების პროექტის“ 2018-2019 წლების ფინანსური აუდიტი.

საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების მხრიდან გამოცხადებული ნდობა მიუთითებს აუდიტის სამსახურის საქმიანობის წარმატებასა და აუდიტორული საქმიანობის მაღალ ხარისხზე.

ფინანსური და შესაბამისობის პოლიტიკის შედეგები

ფინანსური აუდიტის ფარგლებში, სახელმწიფო აუდიტის სამსახური ამოწმებს და აფასებს საჯარო დაწესებულების ანგარიშსა და ანგარიშგებას, ასევე შიდა კონტროლისა და შიდა აუდიტის ფუნქციონირებას. აუდიტის შედეგების საფუძველზე სამსახური გასცემს დასკვნას ორგანიზაციის ფინანსური ანგარიშგების სისრულესა და სიზუსტეზე.

შესაბამისობის აუდიტის მიზანია დაადგინოს აუდიტის ობიექტის საქმიანობის შესაბამისობა კანონმდებლობასთან, მარეგულირებელ ნორმებთან, სახელშეკრულებო მოთხოვნებთან და ორგანიზაციულ პოლიტიკასთან მიმართებაში.

2019 წელს აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა 16 ფინანსური და 37 შესაბამისობის აუდიტი, რაც მოცემულ წელს განხორციელებული აუდიტების საერთო რაოდენობის 76%-ს შეადგენს. ჩატარებული აუდიტების შედეგად გამოვლენილი დარღვევების ჯამურმა მოცულობამ 68 მლნ ლარი შეადგინა. აღნიშნული ძირითადად არის საბიუჯეტო რესურსების არაეფექტიანი, არაეკონომიური და არამიზნობრივი გამოყენების შემთხვევები და არ მოიცავს აღრიცხვა-ანგარიშგების მიმართულებებით იდენტიფიცირებულ ნაკლოვანებებს.

დარღვევის კატეგორია

შესყიდვების მართვა⁸

22,078 ათასი ლ

აქტივების მართვა⁹

24,435 ათასი ლ

საბიუჯეტო რესურსების მართვა¹⁰

21,638 ათასი ლ

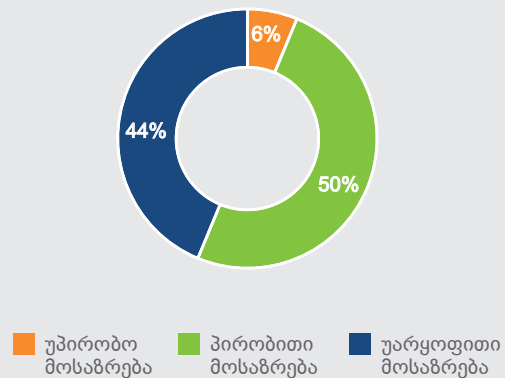
სულ: 68,151 ათასი ლ

აუდიტის სამსახურმა გააანალიზა გასული წლის ფინანსური და შესაბამისობის აუდიტების ფარგლებში გამოვლენილი დარღვევები და გამოკვეთა ისეთი სისტემური ხასიათის ნაკლოვანებები, რომლებიც მნიშვნელოვანი და აქტუალურია.

ფინანსური აუდიტის შედეგები

საჯარო სექტორში ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგება მნიშვნელოვანი ნაკლოვანებებით ხასიათდება. ამ სფეროში არსებულ სისტემურ გამოწვევებზე მიუთითებს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ფინანსურ აუდიტებში გაცემული მოსაზრებების¹¹ სტატისტიკა, რომელიც აფასებს საჯარო უწყების მიერ წარმოდგენილ ფინანსური ანგარიშგების სისრულესა და სიზუსტეს. 2019 წელს სამსახურის მიერ ჩატარებული 16 ფინანსური აუდიტიდან, უპირობო მოსაზრება გაიცა მხოლოდ ერთ შემთხვევაში, ხოლო მოსაზრებების 44% (7 მოსაზრება) იყო უარყოფითი.

დიაგრამა 3. 2019 წელს ჩატარებული 16 ფინანსური აუდიტის განაწილება გაცემული მოსაზრების ტიპების მიხედვით

ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების მიმართულებით 2017-2019 წლებში სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ ჩატარებული 92 ფინანსური აუდიტიდან, 89%-ზე გაცემულია პირობითი ან უარყოფითი მოსაზრება, ხოლო 5%-ს უარი ეთქვა

⁸ მომწოდებლისათვის საჯარიმო სანქციის ან პირგასამტეხლოს დაუკისრებლობა; მომწოდებლის მიერ საჯარიმო სანქციის ან პირგასამტეხლოს გადაუხდელობა; დოკუმენტური დასაბუთების გარეშე ანაზღაურებული სამუშაოები; მომწოდებლის მიერ შეუსრულებელი ან ნაწილობრივ დასრულებული სამუშაოები; სატენდერო დოკუმენტაციაში შემზღუდავი პირობების არსებობის შედეგად არაეკონომიურად გახარჯული თანხები.

⁹ იჯარით გაცემულ სახელმწიფო ქონებაზე გადაუხდელო საიჯარო ქირა; ბუნებრივი რესურსების სარგებლობიდან ბიუჯეტში მიუმართავი სახსრები; სახელმწიფო ქონების პრივატიზაცია საბაზრო ღირებულებაზე დაბალ ფასად; საიჯარო ქირის გარეშე სარგებლობაში გადაცემული სახელმწიფო ქონება.

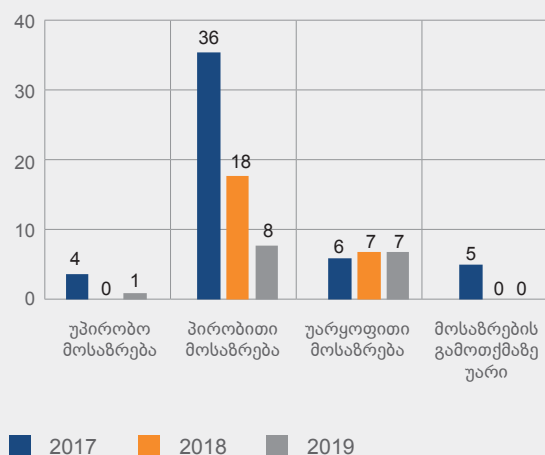
¹⁰ ფაქტობრივად შესრულებულ სამუშაოებზე საბაზრო ღირებულებაზე მეტი ოდენობით თანხების ანაზღაურება; შესყიდული საქონლის/მომსახურების გამოუყენებლობა; საბიუჯეტო პროცესთან დაკავშირებული მარეგულირებელი საკანონმდებლო ნორმების შეუსაბამოდ განეული ხარჯები.

¹¹ ფინანსური აუდიტში გამოთქვამენ ოთხი ტიპის მოსაზრებას:

- უპირობო მოსაზრება – აუდიტის ფარგლებში არ გამოვლენილა არსებითი უზუსტობები;
- პირობითი მოსაზრება – აუდიტის ფარგლებში გამოვლენილი უზუსტობები ფინანსური ანგარიშგებისთვის არსებითია, მაგრამ არა ყოვლისმომცველი;
- უარყოფითი მოსაზრება – აუდიტის ფარგლებში გამოვლენილი უზუსტობები ფინანსური ანგარიშგებისთვის არსებითიცაა და ყოვლისმომცველიც;
- უარი მოსაზრების გამოთქმაზე – აუდიტორებს არ შეუძლიათ საკმარისი და შესაფერისი აუდიტორული მტკიცებულების მოპოვება, რომლებსაც დაეყრდნობა მათი მოსაზრება.

მოსაზრების გამოთქმაზე. მხოლოდ 5 აუდიტის შემთხვევაში გამოითქვა უპირობო მოსაზრება, ანუ აუდიტის ფარგლებში არ გამოვლენილა არსებითი უზუსტობები.

დიაგრამა 4. 2017-2019 წლებში ფინანსური აუდიტის ფარგლებში გაცემული მოსაზრების ტიპების სტატისტიკა¹²

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ერთ-ერთი პრიორიტეტია სახელმწიფო სახსრების მართვის, აღრიცხვისა და ანგარიშგების კუთხით არსებული მდგომარეობის გაუმჯობესება. აღნიშნული მიზნით 2009 წლიდან დაიწყო საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის რეფორმა, რომელიც მიზნად ისახავს საჯარო სექტორში ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) სრულად დანერგვას 2020 წლისათვის. მიუხედავად რეფორმის ფარგლებში განხორციელებული მრავალი აქტივობისა, საბიუჯეტო ორგანიზაციებში ფინანსური ინფორმაციის აღრიცხვა-ანგარიშგების კუთხით ისევ შეინიშნება სისტემური ხარვეზები. არსებული ნაკლოვანებების მთავარი გამომწვევი მიზეზებიდან აღსანიშნავია:

- ბუღალტრული აღრიცხვა და ფინანსური ანგარიშგება ნაკლებად პრიორიტეტულია საჯარო სექტორში;
- საჯარო სექტორისთვის მნიშვნელოვანი გამოწვევაა პერსონალის კვალიფიკაცია, მათ

შორის, აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) მიმართულებით;

- აღრიცხვა-ანგარიშგების სისტემის გაუმჯობესება დაკავშირებულია ფინანსურ რესურსებთან.

აუდიტის ანგარიშებში წარმოდგენილია ხარისხობრივად და რაოდენობრივად არსებითი უზუსტობები. გამოვლენილი დარღვევები შეიძლება დაჯგუფდეს 4 სისტემურ საკითხად:

- აქტივების მართვა;
- მოთხოვნები და ვალდებულებები;
- აღრიცხვა-ანგარიშგება;
- შიდა კონტროლის მექანიზმები.

აქტივების მართვასთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები

ფინანსური აუდიტების ფარგლებში აქტივების მართვის კუთხით გამოვლენილი ნაკლოვანებების მაგალითებია:

- ფინანსურ ანგარიშგებაში აღურიცხავი ან ნულოვანი ღირებულებით აღრიცხული აქტივები;
- აქტივები, რომლებსაც არ ფლობს ან არ განკარგავს ორგანიზაცია, გამოუსადეგარია მოხმარებისთვის და აღურიცხულია ფინანსურ ანგარიშგებაში;
- აქტივები, რომლებიც აღურიცხულია არასწორი კლასიფიკაციით ან არასწორი ღირებულებით;
- ინვენტარიზაციის ჩატარების პროცესთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აპარატის 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

გამოვლინდა სამინისტროს ბალანსზე აღურიცხავი 148 შენობა-ნაგებობა თბილისსა და სხვადასხვა რეგიონში, რომლებიც 2018 წლის ბოლოს საბუღალტრო მონაცემებში აისახა მხოლოდ რაოდენობრივად. ასევე, სამინისტროს აპარატში ინვენტარიზაცია სრული მოცულობით ჩატარდა მხოლოდ უძრავ ქონებაზე.

¹² 2017 წელს ინდივიდუალური ფინანსური აუდიტების გარდა, ასევე ჩატარდა 19 კონსოლიდირებული, ფინანსური და შესაბამისობის აუდიტი.

**საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს
აპარატის 2018 წლის ფინანსური აუდიტი**

2018 წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის აღ-
რიცხული ჯარების ლოგისტიკური უზრუნველყო-
ფის სარდლობის მიერ მიღებული 97.4 მლნ ლა-
რის ღირებულების ტექნიკა.

**საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი
განვითარების სამინისტროს 2018
წლის ფინანსური აუდიტი**

სსიპ – ქონების ეროვნული სააგენტოს ფინანსურ
ანგარიშგებაში ასახული არ არის 2017 წელს ინ-
ფრასტრუქტურისა და რეგიონული განვითარების
სამინისტროსგან მიღებული 6.7 მლნ ლარის ღირ-
ებულების სხვადასხვა სახის მანქანა-დანადგარ-
ი.

**საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს
2018 წლის ფინანსური აუდიტი**

სსიპ – ფინანსთა სამინისტროს მომსახურების
სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში „სხვა მატე-
რიალური მარაგების“ ანგარიშზე არ არის აღ-
რიცხული 6.1 მლნ ლარის განსაკარგავად გად-
მოცემული ქონება.

**საქართველოს გარემოს დაცვისა და
სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2018
წლის ფინანსური აუდიტი**

სსიპ – სურსათის ეროვნულ სააგენტოში არ არის
შეფასებული მუნიციპალიტეტებისგან ნულოვანი
ღირებულებით გადმოცემული საოფისე ფართები
და მიწის ნაკვეთი. ანგარიშგებაში ასახულია მხო-
ლოდ შენობაზე განეული კაპიტალიზებული ხარ-
ჯი, ღირებულებით – 53.6 ათასი ლარი.

**საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს
2018 წლის ფინანსური აუდიტი**

სამინისტროს სხვადასხვა საბალანსო ერთეულში
იდენტიფიცირებულია ფაქტობრივ სარგებლო-
ბაში არსებული 2.6 მლნ კვ.მ მიწა, რომელიც არ
არის შეფასებული და შესაბამისად, ასახული.

**საქართველოს განათლების, მეცნიერე-
ბის, კულტურისა და სპორტის სამინისტ-
როს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი**

სამინისტროს დაქვემდებარებულ სსიპ-ებში შეფა-
სებული და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული არ
არის სარგებლობის უფლებით სსიპ – სახელმწი-
ფო ქონების ეროვნული სააგენტოსგან გადაცემუ-
ლი ქონება – შენობა-ნაგებობები და მიწის ნაკვე-
თი, საერთო ფართობით 168 ათასი კვ.მ.

სსიპ – თბილისის კოტე მარჯანიშვილის სახელო-
ბის პროფესიულ სახელმწიფო დრამატულ თეატ-
რში 2018 წელს ჩატარებული ინვენტარიზაციით
გამოვლინდა ბალანსზე აღრიცხული 430 ათასი
ლარის საბალანსო ღირებულების შემდგომი ხმა-
რებისათვის გამოუყენებელი და 272.9 ათასი ის-
ტორიული ღირებულების სრულად ამორტიზებუ-
ლი ძირითადი აქტივები.

**საქართველოს ოკუპირებული ტერიტო-
რიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთე-
ლობისა და სოციალური დაცვის სამინისტ-
როს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი**

სამინისტროს ძირითადი აქტივების ანგარიშზე
აღრიცხული აქვს 50.5 მლნ ლარის ღირებულე-
ბის შენობა-ნაგებობები, რომლებიც ნასყიდობის
ხელშეკრულების საფუძველზე გადაცემულია და
საკუთრების უფლება საჯარო რეესტრში რეგისტ-
რირებულია დევნილ და ეკომიგრანტ ბენეფიციარ-
ებზე.

**საქართველოს რეგიონული განვითარე-
ბისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტ-
როს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი**

საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტა-
მენტსა და სსიპ – მუნიციპალური განვითარების
ფონდში არ არის ჩატარებული დაუმთავრებელი
ძირითადი აქტივების ინვენტარიზაცია.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების 2018 წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფინანსური აუდიტი

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს ბალანსზე არ აქვს აღრიცხული ავტონომიური რესპუბლიკის საკუთრებაში არსებული ის არაფინანსური აქტივები, რომელთა განკარგვას/სარგებლობის უფლებით გადაცემასაც ახორციელებს.

მოთხოვნებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები

მოთხოვნებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები მოიცავს ისეთი ტიპის დარღვევებს, როგორებიცაა:

- მოთხოვნები და ვალდებულებები, რომლებზეც აუდიტის პროცესში პირველადი დოკუმენტები ვერ იქნა მოპოვებული;
- აღურიცხავი ან ზედმეტად აღრიცხული მოთხოვნები და ვალდებულებები;
- დაფარვის დაბალი ალბათობის მქონე მოთხოვნები და ვალდებულებები;
- მოთხოვნები და ვალდებულებები, რომელთა არსებობასა და სისწორეზე რწმუნება ვერ იქნა მიღებული.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სამინისტროს აპარატის ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულია 1996-2009 წლებში წარმოშობილი და ლიკვიდირებული ორგანიზაციების ბალანსებიდან გადმოსული ვადაგადაცილებული კრედიტორული დავალიანებები 8.6 მლნ ლარის ოდენობით. ასევე ფიქსირდება 3.7 მლნ ლარის ვალდებულება, რომელზეც პირველადი დოკუმენტაცია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისთვის ვერ იქნა წარმოდგენილი.

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სამინისტროს ფინანსურ ანგარიშგებაში ირიცხება სხვადასხვა სამინისტროს გაერთიანების შედეგად 1997-2007 წლებში წარმოშობილი 11.1 მლნ ლარის სხვა მოკლევადიანი მოთხოვნები და 11.6 მლნ ლარის კრედიტორული დავალიანებები, საიდანაც 4.7 მლნ ლარის მოთხოვნებისა და 1.9 მლნ ლარის ვალდებულებების მაიდენტიფიცირებელი პირველადი დოკუმენტაცია სამინისტროში არ იძებნება.

სსიპ – ქონების ეროვნული სააგენტოს ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის აღრიცხული სააგენტოს მართვაში მყოფი სახელმწიფო საწარმოების კაპიტალში განხორციელებული ქონებრივი და წილობრივი ტიპის შენატანები, რომელთა ოდენობა აუდიტორების მიერ იდენტიფიცირებული დოკუმენტაციის მიხედვით, მინიმუმ, 255.6 მლნ ლარს შეადგენს. სააგენტოს მიერ აღირიცხება მხოლოდ საწარმოებში განხორციელებული ფულადი შენატანები.

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სამინისტროს ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულია 2004 წლიდან 2010 წლამდე წარმოქმნილი 4.4 მლნ ლარის ხანდაზმული კრედიტორული დავალიანება, რომლის წარმოშობის დამადასტურებელ დოკუმენტაციას სამინისტრო არ ფლობს ან არ არის იდენტიფიცირებადი კონკრეტული კრედიტორების დონეზე.

ასევე სამინისტროს ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის აღრიცხული კონტრაქტორი საწარმოების მიმართ ხელშეკრულების პირობების დარღვევის გამო დაკისრებული 4 მლნ ლარის საჯარიმო სანქცია.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

ფინანსთა სამინისტროს ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის აღრიცხული საგარეო ვალი და გაცემული სესხები, ასევე ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის აღრიცხული სახაზინო ვალდებულებები და სახაზინო ობლიგაციები.

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

საგარეო საქმეთა სამინისტროში ვალდებულებების ანგარიშზე არ არის ასახული UNESCO-ს მიმართ რიცხული 3.8 მლნ ლარის დავალიანება.

საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სამინისტროს კონსოლიდირებული ბალანსის „სხვა მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებების“ მუხლში აღრიცხულია 1.9 მლნ ლარის კრედიტორული დავალიანება, რომელიც არ აკმაყოფილებს ვალდებულებად აღიარების კრიტერიუმებს.

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს აპარატის 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სამინისტროს ბალანსზე აღრიცხული მთლიანი დებიტორული დავალიანების, დაახლოებით, 50%, თანხით – 266 მლნ ლარი, წარმოადგენს ისეთ დებიტორულ დავალიანებებს, რომლებიც წარმოშობილია 1996-2014 წლებში და მათი დაფარვის ალბათობა მცირეა.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აპარატის 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სამინისტროს ანგარიშზე „მოთხოვნები არაფინანსური აქტივების დანაკლისებით“ რიცხულმა ნაშთმა შეადგინა 5.6 მლნ ლარი. აქედან, 5 მლნ ლარი – 2008 წლის საომარი მოქმედებების დროს განადგურებული და დაკარგული ქონების საბალანსო ღირებულებაა, რომელიც შესაძლოა ექვემდებარებოდეს ჩამოწერას.

აღრიცხვა-ანგარიშგებასთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები

ფინანსური აუდიტების ფარგლებში გამოვლენილი სისტემური ხასიათის ნაკლოვანებების მნიშვნელოვანი ნაწილი უკავშირდება აღრიცხვა-ანგარიშგების მიმართულებით არსებულ ხარვეზებს, რაც ძირითადად გამოწვეულია იმ ფაქტით, რომ სამინისტროების უმრავლესობაში არ არის შემუშავებული და დანერგილი აღრიცხვის ინსტრუქციით მოთხოვნილი სააღრიცხვო პოლიტიკა. ასევე მნიშვნელოვან გამოწვევას წარმოადგენს ფინანსური აღრიცხვის საინფორმაციო სისტემების შესყიდვა და მათი სწორი მოხმარება, რაც, თავის მხრივ, იწვევს მთელ რიგ უზუსტობებს აქტივებზე დარიცხული ცვთის გაანგარიშებაში, ნაშთებისა და ოპერაციების არასწორ კლასიფიკაციასა და/ან დროში გამიჯვნაში და უზუსტობებს – სააღრიცხვო მონაცემებში.

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

ფინანსური ანგარიშგების კონსოლიდაციისას, სამინისტროს მიერ არასრულადაა ელიმინირებული ოპერაციები სისტემაში შემავალ ერთეულებს შორის. კერძოდ, შიდა ჯგუფური ოპერაციების თანხა შეადგენდა 17.7 მლნ ლარს, საიდანაც ელიმინირებულია მხოლოდ 16.7 მლნ ლარი.

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სსიპ – აკრედიტაციის ცენტრს 2018 წელს მიღებული საკუთარი შემოსავლები ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენილი აქვს არა დარიცხვის, არამედ საკასო მეთოდით. შედეგად, ორგანიზაციის 2018 წლის შემოსავლები 247.6 ათასი ლარით გაზრდილად არის წარდგენილი.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სსიპ – ფინანსთა სამინისტროს საგამოძიებო სამსახურის ფინანსურ ანგარიშგებაში რიცხულ 1.5 მლნ ლარის ოდენობის ძირითად აქტივებზე არ არის განსაზღვრული სასარგებლო მომსახურების ვადები, ცვთის ნორმები და შესაბამისად, არ არის დარიცხული ცვთა.

საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სამინისტროს ზოგიერთი სსიპ-ის მიერ გამოყენებული იყო ცვთის დარიცხვის არასწორი პოლიტიკა და შეუსაბამო საამორტიზაციო ანარიცხები. მაგალითად, სამინისტროს ცენტრალური აპარატის მიერ ცვთის დარიცხვა არ წარმოებს თბილისში, დიმიტრი უზნაძის ქ. N52-ში მდებარე 4.2 მლნ ლარის ისტორიული ღირებულების მქონე შენობაზე.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტოში წინა წლების კორექტირება 1.6 მლნ ლარის ოდენობით არასწორად იქნა აღიარებული ხარჯად, ასევე სსიპ – სატყეო სააგენტოს მიერ 1.3 მლნ ლარის ოპერაციები „საქონელი და მომსახურების“ ნაცვლად, გატარებულ იქნა „სხვა ხარჯის“ მუხლით.

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს აპარატის 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

თავდაცვის სამინისტროში „დაუმთავრებელ ძირითად აქტივებად“ არასწორად არის კლასიფიცირებული 2.6 მლნ ლარის დასრულებული აქტივები.

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

საგარეო საქმეთა სამინისტროში 6.8 მლნ ლარის ოპერაცია არასაოპერაციო შემოსავლების ნაცვლად შეცდომით აღიარდა გრანტის სახით მიღებული შემოსავლის სახით, ხოლო 4.5 მლნ ლარის ოპერაცია „სხვა ხარჯების“ ნაცვლად გატარდა „საქონელი და მომსახურების“ მუხლით.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების 2018 წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფინანსური აუდიტი

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს არ აქვს აღრიცხული აქტივებთან დაკავშირებით გაფორმებული ხელშეკრულებებით განსაზღვრულ ვალდებულებათა დროულად და ჭეროვნად შეუსრულებლობის გამო დარიცხული პირგასამტეხლო, რომელიც 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 112.8 მლნ ლარს შეადგენს.

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს ფინანსური აუდიტი

სამინისტროს კონსოლიდირებულ და მისი კონტროლირებადი ერთეულების ანგარიშგებებში 1 მლნ ლარის ღირებულების არაფინანსური აქტივის აფასება წარდგენილი იყო არასწორად. მაგალითად, გამოტოვებული იყო ინფორმაცია 212 ათასი ლარის არაფინანსური აქტივების მიღებასა და 174 ათასი ლარის არაფინანსური აქტივების გასვლასთან დაკავშირებით.

შიდა კონტროლის მექანიზმებთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები

ფინანსური აუდიტების ფარგლებში მნიშვნელოვანი ხარვეზებია იდენტიფიცირებული ეფექტიანი კონტროლის გარემოს უზრუნველყოფის მიმართულებით. კერძოდ, გამოვლენილია ისეთი სისტემური ნაკლოვანებები, როგორებიცაა:

- დეტალური პროცესების და პროცედურების არქონა;
- IT და ეფექტიანი მონიტორინგის სისტემების არქონა ან/და გაუმართაობა;
- ხარვეზები ფინანსური ოპერაციების სათანადო დოკუმენტირებასა და სტრუქტურულ ერთეულებს შორის კომუნიკაციაში.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სსიპ – ეროვნული სატყეო სააგენტოს მიერ ვერ იქ-
ნა წარმოდგენილი ინფორმაცია საწყობებში 2018
წელს ხე-ტყის მოძრაობის რაოდენობრივი მაჩვენ-
ებლების შესახებ. სათანადო კონტროლის მექა-
ნიზმები აქტივების დაცვასა და განკარგვასთან და-
კავშირებით ორგანიზაციაში არ არის დანერგილი.

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

სსიპ – ქონების ეროვნულ სააგენტოში 2018 წლის
31 დეკემბრის მდგომარეობით, ხელშეკრულებების
საფუძველზე მისაღები პირგასამტეხლო, დაახლო-
ებით, 48.3 მლნ ლარსა და 49.7 მლნ აშშ დოლარს
შეადგენს. აუდიტის ჯგუფის მიერ შესწავლის მიზნით
შერჩეულ 10 კონტრაქტორთან დაკავშირებით, საა-
გენტომ ვერ წარმოადგინა მტკიცებულებები აღნიშ-
ნული კონტრაქტორებისგან თანხების მიღებისათ-
ვის გატარებული ღონისძიებების შესახებ.

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

2018 წელს სსიპ – სერვისების განვითარების საა-
გენტოსა და სსიპ – საჯარო რეესტრის ეროვნული
სააგენტოს მიერ მომსახურების რეალიზაციიდან მი-
ღებული შემოსავლები 93.4 მლნ ლარს შეადგენს.
შემოსავლების აღრიცხვასთან დაკავშირებულ კონ-
ტროლის მექანიზმები ხარვეზებით ხასიათდება. რიგ
შემთხვევებში, შემოსავლების აღიარება არ ხდება შე-
საბამის საანგარიშო პერიოდში. აუდიტის შედეგად,
ხაზინის ელექტრონულ პროგრამაში იდენტიფიცირე-
ბულია 2017 წლის 308 ათასი და 2018 წლის – 148.7
ათასი ლარის შემოსავლის ტრანზაქცია, რომლებიც
ასახულია, შესაბამისად, 2018 და 2019 წლებში.

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს აპარატის 2018 წლის ფინანსური აუდიტი

თავდაცვის სამინისტროში, ზოგიერთ შემთხვევა-
ში 2018 წელს, ისევე როგორც წინა წლებში, შრომის
ანაზღაურება გაიცემა მინდობილობების საფუძველზე;
ასევე გამოვლინდა ვადაგასული მინდობილობების
საფუძველზე გაცემული ანაზღაურების შემთხვევები.

შესაბამისობის აუდიტის შედეგები

შესყიდვების მართვასთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები

2019 წელს განხორციელებული შესაბამისობის
აუდიტების შედეგად გამოვლინდა საჯარო სექ-
ტორში შესყიდვების მართვის პროცესში არსებუ-
ლი სისტემური ხასიათის ხარვეზები. ნაკლოვა-
ნებები ვლინდება შესყიდვების თითქმის ყველა
ეტაპზე და მოიცავს ხარვეზებს როგორც საწყის
– საჭიროებების იდენტიფიცირებისა და ბაზრის
კვლევის, ასევე სატენდერო პროცედურების გან-
ხორციელების ეტაპებზე. აღნიშნული ნაკლოვანე-
ბები წარმოშობს საბიუჯეტო სახსრების არაეკო-
ნომიური, არაპროდუქტიული და არაეფექტიანი
განკარგვის რისკებს.

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტ- როსისტემის“ შესაბამისობის აუდიტი

ცალკეულ შესყიდვებში პრეტენდენტების ტექნი-
კური დოკუმენტაცია არ შეესაბამებოდა შემსყიდ-
ველის მიერ განსაზღვრულ მოთხოვნებს, თუმცა
პრეტენდენტი გამარჯვებულად ცხადდებოდა და-
ზუსტების მექანიზმის გამოყენების გარეშე, ხო-
ლო არასათანადოდ დაზუსტებული წინადადების
შემთხვევაში, პრეტენდენტს შემსყიდველი არ აძ-
ლევდა დისკვალიფიკაციას. ასეთი შესყიდვების
ჯამურმა სახელშეკრულებო ღირებულებამ შეად-
გინა 5.7 მლნ ლარი.

ასევე, ელექტროსისტემის მიერ 2014-2015 წლებ-
ში „ჭვარი-ხორგისა“ და „ქსანი-სტეფანწმინდის“
გადამცემი ხაზების პროექტირებისა და მშენე-
ლობის მიზნით გაფორმებული ხელშეკრულებე-
ბის მიხედვით, გადამცემი ხაზების მშენებლობა
უნდა დასრულებულიყო 2016 („ჭვარი-ხორგა“)
და 2017 წლებში („ქსანი-სტეფანწმინდა“), თუმ-
ცა პროექტის განხორციელების დროს წარმოქმ-
ნილმა პრობლემებმა გამოიწვია გადამცემი ხაზე-
ბის მშენებლობის შეფერხება. კონტრაქტორების
მოცდენის გამო ელექტროსისტემამ გადაიხადა
10.2 მლნ ლარის ჯარიმა. აღნიშნული ჯარიმის
გადახდა გამოიწვია ხელშეკრულებების გაფორ-
მების დროს კომპანიის მიერ არსებული რისკების
არასათანადო შეფასებამ.

შპს „ო. ჩხოვაძის სახელობის ინვალიდ-თა და ხანდაზმულთა სამკურნალო-სარეაბილიტაციო კლინიკის ცენტრის» საქმიანობის შესაბამისობის აუდიტი

მონეტარული ზღვრის გაუთვალისწინებლად და ხელშეკრულების გაფორმების გარეშე, 17 მომწოდებლისგან შეძენილ იქნა 291 ათასი ლარის ღირებულების საქონელი/მომსახურება. შესყიდვის საგნის სპეციფიკაციის კონკრეტულ მოდელზე მორგებით შეიქმნა უკონკურენტო გარემო, რამაც განაპირობა ტენდერში მონაწილე ერთადერთი, სავარაუდო ღირებულების ტოლი სატენდერო წინადადების წარმომდგენი პირის გამარჯვება. აღნიშნულმა წარმოქმნა საჭარო სახსრების არაეკონომიური ხარჯვის რისკები.

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის შესყიდვების შესაბამისობის აუდიტი

უნივერსიტეტის საკუთრებაში არსებული შენობის სარეაბილიტაციო სამუშაოების შესყიდვის ფარგლებში, სატენდერო კომისიამ დაუსაბუთებლად არ გამოიყენა კანონმდებლობით გათვალისწინებული დაზუსტების მექანიზმი და დისკვალიფიკაცია მიანიჭა დაბალი ფასის სატენდერო წინადადების მქონე კომპანიას, რითაც დაკარგა შესაძლებლობა შესყიდვის ფარგლებში მიეღო 80 ათასი ლარის ეკონომია.

შპს „თბილისის სატრანსპორტო კომპანიის“ შესაბამისობის აუდიტი

საბაგირო გზის მშენებლობისას კომპანიამ მიმწოდებლისაგან დროულად არ მოითხოვა აუთვისებელი საავანსო თანხის დაბრუნება. შესაბამისად, დაკარგა ანგარიშზე არსებულ თანხაზე საპროცენტო სარგებლის მიღების შესაძლებლობა, 727 ათას ლარზე მეტი ოდენობით.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საავტომობილო გზების დეპარტამენტის საგზაო და სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მშენებლობის, რეაბილიტაციისა და მოვლა-შენახვის შესაბამისობის აუდიტი

ალამბარი-გენითის საავტომობილო გზის რეაბილიტაციისათვის დეპარტამენტის მიერ 2018 წელს

გადახდილია 1.9 მლნ ლარი. მოწვეული ექსპერტის დასკვნით დადგინდა შესრულებული სამუშაოების საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციასთან შეუსაბამობა და დანაკლისი, ჯამში – 888 ათასი ლარის ოდენობით.

წალკის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

წალკის მუნიციპალიტეტში არ არის დანერგილი სათანადო კონტროლის მექანიზმები, რომლებიც უზრუნველყოფდა გაუთვალისწინებელი ხარჯებისათვის განსაზღვრული თანხების არასწორად ასახვისა და ზედმეტად ანაზღაურების თავიდან აცილებას. კერძოდ, მერიის მიერ ვერ მოხერხდა ხარჯვების გამოვლენა შესყიდვის შესაბამის ეტაპებზე, რის შედეგადაც 10 ხელშეკრულების შემთხვევაში, მიმწოდებლებს ზედმეტად აუნაზღაურდათ, ჯამში – 97.1 ათასი ლარი.

ასევე მერიის მიერ გამოცხადებულ შესყიდვებზე რიგ შემთხვევებში სატენდერო მოთხოვნები განსაზღვრული იყო არაპროპორციულად, არ იყო განპირობებული აუცილებლობით და ხელს არ უწყობდა შესყიდვების კონკურენტულ გარემოში განხორციელებას. შედეგად, წალკის მუნიციპალიტეტმა დაკარგა, მინიმუმ, 197.7 ათასი ლარის სატენდერო ეკონომიის მიღების შესაძლებლობა.

გორის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

2017-2018 წლებში მუნიციპალიტეტის მიერ სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოების განხორციელების მიზნით, გამარტივებული შესყიდვის ფორმით დადებულია 3 ხელშეკრულება, ღირებულებით – 1.4 მლნ ლარი. მუნიციპალიტეტი მიმწოდებლებთან ანგარიშსწორებას ახორციელებდა ფაქტობრივი ხარჯის დამადასტურებელი დოკუმენტების გარეშე, მხოლოდ წარმოდგენილი შესრულებული სამუშაოს აქტების საფუძველზე. აღნიშნული ინვესტ საბიუჯეტო სახსრების ზედმეტად ანაზღაურებას. კერძოდ, ერთი ხელშეკრულების ფარგლებში მუნიციპალიტეტმა ზედმეტად აანაზღაურა 232 ათას ლარზე მეტი.

მცხეთის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

მცხეთის მუნიციპალიტეტის მიერ შეძენილი კულტურის სახლისა და სპორტული კომპლექსის სამშენებლო სამუშაოების პროექტების შესყიდვისას სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციები შეიცავდა მნიშვნელოვან ხარვეზებს, რაც მუნიციპალიტეტმა ვერ გამოავლინა. შედეგად, სამუშაოების მიმდინარეობის პროცესში ხარჯთაღრიცხვებში შევიდა არსებითი ცვლილებები, გაიზარდა მშენებლობის ღირებულება და მუნიციპალიტეტმა გასწია 340 ათასი ლარის ზედმეტი ხარჯი.

მარნეულის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

სატენდერო პროცესის არასწორად წარმართვის და სატენდერო კომისიის გადაწყვეტილებების გამო, ნაპირსამაგრი სამუშაოების შესყიდვის მიზნით მუნიციპალიტეტის მიერ გამოცხადებული თავდაპირველი ტენდერი შეწყდა, ხოლო ხელშეკრულებით გამოცხადებულ ტენდერში ხელშეკრულება გაუფორმდა კომპანიას, რომელიც იმავე სამუშაოებს ასრულებდა 423 ათასი ლარით მეტად, ვიდრე შეწყვეტილ ტენდერში დაბალი ფასის წარმომდგენი კომპანია. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სოფელ დამია-გეორაზში, მდინარე დებედაზე, ნაპირსამაგრი ობიექტის მოსაწყობად, ადგილობრივი ბიუჯეტიდან 423 ათასი ლარი დაიხარჯა არაეკონომიურად.

დუშეთის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

გამარტივებული შესყიდვის წესით გაფორმებული 18 ხელშეკრულების ფარგლებში ანგარიშსწორების განხორციელებისას, მუნიციპალიტეტის მერიამ არ დაიცვა კანონმდებლობის მოთხოვნები და 305 ათასი ლარი ანაზღაურა ფაქტობრივი ხარჯის დამადასტურებელი დოკუმენტების სრულად წარმოდგენისა და დაანგარიშების გარეშე, რაც ქმნის საბიუჯეტო სახსრების ზედმეტად ანაზღაურების რისკს.

ხონის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

მუნიციპალიტეტმა 2017 წელს ტენდერი გამოაცხადა ქ. ხონში გზების მოასფალტების სამუშაოებზე. სატენდერო კომისიამ არასწორად განახორციელა ყველაზე დაბალი ფასის მქონე პრეტენდენტის დისკვალიფიკაცია. საბოლოოდ, გამარჯვებულ პრეტენდენტთან გაფორმებული ხელშეკრულების ღირებულება 193 ათასი ლარით აღემატებოდა არასწორად დისკვალიფიცირებული პრეტენდენტის შემოთავაზებულ ფასს.

ასევე, ხონის მუნიციპალიტეტში დაზიანებულია და უხარისხოდ არის შესრულებული 6 ხელშეკრულების ფარგლებში განხორციელებული 520 ათასი ლარის ღირებულების ინფრასტრუქტურული პროექტები. მუნიციპალიტეტს არ გაუტარებია სათანადო ღონისძიებები ხარვეზების გამოსასწორებლად.

ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

10 ელექტრონული ტენდერის შემთხვევაში დაუსაბუთებელი, არაპროპორციული მოთხოვნების დადგენის გამო, დაზუსტების გარეშე დისკვალიფიკაცია მიანიჭა დაბალი ფასის წარმომდგენ პრეტენდენტებს და ხელშეკრულება გააფორმა მაღალი ფასის წარმომდგენ პრეტენდენტებთან, რითაც მერიამ დაკარგა 119 ათასი ლარის სატენდერო ეკონომიის მიღების შესაძლებლობა.

ასევე, 2017-2018 წლებში ხარაგაულის მუნიციპალიტეტში მოწყობილი ინფრასტრუქტურული პროექტების დათვალიერების შედეგად გამოვლინდა, რომ 23 ხელშეკრულების ფარგლებში მოწყობილი 5.2 მლნ ლარის ღირებულების ობიექტები დაზიანებულია და აღენიშნება ხარვეზები. კერძოდ, მოწყობილი გზის საფარი დაზარალებულია, შეინიშნება გრძივი და განივი ბზარები, ზედაპირი უსწორმასწორო და ტალღოვანია, გზა გარკვეულ მონაკვეთებზე დამტვრეულია და სხვ.

მესტიის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელებისათვის დადებული 10 ხელშეკრულებათვის, საერთო ღირებულება 1.7 მლნ ლარი, მიმწოდებელი კომპანიების მიერ გეგმა-გრაფიკი დარღვეულია ყველა შემთხვევაში, თუმცა მუნიციპალიტეტს არ გამოუყენებია საჯარიმო სანქციები, რაც 360 ათას ლარზე მეტია.

ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

2017-2018 წლებში მუნიციპალიტეტმა ბეტონის საფარიანი გზების მოწყობაზე ტენდერის საშუალებით გააფორმა 37 ხელშეკრულება და დახარჯა 14.1 მლნ ლარი. ობიექტების დათვალიერებით გამოვლინდა სხვადასხვა ხარისხობრივი ხარვეზი 12 ხელშეკრულების ფარგლებში შესრულებული სამუშაოებისათვის, რომელთა საერთო ღირებულება 6.2 მლნ ლარია.

ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის 2018 წლის ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

მუნიციპალიტეტის მიერ 2016-2017 წლებში განხორციელდა კულტურის სახლის რეკონსტრუქციის სამუშაოები, ღირებულებით 1 მლნ ლარი. ხელშეკრულებების თანახმად, შესრულებულ სამუშაოებზე, მათი სახეობების მიხედვით, ვრცელდება გარანტია. შემოწმების შედეგად გამოვლინდა, რომ დაზიანებულია როგორც შენობის გარე ფასადი, ისე შიდა კედლები, ხოლო გათბობა-კონდიციონერების სისტემა, რომლის შეძენა-მონტაჟისთვის გადახდილია 191 ათასი ლარი, 2016 წლიდან (დამონტაჟების პერიოდი) არ ფუნქციონირებს.

ასპინძის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

ასპინძის მუნიციპალიტეტში 2017-2018 წლებში შესრულებული პროექტების დათვალიერების შედეგად გამოვლინდა, რომ 7 ხელშეკრულების ფარგ-

ლებში მოწყობილი 2.8 მლნ ლარის ღირებულების ინფრასტრუქტურული პროექტი შესრულებულია უხარისხოდ და აღინიშნება სხვადასხვა დაზიანება.

აქტივების მართვასთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები

2019 წელს ჩატარებული აუდიტების შედეგებით, აქტივების მართვის კუთხით გამოვლინდა ისეთი სისტემური ხასიათის დარღვევები, როგორებიცაა, არსებული ხარვეზების შედეგად ბიუჯეტში მიუმატავი სახსრები, აქტივების არაეფექტიანად გამოყენება და ქონების პრივატიზებისა და სარგებლობის უფლებით გადაცემის პროცედურებთან დაკავშირებული ნაკლოვანებები და სხვ.

ა(ა)იპ – საქართველოს რაგბის კავშირის მიერ საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვის 2014-2018 წლების შესაბამისობის აუდიტი

აუდიტის პერიოდში რაგბის კავშირის მიერ 23,591 კვ.მ 4 მიწის ნაკვეთის რეალიზაცია განხორციელებულია არაკონკურენტულ გარემოში, ალტერნატიული შეთავაზებების განხილვის, შეფასებისა და შესაბამისად საბაზრო ღირებულების დადგენის გარეშე. აღნიშნულმა განაპირობა მოცემულ უძრავ ქონებაზე არასაბაზრო გარიგების ფასის ჩამოყალიბება, რის შედეგად დაიკარგა დამატებითი შემოსავლების მიღების შესაძლებლობა.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის წილობრივად მოქმედ საწარმოებში საწესდებო კაპიტალის ფორმირებისა და საფინანსო-ეკონომიკური საქმიანობის შესაბამისობის აუდიტი

14-მა საწარმომ ფინანსური შედეგი დაასრულა 5.8 მლნ ლარის ზარალით, ხოლო 7 საწარმო არ ფუნქციონირებს და მათ საკუთრებაში არსებული აქტივების ძირითად ნაწილზე მიმდინარეობს სამართლებრივი პროცედურები. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მმართველობაში მყოფი, ჯამში – 10 საწარმოს ფინანსური შედეგების გაუარესების თავიდან აცილების და მათი ფინანსური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიმართულებით, შესაბამისი პასუხისმგებელი პირების მიერ არ

გატარდა კონკრეტული ღონისძიებები. შედეგად, დადგა გადახდისუუნარობის და გაკოტრების, ასევე სახელმწიფო ბიუჯეტისათვის 4.4 მლნ ლარის შესაძლო ზიანის წარმოშობის წინაპირობა.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტისა და ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებული სახელმწიფო ქონების მართვისა და განკარგვის შესაბამისობის აუდიტი

სამინისტროსა და მერიაში არ არის უზრუნველყოფილი ქონების ზუსტი საწყისი საპრივატიზებო ღირებულების განსაზღვრა, რაც ქონების არასრულყოფილ შეფასებებსა და საბაზრო ღირებულების გაუთვალისწინებლობაში გამოიხატება. გარდა ამისა, ექსპერტის მიერ დადგენილი, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ქონების საწყისი საპრივატიზებო ღირებულების უსაფუძვლოდ შემცირებისა და აუქციონზე კონკურენციის შესაძლო შეზღუდვის შედეგად, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის ქონების პრივატიზება, საბაზრო ფასთან მიმართებით, ჯამში, სავარაუდოდ, 5.6 მლნ ლარით ნაკლები თანხით განხორციელდა.

მარნეულის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

მარნეულის მუნიციპალიტეტის მიერ იჯარით გაცემული ქონების მოიჯარეებისათვის დადგენილი ფასები არაგონივრულად დაბალია. კერძოდ, 1 კვ.მ-ის წლიური ფასი მერყეობს 30 თეთრიდან 25 ლარამდე (უმეტესობა 16 ლარი). ჩატარებული აუდიტორული პროცედურებით დადგინდა, რომ საბაზრო ფასები მნიშვნელოვნად აღემატება მუნიციპალიტეტის მიერ დადგენილ ფასებს.

შპს „ავტოტრანსსერვისის“ ფულადი სახსრების მიღება-ხარჯვისა და მატერიალური ფასეულობების გამოყენების შესაბამისობის აუდიტი

კომპანიის ხელმძღვანელობის მიერ ბიზნესგადაწყვეტილებების (გეგმების) შეუსრულებლობისა და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს (დამფუძნებლის) მხრიდან სათანადო კონტროლის მექანიზმების არარსებობის შედეგად, აუდიტის ფარგლებში გამოვლინდა 78.6 ათასი ლარის ღირებულების მოძრავი ქონების არადანიშნულებით გამოყენებისა და ამ ქონების რეალიზაციით მიღებული თანხების (71 ათასი ლარი) არამიზნობრივი ათვისების ფაქტები.

საბიუჯეტო რესურსის მართვასთან დაკავშირებული სხვა ნაკლოვანებები

ჩატარებული აუდიტების შედეგად გამოვლენილი საბიუჯეტო რესურსების მართვის ხარვეზები მოიცავს საჭარო უწყებების მიერ ბიუჯეტის არარაციონალურად და არამიზნობრივად გამოყენების შემთხვევებს.

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ შესაბამისობის აუდიტი

კომპანია ანაზღაურებს თანამშრომელთა მივლინების ადგილზე ტრანსპორტის დაქირავების და როუმინგის ხარჯებს. 2014-2017 წლებში როუმინგული მომსახურებისათვის ელექტროსისტემის მიერ გაწეული ხარჯი შეადგენს 227 ათას ლარს. მათ შორის, მხოლოდ რეაბილიტაციის მმართველის როუმინგული მომსახურებისთვის ელექტროსისტემამ გადაიხადა 157 ათასი ლარი. ყურადღებას იქცევს 2014 წლის აგვისტოში რეაბილიტაციის მმართველის როუმინგულ მომსახურებაში, ხუთ დღეში გადახდილი 29.3 ათასი ლარი, რაც შეუსაბამოდ მაღალ, არაგონივრულ ხარჯს წარმოადგენს.

ასევე, 2014-2017 წლებში ელექტროსისტემის მიერ ცალკეულ შემთხვევებში სამშენებლო სამუშაოები დაწყებულია მშენებლობის ნებართვის გარეშე, რისთვისაც აუდიტის პერიოდში დაჯარიმებულია 25-ჯერ, ჯამში – 69.4 ათასი ლარით, საიდანაც 40.1 ათასი ლარი განმეორებითი სამშენებლო სამართალდარღვევისათვის დაკისრებული ჯარიმაა.

შპს „გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ შესაბამისობის აუდიტი

ურეკის წყალარინების გამწმენდი ნაგებობის ექსპლოატაციაში შესვლა დაყოვნდა კომპანიის მიზგებით, რის გამოც კონტრაქტორს აუნაზღაურდა დაუსრულებელი ობიექტის მოვლა-შენახვისათვის 210 ათასი აშშ დოლარი.

ამასთანავე, ქუთაისის, ანაკლიისა და ფოთის წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოებთან დაკავშირებით, 2018 წელს კომპანიამ გადაიხადა კონტრაქტორის მიერ კერძო პირებისათვის მიყენებული ზიანის თანხა – 295 ათასი ლარის ოდენობით, რაც ხელშეკრულების თანახმად, უნდა ანაზღაურებულიყო არა კომპანიის, არამედ კონტრაქტორის მიერ.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საავტომობილო გზების დეპარტამენტის საგზაო და სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მშენებლობის, რეაბილიტაციისა და მოვლა-შენახვის შესაბამისობის აუდიტი

დეპარტამენტის მიერ დაქირავებული ტრანსპორტით გაწეულ მომსახურებაზე გამოყენებული ტექნიკის იდენტიფიცირება ვერ ხერხდება, ხოლო მიმწოდებელს ხელშეკრულებაში მითითებული ტრანსპორტით, დეპარტამენტისთვის მომსახურება არ განუხორციელებია, რაც წარმოშობს მიღება-ჩაბარების აქტებში ასახული მომსახურების შესრულებლობის და ბიუჯეტიდან გადახდილი 378 ათასი ლარის არამიზნობრივად ხარჯვის რისკს.

მარნეულის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

2017-2018 წლების ბოლოს მერიას აუთვისებული დარჩა მნიშვნელოვანი მოცულობის თანხები, რაც მიუთითებს მუნიციპალიტეტის მფლობელობაში არსებული ფინანსური რესურსების არაეფექტიან მართვაზე. კერძოდ 2017 წლის ბოლოს ნაშთის სახით ირიცხება – 2.9 მლნ ლარი, 2018 წლის ბოლოს კი – 8.2 მლნ ლარი.

დუშეთის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

მუნიციპალიტეტმა ვერ უზრუნველყო დაგეგმილი პროექტების დროულად განხორციელება, ასევე საბიუჯეტო შემოსავლებისა და გადასახდელების სათანადოდ დაგეგმვა. შედეგად, მუნიციპალიტეტის ანგარიშზე ირიცხებოდა მნიშვნელოვანი ოდენობის საბიუჯეტო რესურსი. კერძოდ, 2017 წლის დასაწყისში მუნიციპალიტეტის ნაშთმა შეადგინა 4 მლნ ლარი. 2017-2018 წლებში მუნიციპალიტეტმა დაგეგმა აღნიშნული თანხის გამოყენება, თუმცა ორივე წელს ნაშთის მოცულობა გაიზარდა და 2019 წლის დასაწყისში 5.5 მლნ ლარი შეადგინა.

ქობულეთის მუნიციპალიტეტის 2018 წლის ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

2018 წელს მუნიციპალიტეტმა მის მიერ დაფუძნებული 12 ა(ა)იპ-ის დაფინანსებაში დახარჯა 7.8 მლნ ლარი. აუდიტის შედეგად გამოვლინდა, რომ ა(ა)იპ-ებში მოსამსახურეთა ფუნქცია-მოვალეობები ზოგიერთ შემთხვევაში დუბლირებულია, ხოლო ზოგიერთი მოსამსახურე პრაქტიკულად არ არის ფუნქციურად დატვირთული. მუნიციპალიტეტმა ვერ წარმოადგინა შესაფერისი და საკმარისი მტკიცებულებები იმისა, თუ რა ობიექტური საჭიროებით იყო განპირობებული ა(ა)იპ-ებში ზოგიერთი შტატის არსებობა.

საქმიანობის აუდიტის შედეგები

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა ეფექტიანობის აუდიტი, რომელიც უმნიშვნელოვანესი ინსტრუმენტია განხორციელებული ღონისძიებებით მიღწეული შედეგებისა და ამ პროცესში საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვის ეკონომიურობის, ეფექტიანობისა და პროდუქტიულობის შესაფასებლად. ეფექტიანობის აუდიტის ფარგლებში გაცემული რეკომენდაციების შესრულება ხელს უწყობს საჭირო მიმართულებების ხარისხის გაუმჯობესებას.

სამსახურის სტრატეგიული მიზანია ეფექტიანობის აუდიტების წილის ზრდა მთლიან აუდიტორულ საქმიანობაში. 2019 წელს სამსახურმა ჩაატარა 15 ეფექტიანობის აუდიტი, რაც 25%-ით მეტია 2018 წელთან შედარებით. ასევე გაიზარდა ეფექტიანობის აუდიტების წილი ჯამურად ჩატარებულ აუდიტებში, 13%-დან 21%-მდე.

2019 წელს ჩატარებული ეფექტიანობის აუდიტების ფარგლებში გამოვლენილი ძირითადი შედეგები:

უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფის ეფექტიანობის აუდიტი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს ეფექტიანობის აუდიტი იმის დასადგენად, რამდენად უზრუნველყოფილია ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში მოსწავლეთათვის უსაფრთხო ფიზიკური და ფსიქოლოგიური გარემო. აუდიტის შედეგად გამოვლინდა ის ნაკლოვანებები, რომლებიც გავლენას ახდენს სისტემის პროდუქტიულობასა და ეფექტიანობაზე.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: 2018 წლის მონაცემებით, ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების მხოლოდ 21%-ია უზრუნველყოფილი მანდატურის სამსახურით. ამავე დროს, ქვეყნის მასშტაბით ფიქსირდება 1,161 (50%) სკოლა, სადაც არ არის მანდატური, უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირი და ვიდეოკამერები.

მიგნება 2: სსიპ – საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატურის სამსახურს აუდიტის პერიოდისთვის არ ჰქონდა შემუშავებული სკოლებში მანდატურის განაწილების კრიტერიუმები. სკოლებში მანდატურის

განაწილებისას არ იყო გათვალისწინებული მოსწავლეთა რაოდენობა და დარღვევების სტატისტიკა სკოლაში. აუდიტის პერიოდში მანდატურის სამსახურის მიერ სკოლებში მანდატურების განაწილებისას არ იყო გათვალისწინებული ისეთი ხარისხობრივი კრიტერიუმები, როგორებიცაა, სკოლებში დაფიქსირებული მოსწავლეთა შორის ინციდენტები და არასრულწლოვნების მიერ ჩადენილი დანაშაულის სტატისტიკა.

რეკომენდაცია: სისტემის ეფექტიანად ფუნქციონირების მიზნით, ხარისხობრივი და რაოდენობრივი კრიტერიუმების გათვალისწინებით, ყველა ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში შეფასდეს გარემო და მოხდეს მანდატურის რესურსის პროდუქტიული განაწილება.

მიგნება 2: 2018 წლის მონაცემებით, ქვეყანაში ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში დასაქმებული იყო 66,371 მასწავლებელი, რომელთა 87%-ს არ აქვს გავლილი ტრენინგი სამოქალაქო და უსაფრთხოების მიმართულებით, ხოლო სამოქალაქო განათლების 4,630 მასწავლებელიდან, ტრენინგი გავლილი აქვს 1,085 მასწავლებელს, ანუ მხოლოდ 23%-ს.

მიგნება 3: ტრენინგები 2018 წლამდე ხორციელდებოდა მხოლოდ სამოქალაქო განათლების მასწავლებლებისთვის, ხოლო 2018 წლიდან სხვა საგნის მასწავლებლებისთვისაც გახდა ხელმისაწვდომი. თუმცა, ტრენინგი არის ნებაყოფლობითი და მასწავლებლებს არ აქვთ მისი გავლის ვალდებულება. მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრს არ აქვს შემუშავებული კონკრეტულ პერიოდზე გათვლილი სამოქმედო გეგმა, რომლის მიხედვითაც განხორციელდებოდა მასწავლებელთა მთლიანი კონტინგენტის ეტაპობრივი გადამზადება სამოქალაქო განათლების, მოსწავლეთა უსაფრთხოებისა და ადამიანის უფლებების მიმართულებებით.

რეკომენდაცია: უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველსაყოფად, მასწავლებელთა სრული კონტინგენტის უსაფრთხოებისა და სამოქალაქო განათლების მიმართულებით ეტაპობრივი გადამზადების მიზნით, სამინისტრომ შეიმუშაოს სამოქმედო გეგმა და განისაზღვროს კონკრეტული ვადები.

სპორტული ინფრასტრუქტურის მართვის ეფექტიანობის აუდიტი

სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარება ქვეყნის ერთ-ერთი პრიორიტეტია, სადაც მნიშვნელოვან საკითხს წარმოადგენს მოსახლეობაში და განსაკუთრებით, მოზარდ თაობაში ფიზიკური აქტივობისა და განათლების ხელშეწყობა, ჯანსაღი ცხოვრების წესისა და პრინციპების დამკვიდრება. აუდიტის ჯგუფმა შეისწავლა ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალის – „თბილისი 2015“-ის ფარგლებში რეაბილიტირებული და ახლად აშენებული სპორტული ინფრასტრუქტურის შემდგომი გამოყენებისთვის განხორციელებული ღონისძიებები.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: სამინისტროს არ გააჩნია სამოქმედო გეგმა ფესტივალის ფარგლებში აშენებული და რეაბილიტირებული სპორტული ობიექტების შემდგომი გამოყენების შესახებ. შესაბამისად, არ არის განსაზღვრული კონკრეტული მიზნები, მათი მიღწევის მექანიზმები და შეფასების ინდიკატორები, რაც ხელს შეუწყობს ობიექტების პროდუქტიულ და ეფექტიან ფუნქციონირებას.

მიზეზი: არ არის შემუშავებული სპორტული ინფრასტრუქტურის მართვის სისტემური მიდგომა და შესაბამისი სამოქმედო გეგმები, რომლებიც უზრუნველყოფს რესურსის ეფექტიან და პროდუქტიულ გამოყენებას და ხელს შეუწყობს სისტემის მდგრად განვითარებას.

რეკომენდაცია: სპორტული ინფრასტრუქტურის ეფექტიანი და პროდუქტიული გამოყენების მიზნით, მნიშვნელოვანია სამინისტრომ შეიმუშაოს სპორტული ინფრასტრუქტურის მართვის ერთიანი პოლიტიკა, რომელიც უზრუნველყოფს სისტემის მდგრად განვითარებას.

პოლიტიკის დოკუმენტზე დაყრდნობით, სამინისტროს ჩართულობით შემუშავდეს სამოქმედო გეგმა თითოეული სპორტული ობიექტის შემდგომი გამოყენების შესახებ. შეფასდეს მათი საბაზისო მდგომარეობა, განისაზღვროს კონკრეტული მიზნები და მათი მიღწევის მექანიზმები, რაც ხელს

შეუწყობს ობიექტების პროდუქტიულ და ეფექტიან ფუნქციონირებას.

მიგნება 2: სპორტული ობიექტების შემოსავლები არასტაბილურია და გარკვეულ შემთხვევებში კლებადი ტენდენციით ხასიათდება. გარკვეული სპორტული ობიექტის ფუნქციონირების შედეგად გაწეული ხარჯი აჭარბებს მიღებულ შემოსავალს, ხოლო რიგ შემთხვევებში, ფუნქციონირებით მიღებული შემოსავალი უმნიშვნელოდ ფარავს ხარჯებს, მაშინ როდესაც მოცემული მიმართულებები სპორტის ერთ-ერთი მოთხოვნადი სახეობაა ბაზარზე.

სპორტული ობიექტების დატვირთვის მაჩვენებელი საკმაოდ დაბალია და შესაბამისად, ფიქსირდება მიუღებელი შემოსავალი. 2019 წლის მდგომარეობით, გარკვეული სპორტული ობიექტები საშუალოდ დატვირთულია არსებული რესურსის 16%-ით, რაც დარბაზების არაპროდუქტიულ გამოყენებაზე მიუთითებს.

მიზეზი: სამინისტროსა და მმართველი ორგანიზაციების მიერ არ არის შემუშავებული სამოქმედო გეგმა. ამასთანავე, მმართველი ორგანიზაციის მხრიდან არ ხორციელდება სპორტული ობიექტების მიხედვით მოსარგებლე ფიზიკური პირების აღრიცხვა, შესაბამისად, დარბაზების დატვირთვის შეფასება და ანალიზი. სპორტული დარბაზების დაბალი დატვირთვის მაჩვენებელი ასევე განპირობებულია პროგრამებისა და ღონისძიებების არარსებობით, რაც დატვირთვის მაჩვენებლის ზრდის შესაძლებლობას შექმნიდა.

რეკომენდაცია: მოგების ზრდისა და სპორტის სხვადასხვა სახეობაში მოსახლეობის ჩართვის მიზნით მნიშვნელოვანია, თითოეული სპორტული ობიექტის მიხედვით შემუშავდეს სპორტული პროგრამები მომხმარებელთა სეგმენტების გათვალისწინებით, ბაზარზე განხორციელდეს შემქნილი პროდუქტების სწორი პოზიციონირება და განისაზღვროს დატვირთვისა და მოგების ზრდის საპროგნოზო მაჩვენებლები წლების მიხედვით.

საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ განხორციელებული გზების მოვლა-შენახვისა და რეაბილიტაციის ეფექტიანობის აუდიტი

გამომდინარე იქიდან, რომ ხარისხიანი საგზაო ინფრასტრუქტურის არსებობა მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს ქვეყნის განვითარებაზე და გზების შეკეთებაზე დახარჯული სახსრების მოცულობა ყოველწლიურად იზრდება, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა მიზანშეწონილად მიიჩნია საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ გზების მოვლა-შეკეთებისა და რეაბილიტაციის მიზნით განხორციელებული საქმიანობის ეფექტიანობის აუდიტის ჩატარება.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: გზების მართვის თანამედროვე კომპიუტერული პროგრამების მეშვეობით შედგენილი შესაკეთებელი გზების სია საბოლოოდ ზუსტდება სხვადასხვა წყაროდან მიღებული ინფორმაციის გაანალიზების საფუძველზე, ისე, რომ ცვლილებები სათანადოდ არ არის დოკუმენტურად დასაბუთებული. შესაბამისად, აუდიტის ჯგუფი ვერ დარწმუნდა, რამდენად ოპტიმალური იყო შესაკეთებელი გზების სიის კორექტირებასთან დაკავშირებით საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები.

მიგნები: არ არსებობს შესაკეთებელი მონაკვეთების შერჩევის დამტკიცებული მეთოდოლოგია.

რეკომენდაცია: საავტომობილო გზების დეპარტამენტმა დაგეგმვის ეტაპის გაუმჯობესების მიზნით, განეროს და ოფიციალურად დაამტკიცოს შესაკეთებელი გზების შერჩევასთან დაკავშირებული შიდა ინსტრუქცია, სადაც გათვალისწინებული იქნება გეგმაში შესული გზების დეტალური დასაბუთების საკითხები.

მიგნება 2: გზების მოვლა-შეკეთებასთან დაკავშირებული ტენდერების გამოცხადებისას, სავარაუდო სახელშეკრულებო ღირებულებები დეპარტამენტმა განსაზღვრა, დაახლოებით, 200 მლნ ლარის ოდენობით. სამუშაოები უნდა განხორციელდებოდა 3 წლის განმავლობაში, თუმცა 2 წე-

ლინადაში კონტრაქტორებს შემოაღნიშნული თანხის 86% უკვე ათვისებული ჰქონდათ. შედეგად, საჭირო გახდა 2019 წლისათვის კონტრაქტორების მიერ აღებული ვალდებულებების შესასრულებლად დამატებითი სახსრების მობილიზება.

მიგნები: აღნიშნული შესაძლოა გამოწვეული იყოს ზედამხედველი კომპანიისა და დეპარტამენტის მიერ არასათანადოდ განხორციელებული კონტროლით.

რეკომენდაცია: საავტომობილო გზების დეპარტამენტმა ხელშეკრულებების ვადაზე ადრე ათვისების თავიდან აცილების მიზნით, დანერგოს ადეკვატური კონტროლის მექანიზმები.

მიგნება 3: საავტომობილო გზების დეპარტამენტი არ ფლობს განახლებულ, ყოველდღიურ სანდო ინფორმაციას ზედამხედველების მიერ განხორციელებული შემონმშენების შესახებ.

მიგნები: დეპარტამენტს არ აქვს დანერგილი ზედამხედველის გადამონმშენების ეფექტიანი კონტროლის მექანიზმი. ასევე, არ ითხოვს ზედამხედველისგან მათი თანამშრომლების მიერ შემონმშენებზე ყოველდღიური გასვლის დამადასტურებელი მონაცემების წარმოდგენას.

გარდა შემოაღნიშნულისა, არსებობს ინტერესთა კონფლიქტის მნიშვნელოვანი რისკი ზედამხედველი კომპანიების საქმიანობასთან მიმართებით, რადგან ზედამხედველების ანაზღაურება პირდაპირ დაკავშირებულია კონტრაქტორი კომპანიებისთვის მათ მიერ დადასტურებული სამუშაოების მოცულობასთან. 2014-2018 წლებში საზედამხედველო მომსახურებაზე დახარჯულია 27 მლნ ლარზე მეტი.

რეკომენდაცია: საავტომობილო გზების დეპარტამენტმა საქმიანობის ეფექტიანად წარმართვისათვის, ზედამხედველი კომპანიის მიერ ვალდებულებების ჯეროვნად შესრულების შემონმშენების და პროცესში ჩართულ მხარეებს შორის ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილების მიზნით, მნიშვნელოვნად გააუმჯობესოს ან დანერგოს ახალი კონტროლის მექანიზმები.

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს უძრავი ქონების მართვის ეფექტიანობის აუდიტი

საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო მნიშვნელოვანი რაოდენობისა და ღირებულების უძრავ ქონებას ფლობს. სამინისტროს სპეციფიკიდან, ასევე ქონების ღირებულებიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია არსებობდეს ქონების მართვის სტრატეგია და აქტივების გამოყენება ხდებოდეს სახელმწიფოებრივი და ქვეყნის უსაფრთხოების ინტერესებიდან გამომდინარე. აღნიშნულის გათვალისწინებით, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა შეისწავლა, რამდენად ეკონომიურად და ეფექტიანად ხორციელდება თავდაცვის სამინისტროს უძრავი ქონების მართვა.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: თავდაცვის სამინისტროს ქონება თავისი განლაგებით, პარამეტრებითა და სხვა მნიშვნელოვანი მახასიათებლებით, ხშირ შემთხვევაში შესაძლოა არ იყოს შესაბამისობაში იმ საჭიროებებთან და მიზნებთან, რაც თავდაცვის უწყებას გააჩნია. ასეთ პირობებში, სამინისტროში ვერ ხერხდება თავდაცვის სისტემისთვის მნიშვნელოვანი და საჭირო ქონების სწორად იდენტიფიცირება. ინფრასტრუქტურის განვითარების და უძრავი ქონების მართვის სტრატეგიული გეგმის არარსებობის გამო, სამინისტროს ბალანსზე რიცხული ქონების მნიშვნელოვანი ნაწილი გამოუყენებელია. ზოგიერთ შემთხვევაში, თავდაცვის სამინისტრო ეკონომიკის სამინისტროსგან უკან ითხოვს იმ ქონებას, რომელიც თავადვე გადასცა შემდგომი განკარგვის მიზნით.

მიგნება: სამინისტროში არ არსებობს ქონების მართვის სტრატეგია და შესაბამისი სამოქმედო გეგმა.

რეკომენდაცია: საქართველოს თავდაცვის ძალების ინტერესების/საჭიროებების გათვალისწინებით, ქონების მართვის რაციონალური პროცესის უზრუნველსაყოფად, სამინისტრომ დააჩქაროს თავდაცვის ძალების ინფრასტრუქტურის განვითარებისა და ბალანსზე რიცხული ქონების მართვის სტრატეგიული გეგმის შემუშავება, რომელიც მოიცავს:

- სსიპ – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოსგან ან სხვა სახელმწიფო უწყებებისგან

ქვეყნის თავდაცვის საჭიროებებისათვის აუცილებელი ქონების გადმოცემას;

- ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსთან, სსიპ – სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოსთან, ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებთან და სხვა შესაბამის სახელმწიფო ორგანოებთან თანამშრომლობით, ქონების იმ ნაწილის შემდგომი განკარგვის გზების და მეთოდების შემუშავებას, რომლებიც არ არის საჭირო სამინისტროსთვის და გადასაცემა სხვა სახელმწიფო უწყებებისთვის.

მიგნება 2: ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში მიმდინარეობს სამინისტროს ბალანსზე რიცხული საბინაო ფონდის პრივატიზების პროცესი (მათ შორის, სამხედრო მოსამსახურეებისათვის ბინების საკუთრებაში გადაცემა) და თითქმის არ მიმდინარეობს საბინაო ფონდის აღდგენა. შესაბამისად, სამსახურებრივი სარგებლობისთვის არსებული ბინების რაოდენობა მცირდება. სამინისტროს ბალანსზე რიცხული ბინების უდიდესი ნაწილი პრივატიზებულია, არაპრივატიზებული ბინების მნიშვნელოვანი ნაწილი არაკანონიერად არის დაკავებული სხვადასხვა კატეგორიის მოქალაქეების მიერ. გარდა ბინებისა, სახელმწიფო ქონებით არაკანონიერი სარგებლობა ზოგიერთ შემთხვევაში ფიქსირდება სხვადასხვა ტიპის უძრავ ქონებაზეც (მაგალითად, მიწები).

სახელმწიფო უწყებებში არ არსებობს იმ პირთა ერთიანი მონაცემთა ბაზა, რომლებმაც არასანქცირებული გზებით დაიკავეს სახელმწიფო ქონება და შემდგომში სხვადასხვა გზით საკუთრებაში მიიღეს სახელმწიფოს კუთვნილი აქტივები. აგრეთვე არ არსებობს იმ პირთა მონაცემები, რომელთაც უკვე აქვთ მიღებული სახელმწიფოსგან ქონება უსასყიდლოდ ან სიმბოლურ ფასად. ზემოაღნიშნული წარმოშობს რისკებს, რომ კონკრეტულმა პირმა რამდენჯერმე შეძლოს სახელმწიფო უწყებიდან სხვადასხვა ქონებაზე საკუთრების უფლების რეგისტრაცია.

მიგნება: კონტროლის მექანიზმების ნაკლოვანებები და კანონმდებლობაში არსებული ხარვეზები.

რეკომენდაცია: სხვადასხვა პირის მხრიდან სახელმწიფო ქონების უკანონოდ მითვისების პრევენციის მიზნით, მნიშვნელოვანია, რომ სამინისტრო

ტროს ინიციატივით საქართველოს მთავრობამ უზრუნველყოს საინფორმაციო ბაზის შექმნა იმ მოქალაქეთა შესახებ, რომელთაც უსასყიდლოდ ან სიმბოლურ ფასად, ერთხელ მაინც აქვთ საკუთრებაში მიღებული სახელმწიფო ქონება.

საბინაო ფონდის არაკანონიერი დაკავების, გამოყენების აღკვეთის მიზნით, სამინისტრომ:

- შეისწავლოს სამხედრო მოსამსახურეთა და სხვა კერძო პირების მიერ სამსახურებრივი ბინების უკანონოდ დაკავების თითოეული ფაქტი და მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება, მოქმედი კანონმდებლობის მოთხოვნათა გათვალისწინებით;
- შეიმუშაოს კონტროლის მექანიზმები, რომელთა საშუალებითაც სამხედრო მოსამსახურეები სამსახურის დატოვების შემთხვევაში დროულად ჩააბარებენ სამინისტროს საცხოვრებელ ბინას.

მიგნება 3: თავდაცვის სამინისტროში ფუნქციონირებს მინისტრის ბრძანებით შექმნილი კომისია, რომელიც იღებს გადაწყვეტილებებს სხვადასხვა კრიტერიუმების საფუძველზე მოქმედი და ყოფილი სამხედრო მოსამსახურეებისთვის ბინის სარგებლობაში/საკუთრებაში გადაცემის შესახებ. თუმცა, აღნიშნული კრიტერიუმები არასრულყოფილი და გაუმჭვირვალეა. შედეგად, კომისიის გადაწყვეტილებები სუბიექტურ განსჯაზე დამოკიდებული და დოკუმენტურად ვერ დგინდება, კონკრეტული გადაწყვეტილება კომისიის მიერ რომელი კრიტერიუმის შესაბამისად არის მიღებული.

მიგნება: შიდა კონტროლის ნაკლოვანებები.

რეკომენდაცია: საბინაო და საცაზარმე ფონდის ეფექტიანად მართვისა და სამხედრო მოსამსახურეების ბინით მაქსიმალურად უზრუნველყოფის მიზნით, სამინისტრომ უზრუნველყოს საბინაო და საცაზარმე ფონდის მართვის სტრატეგიისა და სამხედრო მოსამსახურეებისათვის ბინის როგორც სამსახურებრივ სარგებლობაში, ისე საკუთრებაში გადაცემის გამჭვირვალე, ნათლად განსაზღვრული კრიტერიუმების შემუშავება და დანერგვა შემდგომ საქმიანობაში; ამ პროცესში მნიშვნელოვანია საერთაშორისო გამოცდილების გათვალისწინება.

სსიპ – საქართველოს იუსტიციის სასწავლო ცენტრისა და სსიპ – პენიტენციური და პრობაციის სისტემის მოსამსახურეთა მომზადების ცენტრის მიერ განხორციელებული საქმიანობის ეფექტიანობის აუდიტი

ორგანიზაციის განვითარებისა და მაღალპროფესიონალური სტანდარტების უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია თანამშრომელთა უწყვეტი განათლების უზრუნველყოფა ტრენინგების გამართული სისტემის საშუალებით. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია სასწავლო ცენტრების საქმიანობა იყოს ეფექტიანი, ცენტრის ბენეფიციარების მოთხოვნებსა და საჭიროებებზე მორგებული. აუდიტის შედეგად ორგანიზაციების მიერ განხორციელებულ საქმიანობაში გამოვლინდა სხვადასხვა სახის ნაკლოვანება და გაუმჯობესების პოტენციალი.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება: აუდიტის ობიექტებში არსებობს სტრატეგიული დაგეგმვის ნაკლოვანებები. სსიპ – საქართველოს იუსტიციის სასწავლო ცენტრის სტრატეგიული დაგეგმვის დოკუმენტებში არ არის ნათლად გაწერილი მიზნებთან შესაბამისი აქტივობები და შესრულების ვადები. ცენტრის მიერ შემუშავებული სტრატეგიული გეგმა არ მოიცავს შესაძლებლობების გამოვლენისა და შემოსავლების ზრდის პოტენციალის ანალიზს.

სსიპ – პენიტენციური და პრობაციის სისტემის მოსამსახურეთა მომზადების ცენტრის 2015-2017 წლების სტრატეგიული და სამოქმედო გეგმებით განსაზღვრული 6 მიზნიდან, 2 – ნაწილობრივ, ხოლო ერთი ვერ იქნა მიღწეული. 2018 წელს სტრატეგიული გეგმა არ შემუშავებულა.

მიზმი: ორგანიზაციების მიერ შესაბამის დონეზე ვერ ხერხდება არსებული ინფორმაციის ანალიზი, რაც ხელს უშლის რეალისტური მიზნებისა და ამოცანების დასახვას.

რეკომენდაცია: საქმიანობის ეფექტიანად წარმართვის მიზნით, ორგანიზაციებმა შეიმუშაონ ქმედითი სტრატეგიული გეგმა, რომელიც დაეფუძნება რეალურ ინფორმაციაზე დაყრდნობილ მოლოდინებს.

წყალდიდობით გამოწვეული საგანგებო სიტუაციების მართვის (პრევენცია, მზადყოფნის) ეფექტიანობის აუდიტი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა დაიწყო საგანგებო სიტუაციების მართვის ეფექტიანობის აუდიტების ჩატარება. სტიქიური მოვლენის მოხდენის ალბათობისა და მიყენებული ზარალის სიდიდისა და გამომდინარე, პირველ ეტაპზე განხორციელდა წყალდიდობით გამოწვეული საგანგებო სიტუაციების მართვის (პრევენცია, მზადყოფნის) ეფექტიანობის აუდიტი, რომელიც ჩატარდა EUROSAI-ს კატასტროფებისა და საგანგებო სიტუაციების მართვის აუდიტის სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში. საქართველოსთან ერთად აღნიშნული აუდიტი განხორციელეს პოლონეთის, უკრაინის, სერბეთისა და სხვა ქვეყნების აუდიტორულმა ინსტიტუტებმა და ევროკავშირის აუდიტორთა სასამართლომ.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: ბუნებრივი კატასტროფის მართვა რთული და კომპლექსური პროცესია, რადგან მასში ჩართულია მრავალი უწყება, რომელთა კოორდინირებულ მუშაობაზე დამოკიდებული ეფექტიანობის მიღწევა. აუდიტის შედეგად გამოვლინდა, რომ სუსტია კოორდინაციის მექანიზმები ჩართულ უწყებებს შორის.

2017 წელს ქვეყანაში პირველად დამტკიცდა „საქართველოს კატასტროფის რისკის შემცირების 2017-2020 წლების ეროვნული სტრატეგია“, რომლითაც განისაზღვრა რისკის შემცირების პოლიტიკის ძირითადი პრიორიტეტები და განხორციელების მექანიზმები. სტრატეგიის დოკუმენტისა და შესაბამისი სამოქმედო გეგმის შემუშავება-დამტკიცება ერთმნიშვნელოვნად დადებითი მოვლენაა, თუმცა რისკის შემცირების სტრატეგიით არ არის გათვალისწინებული წყალდიდობის პრევენციისთვის ყველა მნიშვნელოვანი საკითხი. სამოქმედო გეგმა არასრულყოფილია, ხოლო გაწერილი ღონისძიებების მხოლოდ მცირე ნაწილი (16%) შესრულებული.

მიზმი: პრევენციული ღონისძიებების განსახორციელებლად მისაღებია მრავალი ნორმატიული აქტი. ამასთანავე, არ არის დამტკიცებული კოორდინაციის გეგმა, სადაც განსაზღვრული იქნება უწყებების კომუნიკაციის საშუალებები და ინფორმაციის გაცვლის სტანდარტი. არ არის დადგენილი სამოქმედო გეგმის შესრულების მონიტორინგის განმახორციელებელი უწყება.

რეკომენდაცია: სამოქალაქო უსაფრთხოების სისტემაში ჩართული უწყებების ეფექტიანი კოორდინაციისა და წყალდიდობების პრევენციის მიზნით, ეროვნული უსაფრთხოების საბჭოს აპარატმა შეიმუშაოს სისტემაში ჩართულ უწყებებთან კოორდინაციისა და კომუნიკაციის გეგმა, რომელიც, თავის მხრივ, უზრუნველყოფს უწყებების დარეგულირებულ მუშაობას და ყველა შესაბამისი უწყების დროულ ინფორმირებას მათთვის საჭირო მონაცემებთან დაკავშირებით. აღნიშნულის მისაღწევად აუცილებელია მეთოდოლოგიურად განისაზღვროს კომუნიკაციის საშუალებები, სიხშირე და ინფორმაციის გაცვლის სტანდარტი.

ეროვნული უსაფრთხოების საბჭოს აპარატ-მა განიხილოს მოქმედი საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფის, დახვეწის შესაძლებლობა, ეროვნული უსაფრთხოების საბჭოს აპარატსა და საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახურის ფუნქციების ზუსტად გამიჯვნის და ეროვნული სტრატეგიის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულების მონიტორინგის განმახორციელებელი უწყების დაკონკრეტების თვალსაზრისით.

მიგნება 2: სხვა ფაქტორებთან ერთად, წყალდიდობის გამომწვევ მიზეზია ჭალის ტყის ჭრა. აუდიტით გამოვლინდა, რომ მდინარეთა კალაპოტებსა და ხეობებში ტყის ჭრის აკრძალვის შესახებ არსებული რეგულაციები სათანადოდ არ სრულდება. შესაბამისად, ასეთ ზონებში მაინც ხორციელდება ტყის ჭრა, რამაც შესაძლოა წყალდიდობა და მნიშვნელოვანი ზარალი გამოიწვიოს.

მიზეზი: გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს განმარტებით, აღნიშნული არასაკმარისი ადამიანური რესურსით არის განპირობებული. გარდა ამისა, შესაბამისი ნორმატიული აქტებით ტყის საფარის აღდგენის ერთ-ერთ კრიტერიუმად წყალდიდობის და ზოგადად, სტიქიური მოვლენების რისკები არ არის გათვალისწინებული.

რეკომენდაცია: წყალდიდობის პრევენციული ღონისძიებების სრულყოფის მიზნით, მნიშვნელოვანია სტრატეგიული დოკუმენტები მოიცავდეს მდინარეთა ხეობებში ტყის საფარის აღდგენის ღონისძიებებს და აღნიშნულ საკითხს მიენიჭოს განსაკუთრებული მნიშვნელობა არსებული რისკების გათვალისწინებით.

მიგნება 3: წყალდიდობის პრევენციის მიმართულებით, მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს ჭარბი ურბანიზაცია მდინარეთა სანაპიროებზე, ხევებში, რაც ეფექტიან რეგულირებას საჭიროებს. არ არის დამტკიცებული სანაპიროს საინჟინრო დაცვის ზონის სქემა, რომელიც ადგენს მკაცრი ზედამხედველობისა და მუდმივი მეთვალყურეობის ზოლების საზღვრებს, სანაპირო ზონის დაცვის წესებს და განსაზღვრავს პრევენციულ ნაპირდაცვის ღონისძიებებს.

მიზეზი: წყალდიდობის შედეგების შერბილების თვალსაზრისით, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება სანაპირო დაცვის ზონებში მშენებლობის ნებართვის გაცემის საკითხს და სათანადო მონიტორინგის არსებობას, რომელიც გამოავლენს უკანონო მშენებლობებს. აღნიშნული, არსებული კანონდებლობით, საავტომობილო გზების დეპარტამენტს ევალება, თუმცა რეგულაცია ფაქტობრივად არ სრულდება, ხოლო დეპარტამენტს რეაგირების სამართლებრივი ბერკეტები არ გააჩნია. შესაბამისად, არსებობს საკანონმდებლო ვაკუუმი, რაც მშენებლობის ნებართვის გამცემ უწყებებს (მაგალითად, მუნიციპალიტეტებს) აძლევს უფლებას, უფრო ფართო მნიშვნელობის რისკების გაანალიზების გარეშე განახორციელონ სანაპირო ზონების ურბანიზაცია.

რეკომენდაცია: წყალდიდობების პრევენციის მიზნით მნიშვნელოვანია, ინფრასტრუქტურის სამინისტროს კოორდინაციით, შესაბამისმა უწყებებმა ერთობლივად შეიმუშაონ და საკანონმდებლო დონეზე დაარეგულირონ მდინარის სანაპირო და ჭალის ზონებში მშენებლობის სტანდარტი. ნებართვის გაცემისა და მისი შემდგომი მონიტორინგის სტანდარტის შემუშავებისას, შეისწავლონ და გამოიყენონ საერთაშორისო პრაქტიკა. ასევე მნიშვნელოვანია ინფრასტრუქტურის სამინისტრომ კოორდინაცია გაუწიოს მომეტებული რისკის ზონებში უკვე გაცემული ნებართვების (განსაკუთრებით, ახლად გაცემული ნებართვების) გადახედვის საკითხის განხილვა-მოგვარებაზე მსჯელობას შესაბამის მუნიციპალიტეტებთან.

წყალდიდობების შედეგად მოსალოდნელი ზიანის მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით, მნიშვნელოვანია საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახურმა განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციოს მომეტებული საფრთხის შემცველ (მდინარის ჭალებში), უკვე განაშენიანებულ უბნებში მზადყოფნის ღონისძიებების დაუყოვნებლივ შემუშავება-განხორციელებას (ადრეული გაფრთხილების სისტემა, მოსახლეობის ინფორმირებულობა, საევაკუაციო შესაძლებლობების განსაზღვრა-განვითარება და ა.შ.).

ქ. თბილისის განაშენიანების პროცესის მართვის ეფექტიანობის აუდიტი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა ქ. თბილისის განაშენიანების მართვის ეფექტიანობის აუდიტი, რომელიც შეეხო სამშენებლო ნებართვების გაცემის პროცესს. აუდიტმა შეაჯამა სამშენებლო ნებართვების სტატისტიკა, ასევე შეისწავლა შესაბამისობისა და ეფექტიანობის საკითხები. პირველი მიმართულებით აუდიტმა დაფარა 2011-2018 წლები, ხოლო მეორე მიმართულებით – 2016-2019 წლები.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: სუსტი ადმინისტრირების შედეგად, დედაქალაქის ბიუჯეტმა, დაახლოებით, 50 მლნ ლარის მოსაკრებელი ვერ მიიღო.¹³ მოსაკრებლის ადმინისტრირების პროცესში ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია იყენებდა კანონით მინიჭებულ დისკრეციულ უფლებამოსილებას და მენაშენებს მოსაკრებლის გადასახდელად ერთნაირ საშელავათო პერიოდს უწესებდა. თუმცა, მოსაკრებლის გადახდის ვადების დარღვევის შემთხვევაში, მუნიციპალიტეტი არ ატარებს შესაბამის ზომებს მოსაკრებლის ამოღების მიმართულებით.

მიგნება: მუნიციპალიტეტი არ აწარმოებს ნებართვის გაცემის დროს წარმოშობილი მოსაკრებლის ვალდებულების რეესტრს. კერძოდ, მას არ აქვს კონსოლიდირებული ინფორმაცია კონკრეტულ ნებართვებზე არსებული დავალიანებისა და გადახდის გრაფიკების შესახებ. შედეგად, დედაქალაქის მერიას არ აქვს ქმედითი მექანიზმი, რომლითაც უზრუნველყოფს დავალიანების მქონე მენაშენების იდენტიფიცირებას და მოსაკრებლის ამოღების ღონისძიებების გატარებას.

რეკომენდაცია: ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტმა დააზუსტოს ინფორმაცია სპეციალური ზონალური შეთანხმების მოსაკრებლის ოდენობისა და გადახდის ვადების შესახებ, შეიმუშაოს მოსაკრებლის დადგენილ ვადებში მიღების კონტროლის ქმედი-

თი მექანიზმები, ასევე მიიღოს შესაბამისი ზომები არსებული დავალიანების ამოღების მიზნით.

მიგნება 2: შენობების ურთიერთგანთავსების მოქმედი წესები ვერ უზრუნველყოფს შენობებს შორის სათანადო დისტანციის დაცვას, რაც მოსახლეობას უზღუდავს ბუნებრივ განათებას, ვენტილაციასა და პირად სივრცეს. რეგულაციები სათანადოდ არ ითვალისწინებს შენობების მახასიათებლებს – სიმაღლეს, განლაგებას და ა.შ. აღნიშნული მახასიათებლების გათვალისწინებლობა კი კრიტიკულად მნიშვნელოვან ფუნქციას ასრულებს საცხოვრებელი გარემოს ხარისხის უზრუნველყოფისთვის.

მიგნება: დედაქალაქისათვის მოქმედი რეგულაციები საშუალებას იძლევა შენობები აშენდეს ერთმანეთთან რეკომენდებულზე უფრო ახლოს. აუდიტის პერიოდში მიღებულ იქნა ახალი ნორმა,¹⁴ თუმცა მისი მოქმედება აღნიშნული მიმართულებით დედაქალაქზე დროებით არ ვრცელდება.

რეკომენდაცია: ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტმა უზრუნველყოს შენობა-ნაგებობების დაშორების/ურთიერთგანთავსების წესების შემუშავება, რომლებიც შესაბამისობაში იქნება აღნიშნულ სფეროში დამკვიდრებულ უკეთეს პრაქტიკასთან და ხელს შეუწყობს ხარისხიანი საცხოვრებელი გარემოს ფორმირებას.

ქვეყანაში ანტიკორუფციული გარემოს უზრუნველყოფის ეფექტიანობის აუდიტი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა შეისწავლა ქვეყნის ანტიკორუფციული გარემო, ამ მიმართულებით სახელმწიფოს მიერ შექმნილი მექანიზმები და განხორციელებული ღონისძიებები, რომლებიც მიმართულია ინსტიტუციურ დონეზე კორუფციული რისკების პრევენცია-შემცირებისკენ.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება: ანტიკორუფციული სტრატეგიული გეგმის შემუშავების პროცესში, ანტიკორუფციული საბჭოს მიერ რისკის შეფასება სრულად არ მოიცავდა საჯარო

¹³ მოსაკრებელი სპეციალური ზონალური შეთანხმების გაცემისათვის, რომელიც მენაშენებს უნდა გადაეხადათ კ2 კოეფიციენტის ზრდის შემთხვევაში.

¹⁴ საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსი.

სექტორს. კერძოდ, 2015 წლისთვის ქვეყანაში არსებული 16 სამინისტროდან, ანტიკორუფციული საბჭოს წევრი¹⁵ იყო მხოლოდ 8. შესაბამისად, ანტიკორუფციული საბჭოს სტრატეგიული და სამოქმედო გეგმის¹⁶ შედგენის პროცესში, არაწევრი სამინისტროების მიერ მათი მმართველობის სფეროში არსებული რისკების შეფასება და საბჭოსთან კომუნიკაცია არ შემდგარა.

კორუფციული დანაშაულის შესახებ სტატისტიკურ ინფორმაციას ანტიკორუფციული საბჭოს სამდივნო გამოითხოვს საჭიროების მიხედვით. შედეგად, არ იწარმოება კორუფციული დანაშაულის შესახებ რეგულარულად განახლებადი, სრული და ერთგვაროვანი სტატისტიკა, რომელიც საშუალებას მისცემდა დაინტერესებულ მხარეებს გაეანალიზებინათ კორუფციული დანაშაული სხვადასხვა ჭრილში (რეგიონული, უწყებრივი და თანამდებობრივი განაწილება, გამოძიების მაჩვენებელი და სხვ.).

მიზეზი: აუდიტის პერიოდში არ იყო დასრულებული რისკის შეფასების მეთოდოლოგიის დოკუმენტი, რომელიც ხელს შეუწყობდა რისკის შეფასებაში ჩართულ მხარეებს კორუფციული რისკების ერთგვაროვნად შეფასებაში.

რეკომენდაცია: მაქსიმალურად ქმედითი სტრატეგიული და სამოქმედო გეგმების შემუშავების მიზნით, რომელიც ადეკვატურად უპასუხებს ქვეყანაში კორუფციის პრევენციის მხრივ არსებულ

გამოწვევებს, იუსტიციის სამინისტრომ უზრუნველყოს ყველა დაინტერესებული მხარის (მათ შორის, სამინისტროების) ჩართულობა და სათანადო კოორდინაცია, რაც გულისხმობს:

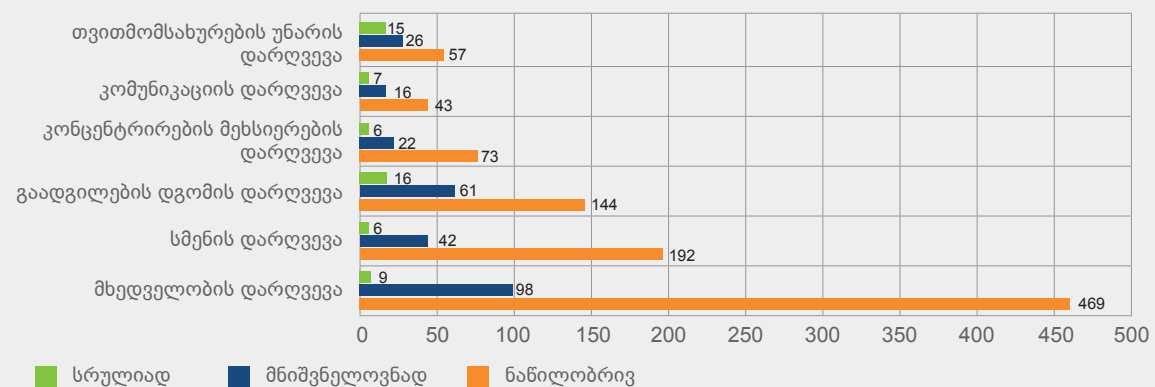
- მათ მონაწილეობას რისკის შეფასების პროცესში;
- სხვადასხვა უწყების მიერ შეგროვებული სტატისტიკის პროაქტიურ გამოყენებასა და ანალიზს სამოქმედო გეგმის შედგენისას.

საჭარო სექტორში რისკის სრული და ერთგვაროვანი შეფასების მიზნით, უზრუნველყოს რისკის შეფასების მეთოდოლოგიის შემუშავება, დამტკიცება და მისი დანერგვა პრაქტიკაში, ასევე ანალიტიკური კვლევების განხორციელება.

შშმ პირების ხელშეწყობის ეფექტიანობის აუდიტი

სსიპ – სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ 2014 წელს ჩატარებული მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის¹⁷ შედეგების მიხედვით, საქართველოს მოსახლეობის 19%-ს (720 ათასამდე ადამიანს) აქვს თვითმომსახურების, კომუნიკაციის, კონცენტრირების, გადაადგილების, სმენის ან/და მხედველობის გარკვეული დარღვევები, თუმცა უცნობია, მათგან რამდენია შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე პირი.

სხვადასხვა დარღვევის მქონე მოსახლეობის სტატისტიკა შეზღუდვის სიმძიმის მიხედვით (ათასებში)¹⁸

¹⁵ საბჭოს წევრებით კომპლექტდება თემატური სამუშაო ჯგუფები, რომლებიც, თავის მხრივ, განსაზღვრავენ სტრატეგიულ პრიორიტეტებს, მათ კომპეტენციას მიკუთვნებულ სფეროებში.

¹⁶ აღნიშნული მიგნება აქტუალურია შემდგომი პერიოდის პოლიტიკის დოკუმენტებისთვისაც. მაგალითად, 2019 წელს მოქმედი 11 სამინისტროდან საბჭოს წევრია 8 სამინისტრო.

¹⁷ საყოველთაო აღწერის ფარგლებში შემუშავებული კითხვარი, რომელზეც პასუხები ეფუძნება რესპონდენტის თვითშეფასებას, გამომდინარეობს გაეროს სტატისტიკის კომისიის Washington Group on Disability Statistics მეთოდოლოგიიდან.

¹⁸ გრაფიკში მოცემული რაოდენობა არ ჯამდება 720 ათას ადამიანზე, რადგან პირს შესაძლოა ჰქონდეს რამდენიმე შეზღუდვა და შესაბამისად, რამდენჯერმე მოხვდეს სტატისტიკაში.

შპმ პირების უფლებების რეალიზების ხელშეწყობა სახელმწიფოს საქმიანობის მრავალ მიმართულებას მოიცავს. მათ შორის ყველაზე მნიშვნელოვანია ჯანდაცვის სამინისტროს როლი შპმ პირთა ხელშეწყობი სოციალური პოლიტიკის/პროგრამების შემუშავებასა და განხორციელებაში, რისთვისაც აუცილებელი წინაპირობაა ისეთი საბაზისო ინფორმაციის არსებობა, როგორიცაა, შპმ პირთა რაოდენობა, მათი შეზღუდვები და საჭიროებები. ამასთანავე, უზრუნველყოფილი უნდა იყოს არსებული პროგრამების ხელმისაწვდომობა მომსახურების მინიმალური ხარისხის სტანდარტების დაცვით.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება: შპმ პირთა სტატუსის განსაზღვრის სამედიცინო მოდელის ფარგლებში შეგროვებული სტატისტიკური მონაცემები ვერ უზრუნველყოფს შპმ პირთა შესახებ სრულყოფილი და სათანადო ინფორმაციის წარმოებას. ასევე აღნიშნულ მოდელში არ აისახება სრული ინფორმაცია შპმ პირის დაავადების და ქმედობაუნარიანობის შეზღუდვების შესახებ.

მიგნება: სოციალური მოდელი დანერგილი არ არის, რაც სამინისტროს საშუალებას მისცემდა შპმ პირთა საჭიროებებზე ენარმოებინა ინდივიდუალური სტატისტიკა, ქვეპროგრამების ოპტიმალურად დაგეგმვის მიზნით. სამინისტროს მიერ მომზადებული ინფორმაცია მხოლოდ სოციალური დახმარების მიმღებ პირთა შესახებ ინფორმაციას შეიცავს. ამ მონაცემებში ვერ ხვდებიან ის პირები, რომლებზეც არ გაიცემა სოციალური პაკეტი (მაგალითად, ზომიერი შეზღუდვის მქონე შპმ პირები).¹⁹

ექსპერტიზის ფორმები არ შეიცავს ველს ყველა ქმედობაუნარიანობის შესახებ ინფორმაციის შესატანად. აღნიშნული ფორმების სრულყოფილად შევსების თვალსაზრისით გამოწვევას წარმოადგენს სამედიცინო პერსონალის მიერ შპმ პირთა ზოგიერთი სახის საჭიროების განსაზღვრა, რაც სპეციალურ კომპეტენციასა და უნარებს მოითხოვს.

რეკომენდაცია: საჭიროებებზე გათვლილი პოლიტიკის/პროგრამების სწორად დაგეგმვისა და განხორციელების მიზნით, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრომ:

- შპმ პირთა რაოდენობის შესახებ სრულყოფილი სტატისტიკის წარმოების მიზნით, დანერგოს სამედიცინო დანესებულებებიდან ინფორმაციის მიღების მექანიზმი ყველა შპმ პირის შესახებ, რომლებმაც გაიარეს სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზა;
- უზრუნველყოს სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის შედეგების ასახვის ფორმებში²⁰ ყველა ქმედობაუნარიანობის შეფასების კატეგორიის ველების არსებობა და მათი შევსება შესაფერისი კვალიფიკაციის სამედიცინო პერსონალის მიერ.

სახელმწიფო პენსიის ადმინისტრირების ინფორმაციული სისტემის ეფექტიანობის აუდიტი

საპენსიო სისტემის სოციალურ-ეკონომიკური მნიშვნელობის, სახელმწიფო ბიუჯეტში საპენსიო უზრუნველყოფის ქვეპროგრამის წილისა და ბენეფიციართა რაოდენობის გათვალისწინებით, კრიტიკულად მნიშვნელოვანია სახელმწიფო პენსიის მართვის ინფორმაციული სისტემის გამართული ფუნქციონირება. ამიტომ სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა აუდიტის ფარგლებში შეისწავლა პენსიის ადმინისტრირების ინფორმაციული სისტემა, მისი მმართველობისა და უსაფრთხოების არსებული პრაქტიკა.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: უკეთესი საერთაშორისო პრაქტიკის მიხედვით, ორგანიზაციაში ინფორმაციული ტექნოლოგიების მართვის გამართული პრაქტიკის ჩამოსაყალიბებლად, მნიშვნელოვანია 5 ძირითადი პრინციპის გათვალისწინება. აღნიშნული ითვალისწინებს მმართველობის სხვადასხვა დონეზე ერთიანი/კოორდინირებული მიდგომის

¹⁹ გარდა ბავშვობიდან ზომიერი შეზღუდვის სტატუსის მქონე პირებისა.

²⁰ 50/2 და 50/4.

არსებობას, მათ შორის: ინფრასტრუქტურისა და აპლიკაციების მხარდაჭერის, აგრეთვე ინფორმაციის მართვის გამართული პრაქტიკის ჩამოყალიბების პროცესებში.

სახელმწიფო პენსიის ადმინისტრირების ინფორმაციული სისტემა („პენსია 2005“) მოძველებულია და ვერ უზრუნველყოფს სააგენტოს სხვა სისტემებთან ინტეგრაციას. სისტემა არ არის ცენტრალიზებული, რაც გულისხმობს, რომ იგი დამოუკიდებლად არის დაინსტალირებული ყველა სამუშაო სადგურზე (პერსონალურ კომპიუტერზე). აქედან გამომდინარე, პენსიის ადმინისტრირების ბიზნესპროცესი არ არის პროდუქტიული და საჭიროებს ინტენსიურ, ხელით შესრულებულ პროცესებს, რაც თავის მხრივ, ზრდის მონაცემთა დამუშავების სიზუსტისა და სანდოობის რისკებს.

მიზეზი: სსიპ – სოციალური მომსახურების სააგენტო იყენებს არაერთგვაროვან მიდგომას ინფორმაციული სისტემების განვითარების მიმართულებით. კერძოდ, სააგენტოს სისტემების კომპლექსურობისა და კრიტიკულობის გათვალისწინებით, სააგენტოს არ გააჩნია სტანდარტიზებული მიდგომა ინფორმაციულ სისტემებთან დაკავშირებით.

რეკომენდაცია: სახელმწიფო პენსიის ადმინისტრირების ბიზნესპროცესის გაუმჯობესების, პროდუქტიულობისა და საიმედოობის გაზრდის მიზნით, სააგენტომ, თავის მფლობელობაში არსებული სისტემებისა და გამოცდილების გათვალისწინებით, უზრუნველყოს პენსიის ადმინისტრირების სისტემის განვითარების გეგმის შემუშავება, რომელიც უნდა ითვალისწინებდეს პენსიის ადმინისტრირების სისტემის ცენტრალიზებული მართვის შესაძლებლობას და თავსებადობას სოციალური უზრუნველყოფის სფეროს სხვა სისტემებთან. ასევე უზრუნველყოს პენსიის ადმინისტრირების ეტაპების ავტომატიზაცია, რაც გულისხმობს მანუალურად (ხელით) ჩატარებული პროცედურების შემცირებას.

მიგნება 2: სააგენტოს, როგორც კრიტიკული ინფორმაციული სისტემის სუბიექტს, „ინფორმაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონით ევალება ინფორმაციული უსაფრთხოების მინიმალური მოთხოვნების შეს-

რულება. ამ მოთხოვნებს შორისაა, კრიტიკული ინფორმაციული სისტემის – სახელმწიფო პენსიის ადმინისტრირების სისტემის ხელმისაწვდომობის (უწყვეტობის) უზრუნველყოფა. აღნიშნული მოთხოვნა გულისხმობს ბიზნესის წყვეტის წინააღმდეგ და ბიზნესის კრიტიკული პროცესების დასაცავად მიმართული ქმედებების (კონტროლების) დანერგვას, რომელიც ინფორმაციული სისტემის მნიშვნელოვანი შეფერხების ან სტიქიური უბედურების შემთხვევაში უზრუნველყოფს ბიზნესპროცესის დროულ აღდგენას.

პენსიის ადმინისტრირების სისტემა („პენსია 2005“) დგას უწყვეტი ფუნქციონირების რისკის წინაშე, რომლის რეალიზების შემთხვევაში, სააგენტოს დასჭირდება არაპროპორციულად დიდი ძალისხმევა სისტემის ფუნქციონირების აღდგენისათვის.

მიზეზი: საკანონმდებლო მოთხოვნის და სახელმწიფო პენსიის ადმინისტრირების სისტემის მოძველებული პლატფორმის გათვალისწინებით, სააგენტოს არ აქვს შეფასებული სისტემის უწყვეტობასთან დაკავშირებული რისკები და დანერგული შესაბამისი კონტროლის მექანიზმები.

რეკომენდაცია: სააგენტომ შეაფასოს სისტემის უწყვეტ ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული რისკები და შეიმუშაოს ამ რისკების მოპყრობის გეგმა. აგრეთვე შეიმუშაოს სახელმწიფო პენსიის ბიზნესუწყვეტობისა და პენსიის ადმინისტრირების სისტემის კატასტროფიდან აღდგენის გეგმები, უზრუნველყოს ამ გეგმების პერიოდული ტესტირება და განახლება.

სახელმწიფო ვალის მართვის შემდგომი რეაგირების ეფექტიანობის აუდიტი

სახელმწიფო ვალის მართვას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ფინანსური და მაკროეკონომიკური სტაბილურობის უზრუნველსაყოფად. სწორად განსაზღვრული ვალის მოცულობა სახელმწიფოს საშუალებას აძლევს თავიდან აირიდოს ზედმეტი ან ნაკლები ვალის აღება და მასთან დაკავშირებული დანახარჯები. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია შეფასდეს, რამდენად ეფექტიანად ხორციელდება ქვეყანაში ვალის მართვის პროცესი.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: სხვადასხვა კანონის საფუძველზე განსაზღვრული ვალის განმარტებები არ არის შესაბამისობაში ერთმანეთთან. კერძოდ, სხვადასხვა მიზნობრიობიდან გამომდინარე, კანონმდებლობა განსაზღვრავს სახელმწიფო ვალისა და მთავრობის ვალის დეფინიციას, რომლებიც ეფუძნება სხვადასხვა ბაზისს. ამასთანავე, არცერთი განმარტება და მათ საფუძველზე დათვლილი ინდიკატორები არ იძლევა სრულ ინფორმაციას სახელმწიფო ვალდებულებების შესახებ.

მიგნები: ვალის არსებული განმარტებებიდან სრულად არცერთი არ შეესაბამება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის საჯარო ფინანსების სტატიტიკის სახელმძღვანელოში (GFSM 2014) მოცემულ სახელმწიფო სექტორის ვალს.

რეკომენდაცია: არსებული კანონმდებლობით, სხვადასხვა მიზნისათვის განსაზღვრული ვალის განმარტებები ფინანსთა სამინისტრომ შესაბამისობაში მოიყვანოს საჯარო ფინანსებისა და საჯარო სექტორის ვალის სტატიტიკის სახელმძღვანელოებთან და უზრუნველყოს მათი ურთიერთთავსებადობა.

მიგნება 2: 2019 წლიდან როგორც სახელმწიფო, ასევე მთავრობის ვალის ნაშთში აღარ არის გათვალისწინებული ე.წ. „ისტორიული ვალი“, რომელიც „სახელმწიფო ვალის შესახებ“ საქართველოს კანონით საშინაო ვალის შემადგენელი კომპონენტია. ამავდროულად, ეტაპობრივად ხორციელდება ისტორიული ვალის რიგი კომპონენტების დაფარვა, თუმცა მათი ჩამოწერა ისტორიული ვალის მოცულობიდან არ ხდება. 2018 წლის ჩათვლით, ბიუჯეტის შესაბამის დოკუმენტებში გათვალისწინებული იყო ისტორიული ვალის პირობითი მოცულობა – 672 მლნ ლარის ოდენობით. ისტორიული ვალის ამოღება ვალის მთლიანი მოცულობიდან, შეფასების ფორმალიზებული პროცედურის ჩატარების გარეშე, ამცი-

რებს საბიუჯეტო დოკუმენტაციაში წარმოდგენილი სახელმწიფო ვალდებულებების ოდენობას და არაზუსტს ხდის მათ საფუძველზე გაანგარიშებულ ინდიკატორებს.

მიგნები: ფინანსთა სამინისტროს განმარტებით, საშინაო ვალიდან „ისტორიული ვალის“ კომპონენტის ამოღება განაპირობა ამ ვალდებულებების მოცულობისა და მათი მფლობელების შესახებ დაუზუსტებელი ინფორმაციის არსებობამ.

რეკომენდაცია: ფინანსთა სამინისტრომ შეიმუშაოს მიდგომა სახელმწიფოს წინაშე არსებულ ვალდებულებებში ისტორიული ვალიდან მომდინარე ვალდებულებების წარმოდგენის უზრუნველსაყოფად.

სახელმწიფო ვალის მართვის ინფორმაციული სისტემების შემდგომი რეაგირების ეფექტიანობის აუდიტი

2014 წელს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა სახელმწიფო ვალის მართვის ინფორმაციული სისტემების ეფექტიანობის აუდიტი. აუდიტით გამოვლენილი ძირითადი მიგნებები უკავშირდებოდა ვალის მართვისათვის სხვადასხვა ინფორმაციული სისტემების (DMFAS²¹, DMNAT²², eDMS²³) გამოყენებით გამოწვეულ რისკებსა და ნაკლოვანებებს. 2019 წელს ჩატარებული შემდგომი რეაგირების აუდიტის შედეგად კვლავ აქტუალურია წინა აუდიტში გამოვლენილი ძირითადი მიგნებები და რეკომენდაციების შესრულება.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: სახელმწიფო ვალის მართვის ინფორმაციული სისტემების შემუშავებისა და მართვის პროცესში პროგრამული უზრუნველყოფის სასიცოცხლო ციკლის 4 ეტაპი²⁴ სათანადოდ არ ხორციელდება. სამინისტროში არ არსებობს ფორმალური დოკუმენტი, რომელშიც ჩამოყალიბებული იქნებოდა პროექტის დაწყებასთან დაკავშირებუ-

²¹ ინფორმაციული სისტემა გამოიყენება საგარეო ვალის, გადასესხებული კრედიტებისა და ვერობონდებისათვის.

²² ინფორმაციული სისტემა გამოიყენება საინვესტიციო პროექტებისათვის.

²³ ინფორმაციული სისტემა გამოიყენება საშინაო ვალის, პროექტების/პროგრამებისა და მიზნობრივი გრანტებისათვის.

²⁴ მიზნობრიობისა და საჭიროების ანალიზი, პროექტის შეფასებისა და სისტემის მხარდაჭერის/ამოღების ეტაპები.

ლი პირველადი მოკვლევის შედეგები. ასევე არ ყოფილა განსაზღვრული პროექტის შესასრულებლად საჭირო რესურსები და პოტენციური რისკები.

მიზეზი: აღნიშნული გამოწვეულია სახელმწიფო ვალის მართვის ინფორმაციული სისტემების განვითარებაში ჩართულ მხარეებს²⁵ შორის უფლება-მოვალეობებისა და პასუხისმგებლობების არასათანადოდ გადანაწილებით. კერძოდ, პროექტების მართვის სახელმძღვანელოში არ არის წარმოდგენილი რიგი პასუხისმგებლობები, რომლებიც შესაძლოა გადანაწილებული იყოს ფინანსთა სამინისტროზე.

რეკომენდაცია: სამინისტრომ უზრუნველყოს სახელმწიფო ვალის მართვის ინფორმაციული სისტემების განვითარების ზედამხედველობა, რაც სხვა საკითხებთან ერთად გულისხმობს დავალებების მომზადების კონტროლსა და დეველოპმენტის პროგრესის კონტროლს. მიზანშეწონილია, აღნიშნული როლი და შესაბამისი პასუხისმგებლობა გაინეროს პროექტების მართვის სახელმძღვანელოში.

მიგნება 2: eDMS სისტემის შემუშავების ტემპის შემცირებამ, ასევე გავლენა იქონია სისტემების ინტეგრაციის პროცესზე. კერძოდ, სამსახური ერთდროულად ახორციელებს ვალის მართვის სისტემის სხვადასხვა კომპონენტის განვითარებას და ვერ ხერხდება კონკრეტული მოდულების დასრულება. 2017 წელს eDMS სისტემაში დაიწყო DMNAT სისტემიდან მონაცემების მიგრაცია, რასაც DMNAT სისტემის სრულად ჩანაცვლება უნდა მოჰყოლოდა. თუმცა, eDMS-ში არსებული ფუნქციონალური ვერ უზრუნველყოფს ბიზნესპროცესის სრულყოფილად წარმართვას – eDMS სისტემას არ აქვს გამართული ანგარიშგების ფუნქციონალი.

მიზეზი: აღნიშნული განაპირობა პროექტის დეტალური დაგეგმვისათვის არასაკმარისი პროცედურების განხორციელებამ და მმართველი რგოლის მხრიდან ნაკლებმა ჩართულობამ. ამასთანავე, eDMS-ში სახელმწიფო ვალის ყველა კომპონენტის გაერთიანების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას არ იქნა შეფასებული DMFAS სისტემის

ჩასანაცვლებლად საჭირო დამატებითი დროითი და საკადრო რესურსი.

რეკომენდაცია: სამინისტრომ განსაზღვროს eDMS სისტემის დასრულების თარიღი და უზრუნველყოს სახელმწიფო ვალის პორტფელის ინტეგრაცია ერთ სისტემაში.

კონკურენციის განვითარების ხელშეწყობის ეფექტიანობის აუდიტი

ეკონომიკურ განვითარებაზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს კონკურენციისა და მომხმარებელთა უფლებების დაცვა. ჭანსალი კონკურენციის არსებობა ხელს უწყობს ადგილობრივი და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დაბანდებას. შესაბამისად, აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა კონკურენციის განვითარების ხელშეწყობის ეფექტიანობის აუდიტი.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: სსიპ – კონკურენციის სააგენტოს არ გააჩნია კომპანიების შერწყმის გამოვლენის შესაძლებლობა და არც მისი გვერდის ავლით გაერთიანებული სუბიექტების განცალკევების საშუალება.

მიზეზი: მიუხედავად საკანონმდებლო მოთხოვნისა, რომელიც ავალდებულებს ეკონომიკურ სუბიექტებს, მოსალოდნელი შერწყმის შესახებ შეატყობინონ კონკურენციის სააგენტოს, შეუტყობინებლობის შემთხვევაში სააგენტოს არ გააჩნია არც აღმოჩენის და არც დაჯარიმების ქმედითი მექანიზმი. „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონში ინიცირებული ცვლილების მიხედვით, სააგენტოს ენიჭება იმ ეკონომიკური აგენტების დაჯარიმებისა და საჭიროების შემთხვევაში, განცალკევების²⁶ უფლებამოსილება, რომელთაც ევალდებოდათ სააგენტოსთვის შეტყობინების წარდგენა.

რეკომენდაცია: ჭანსალი კონკურენციის ხელშეწყობის მიზნით, სააგენტომ დანერგოს კონტროლის მექანიზმები, რომლითაც უზრუნველ-

²⁵ საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო; საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო ვალის მართვის დეპარტამენტი; სსიპ – საფინანსო ანალიტიკური სამსახური (ინფორმაციული სისტემების ადმინისტრირებაზე პასუხისმგებელი მხარე).

²⁶ სასამართლოსთან შუამდგომლობის საფუძველზე.

ყოფს კანონმდებლობით დაწესებულ ზღვარს ზემოთ ბრუნვის მქონე კომპანიების შერწყმის ფაქტების გამოვლენას, შესწავლასა და მათ პრევენციას, საქმიანობის ეფექტიანობის გასაზომად კი, შეაფასოს კონცენტრაციის შემდგომი გავლენა ფასებზე, მოცულობასა და ხარისხზე. მიზანშეწონილია, გაიმართოს მსჯელობა საკანონმდებლო ცვლილებებზე, რაც კონკურენციის სააგენტოს უფლებამოსილებას გაზრდის კანონის დარღვევის ფაქტების გამოვლენისა და უკანონოდ შერწყმული სუბიექტების განცალკევების მიმართულებით.

მიგნება 2: კონკურენციის სააგენტოს მიერ შესრულებული ბაზრის მონიტორინგის ანგარიშები სრულყოფილად არ ასახავს ყველა იმ შედეგს, რომელიც გათვალისწინებულია საუკეთესო პრაქტიკებითა და ევროკავშირის რეკომენდაციებით.

მიგნება: სააგენტო ბაზრის შესწავლას არ ახორციელებს რისკზე დაფუძნებული მიდგომით. შესაბამისად, მაღალია ისეთი სფეროების შესწავლის ალბათობა, სადაც შესაძლოა ეკონომიკური აგენტების მხრიდან ანტიკონკურენციული ქმედებები საერთოდ არ გამოვლინდეს ან მათი გავლენა იყოს უმნიშვნელო. ასევე არსებობს რისკი იმისა, რომ სააგენტოს ყურადღების მიღმა დარჩეს ისეთი ბაზრები, სადაც სათანადოდ არ არის დაცული კონკურენტული გარემო და მომხმარებელთა ინტერესები.

რეკომენდაცია: ეფექტიანი მონიტორინგის განხორციელების მიზნით, დაგეგმვის პროცესში სააგენტომ მიზანშეწონილია დანერგოს რისკზე დაფუძნებული მიდგომა და მასთან დაკავშირებით გაითვალისწინოს არსებული საუკეთესო პრაქტიკები, რაც ხელს შეუწყობს რესურსების რაციონალურ განაწილებასა და ჯანსაღი კონკურენტული გარემოს არსებობას.

პერსონალურ მონაცემთა დაცვის უზრუნველყოფის ეფექტიანობის აუდიტი

ადამიანის უფლებათა დაცვის მიმართულებით ბოლო პერიოდში განსაკუთრებით აქტუალურია პერსონალურ მონაცემებთან დაკავშირებული საკითხები. ინფორმაციული ტექნოლოგიების განვითარებამ მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია პერსონალური მონაცემების კანონშესაბამო დამუშავების საფრთხეებზე. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია შეფასებულიყო, რამდენად

ეფექტიანად ხორციელდება ქვეყანაში პერსონალურ მონაცემთა დაცვის უზრუნველყოფა.

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება 1: 2013-2018 წლებში შემოწმების (ინსპექტირების) წლიური გეგმა არ დამტკიცებულა. შესაბამისად, არცერთ ორგანიზაციაში პერსონალური მონაცემების დამუშავების კანონიერების დასადგენად გეგმური შემოწმება არ ჩატარებულა.

მიგნება: წლის განმავლობაში სავალდებულოდ განსახილველი საჩივრებისა და განცხადებების რაოდენობა წინასწარ არ არის განსაზღვრული, ამიტომ წლიური გეგმის შედგენა გართულებულია.

რეკომენდაცია: სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურის საქმიანობის პროდუქტიულობის გაზრდის მიზნით, სასურველია შემუშავდეს ინსპექტირების წლიური გეგმა და განისაზღვროს პრიორიტეტული მაღალრისკიანი სფეროები, რომელთა შერჩევა დაფუძნებული იქნება შესაბამის კრიტერიუმებზე.

მიგნება 2: რიგ შემთხვევებში, დადგენილ საჭარში სანქციებს შემაკავებელი ეფექტი არ აქვს და ვერ უზრუნველყოფს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის სფეროში კანონდარღვევათა ჩადენის პრევენციას.

მიგნება: არსებულ პირობებში მონაცემთა დამუშავებისთვის ეკონომიკური თვალსაზრისით უფრო გამართლებულია ერთჯერადად სანქციის გადახდა. აღნიშნულზე მიუთითებს წლის განმავლობაში განმეორებითი დაჯარიმების შემთხვევების სტატისტიკური მონაცემებიც.

რეკომენდაცია: პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ საკანონმდებლო მოთხოვნების შესრულების უზრუნველსაყოფად, მიზანშეწონილია, ჯარიმის, როგორც შემაკავებელი ეფექტის მქონე მექანიზმის ასამოქმედებლად, სამსახურმა საუკეთესო პრაქტიკებისა და არსებული რეალობის გათვალისწინებით, იმსჯელოს საკანონმდებლო წინადადების მომზადებაზე.

საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვის რეფორმაში მიღწეული პროგრესის აუდიტის ანგარიში

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში, საქართველოს მთავრობამ 2009 წელს აიღო ვალდებულება, რომ 2020 წლისთვის უზრუნველყოფდა საჯარო სექტორის აღრიცხვისა და ანგარიშგების წესების საერთაშორისოდ აღიარებულ სტანდარტებთან (სსბასს) შესაბამისობას. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა შეისწავლა, რა ეტაპზეა სსბასს-ის დანერგვის პროცესი (პროგრესი) საქართველოში და რამდენად არის შესაძლებელი სამოქმედო გეგმით გაწერილ ვადებში პროცესის დასრულება (მზადყოფნა).

აუდიტის შედეგად გამოვლენილი მთავარი პრობლემების მოკლე აღწერა:

მიგნება: სსბასს-ის სტანდარტების იმპლემენტაციის პროცესის საზედამხებდველო ღონისძიებები სათანადოდ არ განხორციელებულა.

მიგნები: საქართველოს მთავრობის დადგენილებების საფუძველზე შეიქმნა საქართველოს საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების საბჭო, თუმცა საბჭო მოქმედებდა როგორც დამხმარე ორგანო და კანონმდებლობით არ გააჩნდა საზედამხებდველო ფუნქციები. საბჭოს გადაწყვეტილებები დოკუმენტურად არ ფორმდებოდა და აქედან გამომდინარე, რთულია შეფასდეს მისი გავლენა იმპლემენტაციის პროცესზე.

რეკომენდაცია: წარმატებული იმპლემენტაცია მოითხოვს ეფექტიან მმართველობით პოლიტიკას. საქართველოს მთავრობამ უნდა გადახედოს იმპლემენტაციის პროცესში გასატარებელ საზედამხებდველო ღონისძიებებს და უზრუნველყოს შემდეგი:

- საბჭოს უნდა მიენიჭოს სათანადო უფლებამოსილება იმპლემენტაციის პროცესის ზედამხებდველობის განხორციელებლად და მმართველობითი გადაწყვეტილებების მისაღებად;
- მკაფიოდ უნდა განისაზღვროს საბჭოს როლი, ამოცანები, პასუხისმგებლობები, უფლებამოსილებები და ანგარიშვალდებულება;
- მნიშვნელოვანია განისაზღვროს მინიმალური

- მოთხოვნები საბჭოს საქმიანობისთვის, კერძოდ, სხდომების გამართვისა და მიღებული გადაწყვეტილებების დადოკუმენტირებისთვის;
- საბჭომ, სულ მცირე, წელიწადში ორჯერ უნდა განიხილოს და დარწმუნდეს, რომ სამოქმედო გეგმა და დასახული მიზნები ურთიერთშესაბამისია.

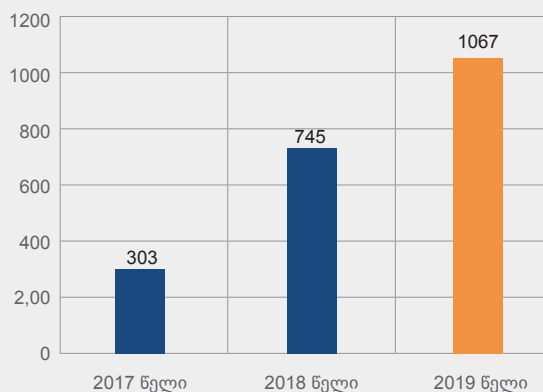
საბჭომ მოითხოვოს სტანდარტების იმპლემენტაციის პროცესში მიღწეული პროგრესის შესახებ ანგარიშები, სულ მცირე, კვარტალში ერთხელ. აღნიშნული ანგარიშები უნდა ასახავდეს მიღწეულ შედეგებსა და საბჭოს მიერ გაცემული მითითებების საპასუხოდ განხორციელებულ ქმედებებს.

2.2 რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, როგორც უმაღლესი აუდიტორული ინსტიტუტის უმთავრესი ფუნქციაა საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესება და მოქალაქეებისთვის ღირებულების შექმნა. აღნიშნული ფუნქციის შესასრულებლად სამსახურის ძირითად პროდუქტია აუდიტის შედეგად გაცემული რეკომენდაციები და მათი შესრულებით მოტანილი სარგებელი. სამსახური ორიენტირებულია, ერთი მხრივ, შიდა პროცესების გაუმჯობესებით ხარისხიანი და ქმედითი რეკომენდაციების მომზადებაზე, ხოლო, მეორე მხრივ, პარლამენტთან და საბიუჯეტო ორგანიზაციებთან ეფექტური კომუნიკაციითა და თანამშრომლობით, რეკომენდაციების დროულ შესრულებაზე.

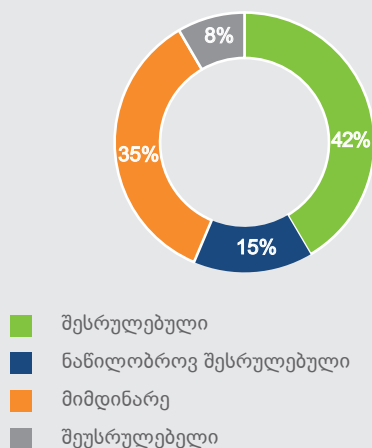
აღსანიშნავია, რომ ბოლო წლებში აუდიტორული საქმიანობის ხარისხის გაუმჯობესების მიმართულებით განხორციელებული არაერთი აქტივობის შედეგად, მნიშვნელოვნად გაიზარდა გაცემული რეკომენდაციების რაოდენობა. სამსახურის მიერ ჩატარებული ანალიზით, ბოლო 3 წლის განმავლობაში გაიცა 2,000-ზე მეტი რეკომენდაცია, საიდანაც ნახევარზე მეტი (50.4%) 2019 წელს ეკუთვნის. რეკომენდაციების რაოდენობის ზრდასთან ერთად, შემცირდა რეკომენდაციების შესრულების მაჩვენებელი და 42%-ს გაუტოლდა (გარდა ამისა, ნაწილობრივ შესრულებულია რეკომენდაციების 15%). აღნიშნული ძირითადად განპირობებულია იმ გარემოებით, რომ რეკომენდაციების მნიშვნელოვანი ნაწილი ახალი გაცემულია და უწყებების მიერ მათი შესრულებისთვის მოთხოვნილი ვადა ჯერ არ დასრულებულა.

დიაგრამა 5. 2017-2019 წლებში გაცემული რეკომენდაციების რაოდენობა

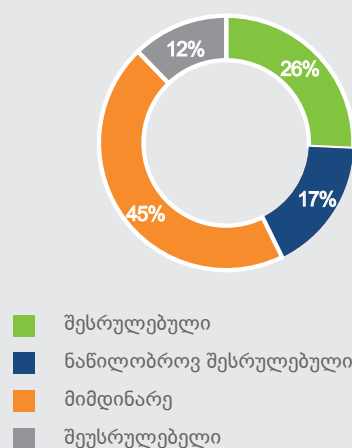

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური გასცემს ორი ტიპის რეკომენდაციებს: სტანდარტული და სისტემური. სისტემურია რეკომენდაციები, რომელთა შესრულებასაც შესაძლოა ჰქონდეს დიდი ზეგავლენა საჯარო სექტორში მიმდინარე პროცესებსა და სახელმწიფო ბიუჯეტზე. ამ ტიპის რეკომენდაციები ეხება ქვეყნისთვის პრიორიტეტულ მიმართულებებს. მათი შეუსრულებლობით სახელმწიფო ბიუჯეტმა შესაძლოა დაკარგოს მნიშვნელოვანი შემოსავლები, გაიზარდოს კორუფციისა და თაღლითობის რისკი, მოხდეს საბიუჯეტო რესურსებისა და სახელმწიფო ქონების არამიმზობრივი განკარგვა და სხვ.

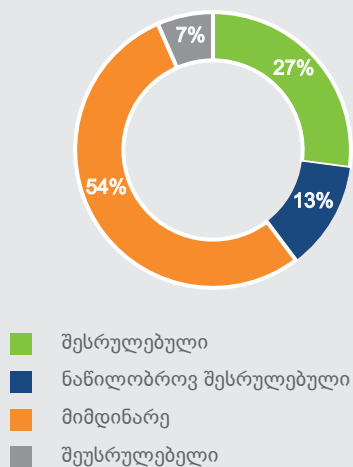
დიაგრამა 6. 2017-2019 წლებში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა

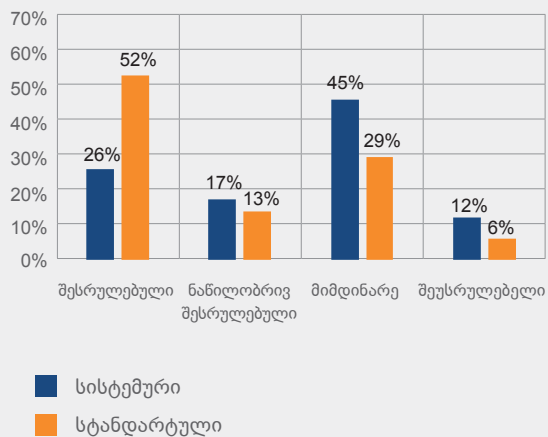
დიაგრამა 8. 2017-2019 წლებში გაცემული სისტემური რეკომენდაციის შესრულების მდგომარეობა

დიაგრამა 7. 2019 წელს გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობა

დიაგრამა 9. 2017-2019 წლებში გაცემული სტანდარტული და სისტემური რეკომენდაციის შესრულების მდგომარეობა

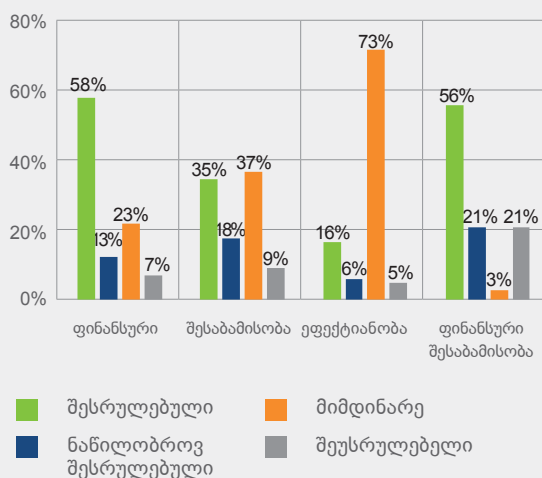

სისტემური რეკომენდაციების შესრულება საბიუჯეტო ორგანიზაციების მხრიდან მეტ ძალისხმევას მოითხოვს. შესაბამისად, ასეთი რეკომენდაციების შესრულების მაჩვენებელი გაცილებით დაბალია და 26%-ს შეადგენს. აღნიშნულს ასევე განაპირობებს ის ფაქტორიც, რომ სისტემური რეკომენდაციების ძირითადი ნაწილი ეფექტიანობის აუდიტებში გაიცემა. ეფექტიანობის აუდიტების რაოდენობა კი ზრდადი ტენდენციით ხასიათდება და ბოლო 2 წელიწადში 67%-ით გაიზარდა.

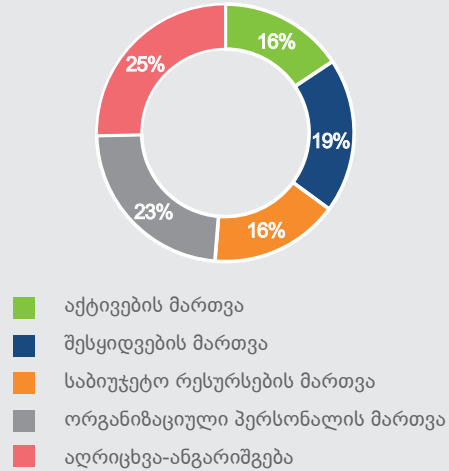
აუდიტის სახეობების მიხედვით, შესრულების ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი ფინანსური აუდიტის ფარგლებში გაცემულ რეკომენდაციებს აქვს: მათი 58% შესრულებულია. ეს მაჩვენებელი ყველაზე დაბალია ეფექტიანობის აუდიტის რეკომენდაციების შემთხვევაში და 16%-ს შეადგენს.

დიაგრამა 10. 2017-2019 წლებში გაცემული რეკომენდაციების შესრულება აუდიტის სახეობების მიხედვით

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის რეკომენდაციები უმეტესწილად გაცემულია 5 ძირითადი მიმართულებით. რეკომენდაციების თითქმის ნახევარი ეხება აღრიცხვა-ანგარიშგებასა და ორგანიზაციულ და პერსონალის მართვასთან დაკავშირებულ დარღვევებს.

დიაგრამა 11. 2017-2019 წლებში გაცემული რეკომენდაციების თემატური განაწილება

წლიდან წლამდე რეკომენდაციების რაოდენობის ზრდასთან ერთად სულ უფრო დიდი მნიშვნელობა ენიჭება მათი მართვის ეფექტური ინსტრუმენტების არსებობას. აქედან გამომდინარე, სახელმწიფო აუდიტის სამსახური მუდმივად მუშაობს ამ მიმართულებით შიდა პროცესების ეფექტიანობის ამაღლებაზე. შედეგების გაუმჯობესებისა და გაცემული რეკომენდაციების შესრულების უკეთესი მონიტორინგის მიზნით, 2019 წელს სამსახურმა შექმნა რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის ელექტრონული სისტემა.²⁷ სისტემას რეკომენდაციების გაცემის, შესრულებისა და მონიტორინგის პროცესი სრულად გადაჰყავს ელექტრონულ სივრცეში. შედეგად, სისტემა უზრუნველყოფს აუდიტის ობიექტებთან პროაქტიულ კომუნიკაციას, პროცესების ავტომატიზაციასა და მონიტორინგის ეფექტური მექანიზმის დანერგვას. აღსანიშნავია, რომ სისტემა საშუალებას აძლევს აუდიტის სამსახურის მთავარ პარტნიორს – საქართველოს პარლამენტს, უშუალოდ ჩაერთოს მონიტორინგის პროცესში და ამით გააძლიეროს მისი საზედამხებო ფუნქცია საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში.

მიმდინარე წელს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ერთ-ერთი ძირითადი პრიორიტეტი აღნიშნული სისტემის დანერგვა და პრაქტიკაში ამოქმედებაა.

²⁷ <https://aris.sao.ge>

რეკომენდაციების შესრულებით მოტანილი სარგებელი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ გაცემული რეკომენდაციების შესრულება ხელს უწყობს საჯარო მმართველობის გაუმჯობესებას და კონკრეტული სარგებლის მიღებას არაერთი მიმართულებით, როგორცაა, სახელმწიფო სერვისების მიწოდება, საბიუჯეტო სახსრების დაზოგვა, საკადრო რესურსებისა და აქტივების მართვის გაუმჯობესება, ფინანსური მართვისა და შიდა კონტროლის სისტემების დახვეწა, სახელმწიფო პროგრამების ეფექტიანობის ამაღლება და სხვ.

2019 წელს საჯარო სექტორში განხორციელდა რიგი ცვლილებებისა, რომელთა ნაწილი აუდიტის სამსახურის მიერ გაცემული რეკომენდაციების გათვალისწინების შედეგია. ქვემოთ წარმოდგენილია წარმატებით შესრულებული რეკომენდაციებისა და შესაბამისად, მიღებული სარგებლის რამდენიმე მაგალითი:

ოჯახში ძალადობისგან დაცვისა და პრევენციის მექანიზმების ეფექტიანობის აუდიტი

მიგნება: ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე მორეაგირე პოლიციელი ძალადობის ისტორიის თაობაზე (წინა გამოძახება ოჯახში ძალადობის ფაქტთან დაკავშირებით, მოქმედებაში მყოფი შემთხვევები ან დამცავი ორდერი, ნასამართლეობა, ცეცხლსასროლი იარაღის ფლობა, ნარკოტიკებზე დამოკიდებულება და ა.შ.) ინფორმირებულია არასათანადოდ, რაც ქმნის რისკს, რომ პოლიციის მხრიდან ძალადობის ფაქტი განიხილება, როგორც ცალკე აღებული შემთხვევა.

რეკომენდაცია: ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე რეაგირებისას, ინფორმირებული გადაწყვეტილების მიღების და ძალადობისგან დაცვის მექანიზმების სათანადო აღსრულების მიზნით, შინაგან საქმეთა სამინისტრომ მიზანშეწონილია უზრუნველყოს ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე მორეაგირე პოლიციელებისთვის საჭირო ინფორმაციაზე (ძალადობის წინა ისტორია და სხვ.) ხელმისაწვდომობა, რაც შედეგად, რისკის სწორად შეფასებით, ხელს შეუწყობს მსხვერპლის

დაცულობის ხარისხის გაზრდას და სამართალდარღვევაზე შესაფერისი საპასუხო ღონისძიების განსაზღვრას.

მიღებული სარგებელი: საგამოძიებო დანაყოფების ხელმძღვანელებს დაეგზავნათ ოფიციალური წერილი ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე მორეაგირე ყველა პოლიციელისათვის საჭირო ინფორმაციაზე (ძალადობის წინა ისტორია და სხვ.), ასევე შესაბამისი პროგრამებში ჩართვაზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით. ასევე მათ დაევაღათ, რომ შესრულებული სამუშაოს შესახებ ოფიციალურად ეცნობებინათ ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტისათვის. აღნიშნულთან დაკავშირებით, სამინისტროს თითოეული ტერიტორიული ერთეულიდან მიღებულ იქნა ინფორმაცია, რომ ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე მორეაგირე ყველა პოლიციელს გააჩნია მითითებაში გაწერილ საკითხებთან დაკავშირებით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობა.

შესაბამისად, საჭირო ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობა, რაც ძალადობის განმეორების რისკების სწორად შეფასების საშუალებას იძლევა, ხელს შეუწყობს მსხვერპლის დაცულობის ხარისხის გაზრდასა და მოძალადისათვის შესაფერისი საპასუხო ღონისძიებების განსაზღვრას.

სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების სფეროს გარემოსდაცვითი მართვის ეფექტიანობის აუდიტი

მიგნება: აუდიტის პერიოდში საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსდ²⁸ – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ გამოყენებული პროცედურები ვერ უზრუნველყოფდა მაღალი ეკოლოგიური რისკის ობიექტების შერჩევას. შედეგად, დეპარტამენტის ინსპექტირების რესურსი მიმართული იყო დაბალი ეკოლოგიური რისკების მქონე ობიექტების შესამოწმებლად. მაგალითად, 2016 წელს დაგეგმილი შემოწმებებიდან 85%-ს შეადგენდა მტკნარი და მინერალური წყლის მოპოვების ლიცენზიების შემოწმება. რაც შეეხება დიდი მოცულობის ლიცენზიებს,²⁹ რომლებიც პო-

²⁸ სახელმწიფო საქვეუწყებო დანესებულება.

²⁹ 15 ჰა-ზე დიდ ფართობზე გაცემული ლიცენზიები.

ტენციურად მეტ ეკოლოგიურ საფრთხეებს ქმნის, აუდიტის პერიოდში სალიცენზიო ფართობზე ვიზიტის განხორციელებით შემოწმდა მხოლოდ 25 ლიცენზია, რაც ამ ტიპის მთლიანი ლიცენზიების 18%-ს შეადგენდა.

რეკომენდაცია: იმ მიზნით, რომ მოხდეს სსიპ – წიაღის ეროვნული სააგენტოს ინსპექტირების რესურსის გამოყენება მაღალი ეკოლოგიური რისკის მქონე სალიცენზიო ფართობების შესამოწმებლად, სააგენტომ უზრუნველყოს ეკოლოგიური რისკების შეფასების მეთოდოლოგიის შემუშავება და შესამოწმებელ ლიცენზიანტთა შერჩევა მოახდინოს აღნიშნულ მეთოდოლოგიაზე დაყრდნობით.

მიღებული სარგებელი: საზედამხედველო ფუნქციების გაძლიერების მიზნით, გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP – United Nations Development Programme) მხარდაჭერით განხორციელებული პროექტის ფარგლებში შემუშავდა რისკების შეფასების მეთოდოლოგია. რისკების შეფასების მეთოდოლოგია მომზადდა პროექტის ფარგლებში შერჩეული კვალიფიციური ექსპერტის მიერ. იგი აერთიანებს ინფორმაციას გარემოსდაცვითი, სოციალური, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების ირგვლივ. სსიპ – წიაღის ეროვნული სააგენტოს მიერ მეთოდოლოგიის შემუშავების პროცესში უზრუნველყოფილ იქნა დაინტერესებული მხარეების და უფლებამოსილი უწყებების წარმომადგენლების ჩართულობა, რაც, თავის მხრივ, ხელს უწყობს სექტორში გამჭვირვალე მმართველობის დანერგვას.

ინკლუზიური სწავლების ეფექტიანობის აუდიტი

მიგნება 1: ქვეყნის მასშტაბით არსებობს ინკლუზიური განათლების მიზნების შესაბამისად ადაპტირებული სკოლები და მათ არ ჰყავთ სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე (სსსმ) მოსწავლეები. ამის საპირისპიროდ, ფიქსირდება სკოლები, სადაც ირიცხებიან სსსმ, მათ შორის ეტლით მოსარგებლე მოსწავლეები, რომელთა გარემო არ არის თანხვედრაში ინკლუზიური განათლების მიზნებთან. აღნიშნული, ერთი მხრივ, ზრდის ფინანსური რესურსის არაპროდუქტიუ-

ლად განკარგვის რისკებს და, მეორე მხრივ, ზღუდავს მოსწავლეებისთვის განათლების თანაბარ ხელმისაწვდომობას.

რეკომენდაცია: განათლების ხელმისაწვდომობის გაზრდის და სახსრების ეფექტიანად და პროდუქტიულად გამოყენების მიზნით, მნიშვნელოვანია, სამინისტროს სამმართველოსა და შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულების მიერ ერთობლივად შემუშავდეს სამოქმედო გეგმა და დაინერგოს კონტროლის მექანიზმები, რის მიხედვითაც სსსმ მოსწავლის ჩარიცხვამდე შეფასდება სკოლის გარემო, პრიორიტეტების მიხედვით მოხდება სკოლების შერჩევა და შესაბამისად, ეტაპობრივად მოხდება სკოლების სრული ადაპტაცია.

მიღებული სარგებელი: საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანებაში „ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში მოსწავლის ჩარიცხვისა და მოსწავლის სტატუსის შეჩერების წესის დამტკიცების შესახებ“ 2019 წლის 25 თებერვალს განხორციელებული ცვლილებით, პირველკლასელთა რეგისტრაციის პირველ ეტაპად განისაზღვრა საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვების რეგისტრაცია, რაც ხელს შეუწყობს სსსმ მოსწავლეებისთვის დროულად დაიწყოს საგანმანათლებლო გარემოს შექმნა.

მიგნება 2: სკოლებში ინკლუზიური სწავლების სათანადოდ დაგეგმვისა და განხორციელებისთვის სამინისტრო არ ფლობს პროგრამის ბენეფიციარებისა და პოტენციური მოსარგებლეების შესახებ რელევანტურ, სრულ და ზუსტ ინფორმაციას.

რეკომენდაცია: პროგრამის სწორად დაგეგმვისა და განხორციელების მიზნით, მნიშვნელოვანია სამინისტრომ სხვადასხვა პასუხისმგებელ სტრუქტურებთან თანამშრომლობით, მოიპოვოს ყველა საჭირო ინფორმაცია პროგრამის პოტენციურ ბენეფიციარებზე. ასევე უზრუნველყოს პროგრამით მოსარგებლეთა მონაცემთა ბაზების სისტრულე და სიზუსტე, სადაც გათვალისწინებული იქნება სსსმ მოსწავლის საჭიროებები, სკოლებში ინფრასტრუქტურისა და შესაბამისი მასწავლებლების გადამზადების მდგომარეობა და პროგრამის მიზნებიდან გამომდინარე, ყველა რელევანტური ინფორმაცია.

მიღებული სარგებელი: 2019 წელს „ინკლუზიური სწავლების ხელშეწყობის“ პროგრამის ფარგლებში შეიქმნა მულტიდისციპლინური გუნდის წევრების მუშაობის მონიტორინგის ელექტრონული პროგრამა, სადაც აისახა ინფორმაცია სსსმ მოსწავლეების საჭიროებების შესახებ. პროგრამა ტესტირების რეჟიმშია და მიმდინარე წელს დაგეგმილია EMIS-ის eschool-ის სისტემასთან დაკავშირება. აღნიშნული საკითხი, მნიშვნელოვანი წინაპირობაა მოსწავლეების ინდივიდუალური საჭიროებების შეფასებისა და მათთვის შესაბამისი პირობების შესაქმნელად

ინფექციის პრევენციისა და კონტროლის ეფექტიანობის აუდიტი

მიგნება: 2016-2017 წლებში 22 სტაციონარულ დაწესებულებაში განხორციელდა როგორც სანებართვო პირობების შესრულების კონტროლი, ისე ინფექციის პრევენციისა და კონტროლის სისტემის მონიტორინგი. შედეგებიდან ირკვევა, რომ 5 სტაციონარულ დაწესებულებაში მონიტორინგის დროს აღმოჩენილი დარღვევები, რომელთა შესრულებაც მათ სანებართვო პირობებითაც მოეთხოვებოდათ, კონტროლის დარღვევებში არ იყო დაფიქსირებული.

რეკომენდაცია: სტაციონარული დაწესებულებების სანებართვო პირობების შემოწმების პროცესის გაუმჯობესების მიზნით, მნიშვნელოვანია დეტალურად გაიწეროს კონტროლის განხორციელების სახელმძღვანელო, რაც უზრუნველყოფს შესასრულებელი პროცედურების დეტალიზაციას და ერთგვაროვან მიდგომას.

მიღებული სარგებელი: სსიპ – სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტომ შეიმუშავა სტაციონარული დაწესებულებების სანებართვო პირობების, ამბულატორიული დაწესებულების ტექნიკური რეგლამენტის პირობებისა და სტომატოლოგიური დაწესებულების ტექნიკური რეგლამენტის შემოწმების მეთოდოლოგიები, რომლებიც დამტკიცდა სააგენტოს უფროსის 2019 წლის 28 მაისის N02-205/ო ბრძანებით.

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს უძრავი ქონების მართვის ეფექტიანობის აუდიტი

მიგნება: სამხედრო სამსახურის პერიოდში მოსამსახურეებს საცხოვრებელი ბინით უზრუნველყოფს სახელმწიფო, თუმცა სამხედროების მნიშვნელოვანი ნაწილი ვერ იღებს სამსახურებრივ ბინას, რადგან სამინისტროს საბინაო ფონდის მნიშვნელოვანი ნაწილი დაკავებულია არაუფლებამოსილი პირების მიერ.

ამავე დროს, სამინისტროს აქვს 700-ზე მეტი პირის მიმართ ბინების საკუთრებაში გადაცემის ვალდებულება, რასაც წლების მანძილზე ვერ აკმაყოფილებს. სამინისტროს აღნიშნული პირების ბინით დაკმაყოფილების გარკვეული პოტენციალი გააჩნია, რასაც არ იყენებს (მაგალითად, მცხეთის ერთ-ერთ სამხედრო ქალაქში მდებარე 2 კორპუსში დალუქულია 28 ბინა, რომელთა ნაწილი შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ზემოხსენებული მოსამსახურეებისთვის საკუთრებაში გადასაცემად). ამასთანავე, საბინაო კომისიის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები დაუსაბუთებელია, ვინაიდან არ არსებობს ნათლად განსაზღვრული კრიტერიუმები ბინის გადაცემასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილების მისაღებად.

რეკომენდაცია: საბინაო და საყაზარმე ფონდის ეფექტიანად მართვისა და სამხედრო მოსამსახურეების ბინით მაქსიმალურად უზრუნველყოფის მიზნით, სამინისტრომ:

- უზრუნველყოს საბინაო და საყაზარმე ფონდის მართვის სტრატეგიისა და სამხედრო მოსამსახურეებისათვის ბინის როგორც სამსახურებრივ სარგებლობაში, ისე საკუთრებაში გადაცემის გამჭვირვალე, ნათლად განსაზღვრული კრიტერიუმების შემუშავება და დანერგვა შემდგომ საქმიანობაში; მნიშვნელოვანია, ამ პროცესში გაითვალისწინოს საერთაშორისო გამოცდილება.

მიღებული სარგებელი: სამინისტროში შემუშავებულია და დამტკიცების ეტაპზეა დებულების პროექტი „საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს ბალანსზე რიცხული სამსახურებრივი დანიშნუ-

ლების საცხოვრებელი ბინების დროებით სარგებლობაში გადაცემის წესის შესახებ“, რომელიც ადგენს იმ კრიტერიუმებს, რომელთა გათვალისწინებით განხორციელდება ბინების სამსახურებრივ სარგებლობაში გადაცემა.

68 პირი, რომელთა მიმართ სამინისტროს ბინების საკუთრებაში გადაცემის ვალდებულება ჰქონდა – დაკმაყოფილებულია, ხოლო 36 პირს უკვე გაენია შესაბამისი რეკომენდაცია. მიმდინარეობს 2 საცხოვრებელი კორპუსის მშენებლობა, რაც კიდევ 486 პირის დაკმაყოფილების საშუალებას მისცემს სამინისტროს. არსებული დაუსრულებელი მშენებლობის ხარჯზე დასრულდა და გარემონტდა 144 ბინა, რომელთა განაწილებაც სამსახურებრივი დანიშნულებით უკვე შესაძლებელია.

ძალოვანი უწყებების უნიფორმით უზრუნველყოფის ეფექტიანობის აუდიტი

მიგნება: ძალოვანი უწყებების მოსამსახურეთა უნიფორმებით უზრუნველყოფა არ ხდება სრულად, რაც ძირითადად დაკავშირებულია საჭიროებების განსაზღვრისა და მარაგების მართვის ნაკლოვანებებთან. გარდა აღნიშნულისა, განსაკუთრებულ პრობლემას წარმოადგენდა მისაღები ხარისხის უნიფორმის ეკონომიურად შესყიდვა. აუდიტის შედეგად გამოვლინდა უშედეგოდ და არაკონკურენტულ გარემოში ჩატარებული ტენდერების მიზეზები, საიდანაც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანია საქონლის ტექნიკური მახასიათებლების განსაზღვრის ნაკლოვანებები. კერძოდ, შესყიდვების პროცედურების მნიშვნელოვანი ნაკლოვანებები გამოვლინდა თავდაცვის სამინისტროს მიერ მაღალეფიანი ფეხსაცმლის შესყიდვის მიზნით განხორციელებულ ტენდერებსა და გამარტივებულ შესყიდვებში. სამინისტროს მიერ 2018 წლამდე ვერ მოხერხდა ტექნიკური მახასიათებლების იმგვარად ჩამოყალიბება, რომ განხორციელებულიყო მისაღები ხარისხის ფეხსაცმლის შესყიდვა.

რეკომენდაცია: საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სსიპ – დაცვის პოლიციის დეპარტამენტს, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროსა და შსს-ს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტს: იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს მისაღე-

ბი ხარისხის უნიფორმის დროული და ეკონომიური შესყიდვა (ჭანსალი კონკურენციის პირობებში), მნიშვნელოვანია:

- აუდიტის ობიექტებმა შეიმუშაონ და დანერგონ უნიფორმის თითოეული ატრიბუტიკის, კომპონენტის გონივრული ტექნიკური (ხარისხობრივი, თვისობრივი) მახასიათებლები, ბაზრის კვლევისა და საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით.

მიღებული სარგებელი: აუდიტის ობიექტების მნიშვნელოვანმა ნაწილმა შეიმუშავა ფეხსაცმლისა და უნიფორმის მისაღები ხარისხის მახასიათებლები, სტანდარტები. აღსანიშნავია, რომ უკანასკნელ პერიოდში თავდაცვის სამინისტრომ და შინაგან საქმეთა სამინისტრომ შეძლეს მოსამსახურეების მაღალი ხარისხის ფეხსაცმლით უზრუნველყოფა.

შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ 2017-2018 წლების შესაბამისობის აუდიტი

მიგნება: სსიპ – სურსათის ეროვნული სააგენტოსა და შპს „გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ ერთსა და იმავე დროს ჩატარებული სასმელი წყლის 16 შემოწმებიდან, 15 შემთხვევაში შედეგები არ ემთხვევა ერთმანეთს.

რეკომენდაცია: შიდა კონტროლის შედეგების საიმედოობის უზრუნველსაყოფად, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიამ“ სასმელი წყლის ხარისხის კონტროლი განახორციელოს აკრედიტებული ლაბორატორიების მეშვეობით.

მიღებული სარგებელი: შპს „გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ დირექტორის ბრძანებით, შესაბამის სამსახურებს დაევალებათ კომპანიის ლაბორატორიებისათვის მოიპოვონ სსიპ – აკრედიტაციის ერთიანი ეროვნული ორგანოს – აკრედიტაციის ცენტრის მიერ გაცემული აკრედიტაციის მოწმობა, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად. აღნიშნული პროცესის დასრულების შედეგად უზრუნველყოფილი იქნება სასმელი წყლის ხარისხის კონტროლის შედეგების საიმედოობა.

სახელმწიფო ავტოპარკის მართვისა და რეგულირების საკითხების შესაბამისობის აუდიტი

მიგნება 1: საქართველოს მთავრობის N121 დადგენილებაში „სახელმწიფო ავტოპარკის გადანაწილების, კლასიფიკაციის და სამსახურებრივი ავტომანქანის შესყიდვის წესის შესახებ“ მოცემული მოთხოვნები არ იძლევა ალტერნატიულ ენერგიაზე მომუშავე (მაგალითად, ჰიბრიდული და ელექტროავტომობილები) ავტომობილების შეძენის შესაძლებლობას, რაც, თავის მხრივ, ზღუდავს სანავის და ავტომობილების საექსპლუატაციოდ საჭირო ფინანსების ეკონომიურ ხარჯვას და ეკოლოგიურად სუფთა სატრანსპორტო სისტემების ხელშეწყობას.

რეკომენდაცია: ეკოლოგიურად სუფთა და ეკონომიური სატრანსპორტო სისტემების ხელშეწყობის მიზნით, გადაიხედოს მთავრობის N121 დადგენილება და შევიდეს ცვლილებები, რომლებიც შესაძლებელს გახდის ალტერნატიულ ენერგიაზე (მაგალითად, ჰიბრიდული და ელექტროსისტემის მქონე) მომუშავე ავტომობილების შესყიდვას.

მიღებული სარგებელი: მთავრობის N121 დადგენილებაში განხორციელებული ცვლილებით შესაძლებელი გახდა ალტერნატიულ ენერგიაზე (მაგალითად, ჰიბრიდული და ელექტრო სისტემის მქონე) მომუშავე ავტომობილების შესყიდვა, რაც საბიუჯეტო ორგანიზაციებს საშუალებას აძლევს – მიიღონ ეკონომიური და ეკოლოგიურად უფრო ხელსაყრელი გადაწყვეტილებები.

მიგნება 2: მსოფლიოში დანერგილი საუკეთესო პრაქტიკების მიხედვით, ნებისმიერი სატრანსპორტო საშუალების შეძენამდე კეთდება ხარჯ-სარგებლიანობის ანალიზი (Cost-benefit analysis). აღნიშნული პრინციპით საქმიანობა ეხმარება სახელმწიფო ავტოპარკის მართვის ორგანოებს, აკონტროლონ რამდენად დროულია და ხარჯეფექტურია ავტოპარკის განახლება.

კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს სახელმწიფო ავტოპარკის მართვაში ხარჯეფექტურობის ანალიზის პრინციპებს და ის არც პრაქტიკაშია დანერგილი.

რეკომენდაცია: ავტოპარკის განახლების ოპტიმალური დროის განსაზღვრისა და ხარჯეფექტურობის დასაბუთების პრინციპების ეტაპობრივად დანერგვის მიზნით, სახელმწიფო კომისიამ კარგი საერთაშორისო პრაქტიკების გათვალისწინებით, იმსჯელოს შესაბამის საკანონმდებლო ცვლილებებზე, რომელიც ავტომობილის შეძენამდე განსაზღვრავს ხარჯეფექტურობის პრინციპებს.

მიღებული სარგებელი: აუდიტის ობიექტებიდან წარმოდგენილი განმარტებებით, სახელმწიფო კომისიის გადაწყვეტილებით შეიქმნება სამუშაო ჯგუფი, სახელმწიფო ავტოპარკით მოსარგებლე ორგანიზაციების თანამშრომლების მონაწილეობით. სახელმწიფო ავტოპარკის საფუძვლიანი შესწავლის შემდეგ, მოხდება ხარჯეფექტურობის განსაზღვრა.

მიგნება 3: შესწავლილი ორგანიზაციების ნაწილში გამოვლინდა შემთხვევები, როდესაც განპიროვნებული ავტომობილით მოსარგებლე პირების შვებულებაში/მივლინებაში ყოფნის პერიოდში, ხდებოდა ავტომობილების ექსპლოატაცია;

რეკომენდაცია: საბიუჯეტო სახსრების რაციონალურად ხარჯვის მიზნით, ორგანიზაციებმა სამთავრობო კომისიასთან მჭიდრო კოორდინაციით, დანერგონ კონტროლის ისეთი მექანიზმები, რომელიც ხელს შეუწყობს ქონებისა და სხვა რესურსების მიზნობრივ გამოყენებას.

მიღებული სარგებელი: აუდიტის ობიექტებიდან წარმოდგენილი განმარტებით, შვებულება-მივლინების პერიოდში თანამშრომლებზე განპიროვნებული ავტომობილები ჩერდება, რაც მხოლოდ შემონმბულ ორგანიზაციებში წლიურად, საშუალოდ, 40,000 ლიტრი სანავის ეკონომიას იძლევა.

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ 2014-2017 წლების შესაბამისობის აუდიტი

მიგნება: რეაბილიტაციის გეგმაში ასახული 10.8 მლნ ლარის არამიმდინარე ვალდებულებების სასამართლო წესით შემოწმება და კანონმდებლობის მოთხოვნების დაცვით აღიარება, ვერ დასტურდება. აღნიშნული თანხიდან, ელექტრო-

სისტემას 2014-2017 წლებში 21 კრედიტორზე სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე უკვე გადახდილი აქვს ძველი სახელფასო დავალიანება, 15.7 ათასი ლარის ოდენობით.

რეკომენდაცია: ფულადი სახსრების სამართლებრივი საფუძვლით განკარგვის მიზნით, სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ უზრუნველყოს რეაბილიტაციის გეგმაში ასახული ვალდებულებების დაზუსტება და გეგმაში შესაბამისი ცვლილებების შეტანის ინიცირება.

მიღებული სარგებელი: რეაბილიტაციის გეგმაში ასახული ვალდებულებების დაზუსტება და გეგმაში შესაბამისი ცვლილებების შეტანის პროცესი დაწყებულია. კერძოდ, სასამართლოს მიერ კრედიტორთა კრებაზე დაზუსტდა კრედიტორთა მოთხოვნების რეესტრი. შესაბამისად, რეაბილიტაციის გეგმა შესაბამისობაში იქნება მოყვანილი სასამართლოს მიერ დაზუსტებულ კრედიტორთა მოთხოვნების რეესტრთან, რომლის საფუძველზეც განხორციელდება კრედიტორების მიმართ ფულადი ვალდებულებების შესრულება. აღნიშნული ქმედებით მნიშვნელოვნად შემცირდა თანხების კანონშეუსაბამოდ გადახდის რისკები.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს 2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშო პერიოდის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფინანსური აუდიტი

მიგნება: 2010 წლის 18 თებერვალს ხელი მოეწერა აჭარის მყარი ნარჩენების მართვის პროექტის სასესიო ხელშეკრულებას ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკსა და საქართველოს შორის. ამ პერიოდში პროექტი არ ხორციელდებოდა, რის გამოც ხელშეკრულების თანახმად, საქართველო სესხის აუთვისებელ ნაწილზე ყოველწლიურად იხდიდა ვალდებულების გადასახადს, აუთვისებელი თანხის 0.5%-ის ოდენობით.

რეკომენდაცია: სამინისტროს საკრედიტო რესურსით მიღებული თანხების მაქსიმალურად ეფექტიანად გამოყენებისა და სესხზე არამიზნობრივი/არაეფექტური ხარჯების გაწევის თავიდან აცილების მიზნით, მიზანშეწონილია, დროულად

იდენტიფიცირებულ იქნეს პროექტის შესრულების ხელისშემშლელი ფაქტორები და შესაბამისი ქმედითი ღონისძიებების გატარებით, უზრუნველყოფილ იქნეს მოზიდული რესურსების დროული და ეფექტიანი გამოყენება.

მიღებული სარგებელი: არსებული მდგომარეობით რეკომენდაცია გათვალისწინებულია და 2019 წელს დაიწყო სამუშაოები აჭარის მყარი ნარჩენების მართვის პროექტის ფარგლებში. კერძოდ, ქობულეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ცეცხლაურში, ახალი სანიტარული ნაგავსაყარის მშენებლობა 2019 წლის ივლისში დაიწყო და 2020 წლის ნოემბერში უნდა დასრულდეს. ახალ ნაგავსაყარზე განთავსდება როგორც ქ. ბათუმში, ასევე აჭარის დანარჩენ 5 მუნიციპალიტეტში შეგროვებული ნარჩენები.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების 2018 წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფინანსური აუდიტი

მიგნება: აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრულ საბიუჯეტო ორგანიზაციებს, ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს გარდა, არ ჰქონდათ დამტკიცებული სააღრიცხვო პოლიტიკა, რაც წარმოშობს კონსოლიდირების პრობლემებს. აღნიშნული გარემოების გამო, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება შესაძლოა სათანადოდ არ ასახავდეს რეალურ ფინანსურ მდგომარეობას.

რეკომენდაცია: საბიუჯეტო ორგანიზაციების ხელმძღვანელებმა, აღრიცხვის და ანგარიშგების ორგანიზების მიზნით, ერთიანი მეთოდოლოგიისა და მოქმედ კანონმდებლობასთან შესაბამისობის დაცვით, საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, შეიმუშაონ და დაადგინონ საბიუჯეტო ორგანიზაციის სააღრიცხვო პოლიტიკა/შიდა აღრიცხვის წესები.

მიღებული სარგებელი: არსებული მდგომარეობით, რეკომენდაცია გათვალისწინებულია და 2019 წლიდან ყველა მხარტავმა დაწესებულებამ

დაამტკიცა ორგანიზაციის სააღრიცხვო პოლიტიკა, რომლითაც ასევე ხელმძღვანელობენ შესაბამისი დაწესებულების კონტროლს დაქვემდებარებული საბიუჯეტო ორგანიზაციები.

2.3 აუდიტის ხარისხის კონტროლი და უზრუნველყოფა

მაღალხარისხიანი აუდიტორული საქმიანობა დაფუძნებულია ხარისხის კონტროლისა და უზრუნველყოფის ძლიერ სისტემებზე. აუდიტორული საქმიანობის მაღალი ხარისხი მიიღწევა აუდიტის მეთოდოლოგიური ბაზის სრულყოფით, ხარისხის კონტროლის სისტემის შექმნითა და სათანადო ფუნქციონირებით. აუდიტის ანგარიშების (პროექტების) ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით, სამსახურში შექმნილია აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემის მონიტორინგის სტრუქტურული ერთეული – აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფის დეპარტამენტის სახით.

აუდიტის ხარისხის მონიტორინგის მიზანია მოიპოვოს გონივრული რწმუნება იმის შესახებ, რომ:

- სამსახურისა და მისი პერსონალის აუდიტორული საქმიანობა შეესაბამება პროფესიულ სტანდარტებს, კანონმდებლობასა და მარეგულირებელ ნორმებს;
- სამსახურის მიერ გამოცემული აუდიტის ანგარიშები შეესაბამება ფაქტობრივ გარემოებებს.

აუდიტის სამსახურში დაინერგა საერთაშორისო პრაქტიკით აღიარებული აუდიტის ხარისხის კონტროლის მიმოხილვის სისტემა. აღნიშნული გულისხმობს გამოცდილი აუდიტორებისაგან მიმომხილველთა ჯგუფის შექმნას, რომელიც ახორციელებს აუდიტების ხარისხის კონტროლს აუდიტის მიმდინარეობის ყველა ეტაპზე (დაგეგმვა, შესრულება, ანგარიშგება). აუდიტის ხარისხის კონტროლის მიმოხილვის სისტემის მიზანია აუდიტის ჩატარება საერთაშორისო სტანდარტებისა და სამსახურის სახელმძღვანელო დოკუმენტების მოთხოვნათა დაცვით.

მიმომხილველთა ჯგუფების მიერ 2019 წელს შემოწმდა აუდიტორული გეგმით გათვალისწინე-

ბული 34 აუდიტი (14 ფინანსური და 20 შესაბამისობის აუდიტი). დანარჩენი აუდიტების ხარისხის შემოწმება განახორციელა ხარისხის უზრუნველყოფის დეპარტამენტმა.

გარდა ამისა, აუდიტორული საქმიანობის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით, 2019 წელს გატარდა სხვადასხვა ღონისძიება:

- აუდიტის მართვის სისტემის (AMS) ფუნქციონირების გასაუმჯობესებლად და მისი პრაქტიკაში დანერგვის ხელშეწყობის მიზნით, აუდიტის მართვის სისტემაში ჩაშენდა და განახლდა ფინანსური აუდიტის ხარისხის კონტროლის მიმოხილვის სამუშაო პროგრამები;
- ხარისხის უზრუნველყოფის დეპარტამენტის ინიციატივითა და სსიპ – საჯარო აუდიტის ინსტიტუტის ორგანიზებით ჩატარდა ტრენინგები აუდიტის მართვის სისტემაში ფინანსური, შესაბამისობისა და ეფექტიანობის აუდიტების განმახორციელებელი აუდიტორებისათვის;
- განახლდა ფინანსური აუდიტის მეთოდოლოგია და შესაბამისი სამუშაო დოკუმენტაცია. ახალი დოკუმენტაციის შემუშავებასთან ერთად ასევე გადაისინჯა და ცვლილებები შევიდა არსებულ სამუშაო დოკუმენტებში;
- 2019 წელს შემუშავდა ფინანსური და შესაბამისობის აუდიტის ანგარიშების შაბლონები ამერიკის შეერთებული შტატების უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციის პრაქტიკის გათვალისწინებით.

A decorative header consisting of ten vertical bars of equal height and width, spaced evenly across the top of the page. The first nine bars are light gray, and the tenth bar on the right is a vibrant green.

3.

ძირითადი პერტნიორების ჩართულობა

3.1 თანამშრომლობა საქართველოს პარლამენტთან

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური თავისი აუდიტორული საქმიანობით მნიშვნელოვან როლს ასრულებს პარლამენტის მიერ საჯარო ფინანსების მართვის ზედამხედველობის პროცესში. საქართველოს პარლამენტი აუდიტის სამსახურის ძირითადი პარტნიორი და მისი აუდიტის ანგარიშების მთავარი მომხმარებელია. აქედან გამომდინარე, სამსახურის ერთ-ერთი უმთავრესი პრიორიტეტი პარლამენტსა და მის კომიტეტებთან თანამშრომლობის გაძლიერებაა.

პარლამენტსა და აუდიტის სამსახურს შორის თანამშრომლობის მნიშვნელოვანი პლატფორმაა საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტთან არსებული სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანგარიშების განხილველი მუდმივმოქმედი აუდიტის ჯგუფი, რომელიც განიხილავს კონკრეტული აუდიტების შედეგებსა და რეკომენდაციებს. სამუშაო ჯგუფის სხდომაზე საკითხს წარადგენს აუდიტის სამსახურის წარმომადგენელი. განხილვაში ასევე მონაწილეობს აუდიტის ობიექტის მხარეც.

2019 წელს აუდიტის ანგარიშების განხილველმა სამუშაო ჯგუფმა განიხილა 13 აუდიტის ანგარიში:

1. ქ. თბილისის მასშტაბით ავტოტრანსპორტის გამონაბოლქვით გამოწვეული ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების ღონისძიებების ეფექტიანობის აუდიტი.
2. სექტორულ სამინისტროსა და მის დაქვემდებარებაში არსებულ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებს შორის ანგარიშვალდებულების წინაპირობების უზრუნველყოფის ეფექტიანობის აუდიტი.
3. სახანძრო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა საზოგადოებრივი დანიშნულების ობიექტებში – ეფექტიანობის აუდიტი.
4. ოჯახში ძალადობისგან დაცვისა და პრევენციის მექანიზმები – ეფექტიანობის აუდიტი.
5. ინფექციის პრევენცია და კონტროლი – ეფექტიანობის აუდიტი.
6. განათლების მართვის ინფორმაციული სისტემები – ეფექტიანობის აუდიტი.

7. უმაღლესი განათლების პროგრამებისა და პრომის ბაზრის თავსებადობის ეფექტიანობის აუდიტი.
8. სოციალურად დაუცველი ოჯახებისათვის საარსებო შემწეობის ადმინისტრირების ინფორმაციული სისტემების ეფექტიანობის აუდიტი.
9. ძალოვანი უწყებების უნიფორმებით უზრუნველყოფის ეფექტიანობის აუდიტი.
10. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს უძრავი ქონების მართვის ეფექტიანობის აუდიტი.
11. შპს „საქართველოს ფოსტის“ 2017 წლის შესაბამისობის აუდიტი.
12. სსიპ – საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ 2015-2017 წლებში განხორციელებული ხარჯვითი და არაფინანსური აქტივებით ოპერაციების შესაბამისობის აუდიტი.
13. სსიპ – საქართველოს იუსტიციის სასწავლო ცენტრისა და სსიპ – პენიტენციური და პრობაციის სისტემის მოსამსახურეთა მომზადების ცენტრის მიერ განხორციელებული საქმიანობის ეფექტიანობის აუდიტი.

ასევე მიმდინარე წელს სამუშაო ჯგუფმა შეჯამებულად განიხილა 2019 წელს 10 სამინისტროში ჩატარებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შედეგები და გაცემული რეკომენდაციები.

პარლამენტთან აქტიური თანამშრომლობა მნიშვნელოვანი წინაპირობაა აუდიტის სამსახურის მიერ გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მაჩვენებლის გაუმჯობესების კუთხით. სამუშაო ჯგუფის ფორმატში მნიშვნელოვანი ანგარიშებისა და რეკომენდაციების პერიოდული განხილვა და პარლამენტთან მჭიდრო თანამშრომლობით საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში არსებული სისტემური ხასიათის ნაკლოვანებების გაუმჯობესება – სამსახურის მთავარ პრიორიტეტად რჩება.

3.2 თანამშრომლობა საქართველოს მოსჯილგაშენებელსა

საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში არსებული გამოწვევების საპასუხოდ მნიშვნელოვანია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის თანამშრომ-

ლობა მთავრობასთან. პერიოდული შეხვედრებისა და ერთობლივი ღონისძიებების ფარგლებში სამსახური ახორციელებს აუდიტის შედეგად გამოვლენილი სისტემური ხასიათის ნაკლოვანებების განხილვასა და ერთობლივად, მათი აღმოფხვრის გზების მოძიებას. ამ მიმართულებით განსაკუთრებით ნაყოფიერი აღმოჩნდა თანამშრომლობა სახელმწიფო ავტოპარკის მართვისა და რეგულირების საკითხების სისტემური აუდიტის ფარგლებში, რის შედეგადაც გაცემული რეკომენდაციების მნიშვნელოვანი ნაწილი მოკლე დროში იქნა შესრულებული.

ამასთანავე, აუდიტის სამსახურს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს მუნიციპალიტეტებში შიდა კონტროლის მექანიზმების გაძლიერებისა და აუდიტის ანგარიშებში მოცემული სისტემური ხარვეზების პრევენციის კუთხით.

- სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სსიპ – საჯარო აუდიტის ინსტიტუტის ორგანიზებით, მუნიციპალური განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა ტრენინგკურსი: „შიდა აუდიტი – მუნიციპალიტეტებისთვის“. 2019 წელს სასწავლო კურსი გაიარა 37 მუნიციპალიტეტის 60-ზე მეტმა საჯარო მოხელემ. კურსის სასწავლო პროგრამა მუნიციპალიტეტებში განხორციელებული აუდიტების შედეგად გამოვლენილი მიგნებებისა და გაცემული რეკომენდაციების საფუძველზე შემუშავდა და მისი მიზანია, მუნიციპალიტეტებში შიდა კონტროლის მექანიზმების გაძლიერებით საჯარო ფინანსების მართვის პროცესის გაუმჯობესების ხელშეწყობა;
- აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში აუდიტის დეპარტამენტის წარმომადგენლების მიერ აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლებთან რეგულარულად იმართება შეხვედრები აუდიტის შედეგად გამოვლენილი გარემოებების განხილვის, შესაძლო დარღვევების პრევენციისა და გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მიმართულებით. 2019 წელს შეხვედრები გაიმართა ქედის, შუახევისა და ხულოს მუნიციპალიტეტებში.

3.3 თანამშრომლობა სამართალდამცავ ორგანოებთან

აუდიტების ფარგლებში პერიოდულად ვლინდება ისეთი დარღვევები, რომლებიც შესაძლოა შეიცავდეს სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს. მსგავსი ტიპის კონკრეტული საკითხები გადაეცემა სამართალდამცავ ორგანოებს კანონმდებლობით დადგენილი შემდგომი პროცედურების განსახორციელებლად. შესაბამისად, აუდიტის სამსახურისათვის არსებითად მნიშვნელოვანია სამართალდამცავ ორგანოებთან მჭიდრო და ეფექტური კომუნიკაცია, როგორც რისკის შემცველი ანგარიშების გადაგზავნის, ასევე გადაგზავნილ საკითხებზე რეაგირების სტატუსების მუდმივი მონიტორინგის კუთხით.

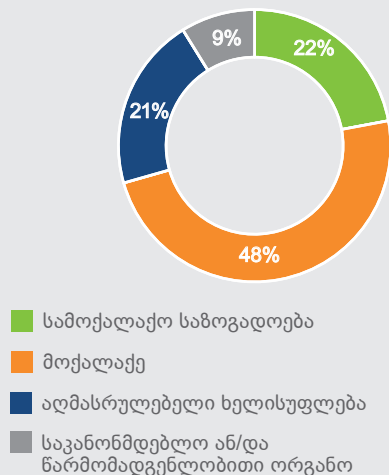
2019 წელს სამართალდამცავ ორგანოებთან გადაიგზავნა 34 აუდიტის შესაბამისი მასალა. (იხ. დანართი N2)

3.4 საზოგადოებასთან ურთიერთობა

მოქალაქეთა ჩართულობა და გეგმირება

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური სხვადასხვა მეთოდებისა და ინსტრუმენტების გამოყენებით მუდმივად ცდილობს მოქალაქეთა ინფორმირებისა და აუდიტის დაგეგმვის პროცესში მათი ჩართულობის გაზრდას. სამსახური წლიური აუდიტორული საქმიანობის გეგმის ფორმირებისას აქტიურად ითვალისწინებს მოქალაქეთა და სხვა დაინტერესებულ პირთა მომართვებს. კერძოდ, 2019 წელს სხვადასხვა წყაროდან მიღებული 72 მომართვიდან 33% გათვალისწინებულ იქნა 2020 წლის აუდიტორული საქმიანობის გეგმაში.

დიაგრამა 12. 2018-2019 წლებში მიღებული მომართვები აუდიტის ჩატარების შესახებ, კატეგორიების მიხედვით

მოქალაქეთა ჩართულობის ხელშეწყობის მიზნით აუდიტის სამსახური იყენებს ინოვაციურ ვებპლატფორმას – *ბიუჯეტის მონიტორს* (www.budgetmonitor.ge).³⁰ ბიუჯეტის მონიტორი ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს საშუალებას აძლევს, ერთი მხრივ, მიიღოს ამომწურავი ანალიტიკური ინფორმაცია სახელმწიფო და მუნიციპალური ბიუჯეტების, აუდიტის მიგნებებისა და გაცემული რეკომენდაციების შესახებ, ხოლო მეორე მხრივ, წარმოადგენს კომუნიკაციის პლატფორმას, რომლის საშუალებითაც მოქალაქეებს შეუძლიათ მიმართონ აუდიტის სამსახურს საჯარო ფინანსების მართვაში არსებული ხარვეზების შესახებ და ჩაერთონ წლიური აუდიტორული გეგმის ფორმირების პროცესში.

ბიუჯეტის მონიტორის სამწლიანი ფუნქციონირების პროცესში მომხმარებელთა ქცევის შესახებ დაგროვილი ინფორმაციის გათვალისწინებით, 2019 წელს შემუშავდა პლატფორმის განახლების კონცეფცია. მიმდინარეობს მუშაობა ბიუჯეტის მონიტორის ფუნქციონალის დახვეწაზე, რაც გულისხმობს მომხმარებელზე კიდევ უფრო მორგებული, მარტივი და აქტუალური საკითხებით გამდიდრებული პლატფორმის შექმნას.

ჩართულ მხარეებთან აქტიური კომუნიკაციის შედეგად გაიზარდა ბიუჯეტის მონიტორის მომხმარებელთა რაოდენობა. პლატფორმას 2019 წელს ჰყავდა 10 ათასამდე ახალი მომხმარებელი. მოქალაქეთა ჩართულობის მექანიზმების აქტიურად გამოყენების ხელშეწყობის შედეგად, გასულ წელს ასევე გაიზარდა აუდიტის სამსახურში შემოსული – როგორც მოქალაქეთა მომართვების, ასევე მათი გათვალისწინების მაჩვენებელი.

ფართო საზოგადოებასა და ძირითად პარტნიორებთან ეფექტური უკუკავშირის მექანიზმის ჩამოყალიბება ხელს უწყობს აუდიტის სამსახურს, უკეთ წარმოაჩინოს თავისი ღირებულება და სარგებელი მოქალაქეებისთვის. აუდიტის სამსახურში ინფორმაციის გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტის ნათელი მაგალითია ბიუჯეტის საერთაშორისო პარტნიორობის (International Budget Partnership) მიერ გამოქვეყნებული 2019 წლის ღია ბიუჯეტის ინდექსი (Open Budget Index),³¹ სადაც მოქალაქეთა ჩართულობის კომპონენტის შეფასების ზრდაში (2017 წელს – 22 ქულა; 2019 წელს – 28 ქულა) მნიშვნელოვანი წვლილი სწორედ აუდიტის სამსახურმა და მისმა ჩართულობის თანამედროვე ინსტრუმენტებმა შეიტანეს. კერძოდ, აუდიტის სამსახურის შეფასება გაიზარდა 67-დან 78 ქულამდე და სამსახური ინარჩუნებს ყველაზე მაღალ შეფასებას სხვა სახელმწიფო სტრუქტურებს შორის.

თანამშრომლობა მედიასთან

საჯარო ფინანსების მართვის გამჭვირვალობისა და ანგარიშვალდებულების, ისევე როგორც მოქალაქეთა ჩართულობის გაზრდის ერთ-ერთი უმთავრეს წინაპირობას წარმოადგენს აუდიტის სამსახურის ეფექტიანი თანამშრომლობა მედიასთან. სამსახური ამ მიმართულებითაც ცდილობს განავითაროს ინოვაციური მიდგომები, რომელიც მიზნად ისახავს საზოგადოების როლის გაძლიერებას საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესების პროცესში. აღნიშნულის ნათელი მაგალითია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის გა-

³⁰ <https://budgetmonitor.ge/ka>

³¹ <https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey/country-results/2019/georgia>

ნახლებული ოფიციალური ვებგვერდი, რომლის ახალი დიზაინი და ფუნქციონალი მომხმარებლებს მნიშვნელოვნად უადვილებს სამსახურის საქმიანობის შედეგებისა და საჯარო ფინანსების მართვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე პროაქტიულად გამოქვეყნებული ინფორმაციების მოძიებას/ანალიზს. ამასთანავე, ვებგვერდს დაემატა შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთათვის ადაპტირებული ფუნქციონალი (აუდიოგახმოვანება, კონტრასტის ცვლილება, ტექსტის ზომის ცვლილება).

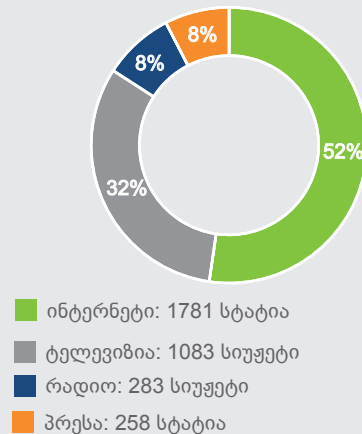
სამსახური აგრძელებს მედიის წარმომადგენლების ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობას აუდიტის ანგარიშების, სამსახურის საქმიანობისა და მისი ძირითადი პროდუქტების შესახებ. ამ მიზნით 2019 წელს გაიმართა მედიასემინარი „გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების“ (GIZ) მხარდაჭერით, რომელსაც სხვადასხვა მედიასაშუალებების 30-ზე მეტი წარმომადგენელი ესწრებოდა.

დაინტერესებულ მხარეებთან ეფექტიანი ურთიერთობისთვის სამსახური აქტიურად იყენებს სხვადასხვა კომუნიკაციის არხებსა და ინსტრუმენტებს, ასევე მუშაობს ინტერნეტრესურსების განვითარებისა და განახლების მიმართულებით:

- ფართო საზოგადოების მიერ აუდიტის სამსახურის პროდუქტების გამოყენებისა და ხელმისაწვდომობის დონის ამაღლების პროცესში მნიშვნელოვან გამოწვევას წარმოადგენს აუდიტის ანგარიშების აღქმადობის გაუმჯობესება. ამ მიმართულებით, სამსახური განაგრძობს ეფექტიანობის აუდიტის ბლოგის (www.blog.sao.ge)³² გაუმჯობესებას, სადაც განთავსებული სტატიები შეჯამებული სახით აწვდის მკითხველს ინფორმაციას აუდიტის სამსახურის ეფექტიანობის აუდიტების ფარგლებში გამოვლენილი ძირითადი მიგნებებისა და გაცემული რეკომენდაციების შესახებ. გასულ წელს ბლოგს დაემატა თარგმანის განყოფილება, სადაც ქვეყნდება აუდიტის სამსახურის საერთაშორისო პარტნიორი ორგანიზაციების საუკეთესო პრაქტიკის ამსახველი ბლოგ-პოსტები;

- აუდიტის სამსახური აქტიურად იყენებს სოციალურ ქსელს და საზოგადოებას აძლევს შესაძლებლობას, მარტივად მიიღონ უახლესი ინფორმაცია აუდიტის ანგარიშებში მოცემული ძირითადი მიგნებებისა და ვებპლატფორმა – ბიუჯეტის მონიტორზე განთავსებული მონაცემების შესახებ.

დიაგრამა 13. 2019 წელს დაფიქსირდა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ 3,405 ერთეული მედია გამოხმაურება

აუდიტის სამსახურის მიერ მოქალაქეთა ჩართულობის გაუმჯობესებისკენ მიმართული ძალისხმევა სამსახურის ყოველდღიური საქმიანობის განუყოფელი ნაწილია. სამსახური სულ უფრო მეტად ცდილობს, განავითაროს ინოვაციური მიდგომები, რომელიც გააძლიერებს საზოგადოების როლს საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესების კუთხით.

3.5 საერთაშორისო თანამშრომლობა

2019 წელს უმაღლესი აუდიტორული ინსტიტუტების (SAIs), დონორებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების მხარდაჭერით წარმატებით განხორციელდა მნიშვნელოვანი პროექტები, რომ-

³² <https://blog.sao.ge>

ლებმაც ხელი შეუწევს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერებასა და როგორც აუდიტორული, ასევე არააუდიტორული საქმიანობის გაუმჯობესებას.

სამსახურის ერთერთი უმთავრესი პრიორიტეტია საჯარო სექტორის აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად ფუნქციონირება. სამსახური უმაღლესი აუდიტორული ინსტიტუტების საერთაშორისო ორგანიზაციისა (INTOSAI) და მისი რეგიონული გაერთიანებების (EUROSAI, ASOSAI) აქტიური წევრია, რომელთა მიზანია, საჯარო აუდიტის მიმართულებით დაგროვებული ცოდნისა და გამოცდილების გაზიარება საერთაშორისო და რეგიონულ დონეზე.

საერთაშორისო და დონორ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა

საჯარო მმართველობის ეფექტიანობის გაძლიერებისა და საჯარო აუდიტის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით, აუდიტის სამსახური მჭიდროდ თანამშრომლობს საერთაშორისო და დონორ ორგანიზაციებთან. წარმატებული პარტნიორობის შედეგია INTOSAI-ის მიერ 2019 წელს გამოქვეყნებული სტატია³³ ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) აუდიტის განვითარებისა და სამსახურის ინსტიტუციური გაძლიერების მიმართულებით განხორციელებული მნიშვნელოვანი ღონისძიებების შესახებ, სადაც სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის თანამშრომლობა დონორ ორგანიზაციებთან განხილულია როგორც კარგი პრაქტიკის მაგალითი.

საერთაშორისო და დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით 2019 წელს განხორციელდა მრავალი მნიშვნელოვანი პროექტი.

ევროკავშირი (EU)

2019 წელს დასკვნით ფაზაში გადავიდა ევროკავშირის ტექნიკური დახმარების პროექტი – „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ინსტიტუციური გაძლიერება“. პროექტის ფარგლებში

მხარდაჭერილ იქნა სხვადასხვა მიმართულება, მათ შორის:

- განახლდა აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფის სახელმძღვანელო;
- გაგრძელდა სამსახურის მხარდაჭერა საჯარო სექტორში ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებში (IPSAS) თანამშრომელთა შესაძლებლობების გაძლიერების კუთხით;
- აუდიტის მართვის სისტემის (AMS) პრაქტიკაში დანერგვის ხელშეწყობა;
- აუდიტის სამსახურისა და საქართველოს პარლამენტის წარმომადგენელთა ოფიციალური ვიზიტები ფინეთისა და ლატვიის უმაღლეს აუდიტორულ ორგანიზაციებში ფინანსური ზედამხედველობის განსხვავებულ მიდგომათა გაცნობის მიზნით;
- ევროკავშირთან (EU) შეთანხმდა ეკონომიკური მმართველობისა და ფისკალური ანგარიშვალდებულების პროექტი, რომელსაც 2020-2022 წლებში მსოფლიო ბანკი (WB) განახორციელებს. პროექტი ემსახურება ქვეყანაში ეკონომიკური და ფისკალური სექტორის განვითარებას და სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერებას.

გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ)

სამსახური განაგრძობს თანამშრომლობას გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოებასთან (GIZ), რომელიც მხარს უჭერს საქართველოს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის განხორციელებაში. 2019 წელს დასრულდა GIZ-ის რეგიონალური პროგრამა „საჯარო ფინანსების მართვა სამხრეთ კავკასიაში“, რომლის ფარგლებში 2012 წლიდან განხორციელებულმა ღონისძიებებმა მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი საქართველოში საჯარო ფინანსების მართვის ეფექტიანობისა და ქმედუნარიანობის გაზრდას, ისევე როგორც საქართველოს პარლამენტს, ფინანსთა სამინისტროსა და სახელმწიფო აუდიტის სამსახურს შორის თანამშრომლობის გაძლიერებას.

³³ <https://intosaidonor.org/stories/digitizing-public-sector-governance-the-sai-georgia-story/>

2019 წლიდან GIZ ახორციელებს პროექტს – „უმაღლესი აუდიტორული ინსტიტუტების შესაძლებლობათა გაძლიერება აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში 2030 წლის დღის წესრიგის განხორციელების მონიტორინგისათვის“, რომელიც მიზნად ისახავს პროექტში მონაწილე ქვეყნების (საქართველო, აზერბაიჯანი, ბელარუსი, სომხეთი და უკრაინა) უმაღლესი აუდიტორული უწყებების შესაძლებლობების გაძლიერებას. აღნიშნული პროექტის გახსნასთან დაკავშირებულ ღონისძიებას საქართველოს აუდიტის სამსახურმა უმასპინძლა, როგორც პროექტის მენტორმა და რეგიონში წამყვანმა აუდიტორულმა ორგანიზაციამ.

2019 წელს GIZ-ის მხარდაჭერით:

- სამსახურში ექსპერტის რანგში სამუშაო ვიზიტით იმყოფებოდა სლოვენიის აუდიტის სამსახურის წარმომადგენელი, რომლის ჩართულობით მომზადდა რამდენიმე ეფექტიანობის აუდიტის ანგარიში;
- აზერბაიჯანის, უკრაინისა და სომხეთის აუდიტის სამსახურის აუდიტორებმა სტაჟირება გაიარეს აუდიტის სამსახურის სხვადასხვა დეპარტამენტში;
- აღმოსავლეთ პარტნიორობის პროექტის ფარგლებში აუდიტის სამსახურმა აზერბაიჯანის, ბელარუსის, სომხეთისა და უკრაინის უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციებისათვის ჩაატარა ტრენინგსემინარები ეფექტიანობისა და ფინანსური აუდიტის მეთოდოლოგიებისა და გარე საფინანსო კონტროლის სამართლებრივი ჩარჩოს შესახებ;
- ინგლისურ ენაზე ითარგმნა ეფექტიანობის აუდიტის ანგარიშები საერთაშორისო დონეზე გამოცდილების გაზიარების მიზნით;
- ხორციელდება სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანალიტიკური ვებპლატფორმის – ბიუჯეტის მონიტორის ფუნქციონალური განახლება.

აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო (USAID)

USAID-ის მხარდაჭერით სამსახურში მიმდინარეობს რამდენიმე პროექტი, რომლებიც ხელს უწყობს სამსახურის შესაძლებლობების განვითარებას,

როგორც ადამიანური რესურსების, ასევე მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესების მიმართულებით.

2019 წელს USAID-სა და აუდიტის სამსახურს შორის გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი, რაც ერთი მხრივ, მოიცავს აუდიტის სამსახურის მიერ USAID-ის დაფინანსებული პროექტების ფინანსური აუდიტების ჩატარებას, ხოლო მეორე მხრივ, სამსახურის ინსტიტუციური გაძლიერების ხელშეწყობას. მემორანდუმის ფარგლებში:

- სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა განახორციელა სსიპ – ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდის მიერ განხორციელებული „ოჯახში ძალადობის შემცირების პროექტის“ 2018-2019 წლების ფინანსური აუდიტი;
- USAID-მა აუდიტის სამსახურისთვის შეიძინა აუდიტის მართვის სისტემის (AMS) დამატებით 50 ლიცენზია (დაახლოებით, 200 ათასი ლარის ღირებულების), რაც სისტემაში აუდიტორთა სრული ჩართულობის უზრუნველყოფის შესაძლებლობას იძლევა. ამასთანავე, განხორციელდა პროგრამასთან დაკავშირებული ტრენინგმხარდაჭერა.

კარგი მმართველობის ინიციატივის (Good Governance Initiative – GGI) ფარგლებში 2019 წელს USAID-ის მხარდაჭერით გაიმართა შემდეგი ღონისძიებები:

- შეიქმნა აუდიტის სამსახურის მიერ გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის ელექტრონული სისტემა (ARIS), რომელსაც რეკომენდაციების შემუშავებისა და მონიტორინგის პროცესი სრულად გადაჰყავს ელექტრონულ სივრცეში;
- განახლდა აუდიტის სამსახურისა და სსიპ – საჯარო აუდიტის ინსტიტუტის ოფიციალური ვებგვერდები;
- აუდიტის სამსახურის ერთმა თანამშრომელმა აშშ-ის მთავრობის ანგარიშვალდებულების სამსახურში (GAO) გაიარა აუდიტის საერთაშორისო სტაჟირების 4-თვიანი პროგრამა;
- დაინერგა USAID-ისა და სახელმწიფო აუდიტის

ტის სამსახურის ანაზღაურებადი სტაჟირების პროგრამა, რომლის ფარგლებში აყვანილ იქნა 3 სტაჟიორი, შედეგად კი სამსახურში დასაქმდა ერთი სტაჟიორი;

- ჩატარდა საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) ტრენინგები სამსახურის თანამშრომელთათვის;
- განხორციელდა ექსპერტული მხარდაჭერა ეფექტიანობის აუდიტის ფარგლებში გაცემული რეკომენდაციების შედეგად მოტანილი სარგებლის/გავლენის შეფასების მიმართულებით;
- სამსახურის თანამშრომლების შესაძლებლობების გაძლიერებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით, განხორციელდა მათი საერთაშორისო სასერტიფიკაციო ტრენინგკურსებში მონაწილეობის ფინანსური მხარდაჭერა.

მსოფლიო ბანკი (World Bank)

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის თანამშრომლობა მსოფლიო ბანკთან 2 ძირითადი მიმართულებებით ხორციელდება: IT აუდიტის დანერგვა და „დიდ მონაცემთა“ ანალიტიკის განვითარება. 2019 წელს დასრულდა მსოფლიო ბანკის მიერ დაფინანსებული 5-წლიანი პროექტი „ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) აუდიტის განვითარება სახელმწიფო აუდიტის სამსახურში“, რომელიც მოიცავდა IT აუდიტის მეთოდოლოგიის შემუშავებას, აუდიტის განხორციელების პროცესში ექსპერტულ მხარდაჭერასა და IT აუდიტორების შესაძლებლობების გაძლიერებას. 2019 წელს მსოფლიო ბანკის დახმარებით:

- გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის ხელშეკრულება საერთაშორისო აუდიტორულ კომპანია – Deloitte & Touche LLC-თან, რომლის ფარგლებშიც შემუშავდა IT აუდიტის, IT აუდიტის წლიური დაგეგმვის, IT აუდიტის ხარისხის კონტროლისა და უზრუნველყოფის სახელმძღვანელოები, ასევე IT აუდიტორების პროფესიული განვითარების გეგმა. ამასთანავე, განხორციელდა IT აუდიტორების პროფესიული შესაძლებლობების გაძლიერება სხვადასხვა ტრენინგკურსების საშუალებით, როგორებიცაა, დიდი მონაცემების არქიტექტურა და გამოყენება, ბლოკჩეინ ტექნოლოგიები, მონაცემთა

ბაზის მართვის სისტემები, კიბერუსაფრთხოების რისკების შეფასება, პერსონალურ მონაცემთა დაცვა (GDPR compliance);

- უზრუნველყოფილ იქნა IT აუდიტის განხორციელების პროცესში ექსპერტული მხარდაჭერა;
- IT აუდიტის განხორციელება სრულად გადავიდა აუდიტის მართვის სისტემაში;
- შეიქმნა დიდი მოცულობის მონაცემების დამუშავებისა და ანალიზისათვის განკუთვნილი მონაცემთა ცენტრი;
- აუდიტის სამსახურის მიერ მოპოვებული მსოფლიო ბანკის გრანტის პროექტის „დიდი მონაცემების ანალიზის ამუშავება მმართველობისთვის (WB)“ ფარგლებში, 2019 წელს განხორციელდა სამსახურის ანალიტიკოსების პროფესიული შესაძლებლობების გაძლიერება მონაცემთა დამუშავების, ანალიზისა და ვიზუალიზაციის კუთხით, სხვადასხვა კომპიუტერული პროგრამების გამოყენებით.

უმაღლესი აუდიტორულ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისთვის საჯარო აუდიტის ხარისხის გაუმჯობესებისა და საერთაშორისო უკეთეს პრაქტიკასთან დაახლოების ერთ-ერთი საუკეთესო საშუალებაა სხვა ქვეყნების უმაღლეს აუდიტორულ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის გაღრმავება. ამ მხრივ წარმატებული იყო 2019 წელი:

- გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები: აზერბაიჯანის, ისრაელისა და ფინეთის უმაღლეს აუდიტორულ ინსტიტუტებთან. ასევე გაფორმდა მრავალმხრივი თანამშრომლობის მემორანდუმი საქართველოს, აზერბაიჯანის, ბელარუსისა და უკრაინის უმაღლეს აუდიტორულ ორგანოებს შორის;
- გაიმართა მაღალი რანგის ორმხრივი შეხვედრები EUROSAI-ის გენერალურ მდივანთან, ისრაელის, ესპანეთის, ფინეთის, ლატვიის, პოლონეთის, უკრაინის, აზერბაიჯანის, ჩეხეთის, ყაზახეთისა და ბელარუსის უმაღლესი აუდიტორული ინსტიტუტების ხელმძღვანელებთან;
- ორმხრივი თანამშრომლობის ფარგლებში აუდიტის სამსახურს ეწვივნენ ნიდერლანდების აუდიტის სასამართლოს წარმომადგენელები 2020-

- 2021 წლებში ერთობლივი ღონისძიებებისა და ექსპერტული მხარდაჭერის დაგეგმვის მიზნით;
- ორმხრივი თანამშრომლობის ფარგლებში სამსახურს სამუშაო ვიზიტით ეწვივნენ ყაზახეთის რესპუბლიკის უმაღლესი აუდიტორული ორგანოს წარმომადგენლები, აუდიტის სამსახურის პრაქტიკისა და გამოცდილების გაზიარების მიზნით;
  - ლატვიის სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ინიცირებით, აუდიტის სამსახურში 3 ექსპერტის ჩართულობით გაიმართა სემინარი გამოცდილებისა და საუკეთესო პრაქტიკის გასაზიარებლად, მუნიციპალიტეტებში შესაბამისობისა და ეფექტიანობის აუდიტის ჩატარების მიმართულებით.
  - EUROSAI-ის გარემოს აუდიტის სამუშაო ჯგუფის (WGEA) საინფორმაციო ფურცლის 2019 წლის გამოცემაში გამოქვეყნდა სტატია ჰაერის ხარისხის ერთობლივ აუდიტში საქართველოს წვლილის, გაცემული რეკომენდაციებისა და საუკეთესო პრაქტიკის შესახებ;³⁴
  - აუდიტის სამსახურის IT აუდიტორები სასწავლო ვიზიტით იმყოფებოდნენ აშშ-ის მთავრობის ანგარიშვალდებულების სამსახურში (GAO), სადაც გაეცნენ IT აუდიტის წლიური დაგეგმვისა და აუდიტის მიმდინარეობის პროცესებს. ვიზიტის ფარგლებში ასევე განხილულ იქნა GAO-ს კიბერუსაფრთხოების, ინოვაციების ლაბისა და სხვა თანამედროვე აუდიტის მიდგომები;
  - აუდიტის სამსახურის თანამშრომლები აქტიურად ჩაერთნენ EUROSAI-ის მუნიციპალიტეტების აუდიტის სამუშაო ჯგუფის (TFMA) მუშაობაში, სადაც სხვადასხვა ქვეყნის აუდიტორები ერთმანეთს მუნიციპალური აუდიტის სფეროში არსებულ საუკეთესო პრაქტიკასა და გამოცდილებას უზიარებენ.

ჩართულობა მნიშვნელოვან საერთაშორისო ღონისძიებებსა და პროექტებში

2019 წელს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის თანამშრომლებმა მონაწილეობა მიიღეს INTOSAI, EUROSAI და ASOSAI-ის 20-მდე საერთაშორისო შეხვედრაში. სამუშაო ჯგუფების საქმიანობაში ჩართულობა მნიშვნელოვანია საჯარო აუდიტის უახლესი მიდგომების გაზიარების, პრაქტიკული გამოცდილების მიღებისა და პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებისათვის. გასულ წელს სამსახური ჩართული იყო შემდეგ ღონისძიებებსა და პროექტებში:

- საქართველოს გენერალურმა აუდიტორმა EUROSAI-ASOSAI-ის რიგით მე-3 ერთობლივ კონფერენციაზე, საერთაშორისო აუდიტორულ საზოგადოებას გაუზიარა აუდიტის სამსახურის გამოცდილება თემაზე: „ეფექტიანობის გაზრდა ინფორმაციული და კომუნიკაციების ტექნოლოგიების სისტემის (ICT) გამოყენებით“;
- აუდიტის სამსახური ჩაერთო EUROSAI-ის საგანგებო სიტუაციებისა და კატასტროფების აუდიტის სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში დაგეგმილ საერთაშორისო პარალელულ აუდიტში – „წყალდიდობით გამოწვეული საგანგებო სიტუაციების მართვის (პრევენციის, მზადყოფნის)“ ეფექტიანობის აუდიტი;

³⁴ https://www.eurosaiwgea.org/newsletters/Documents/Newsletter%20DEC%202019_revised.pdf

A decorative header consisting of ten vertical bars of equal height. The first nine bars are light gray, and the tenth bar on the right is a solid blue color.

4.

შიდა მმართველობა
და ორგანიზაციული კულტურა

შიდა კონტროლის გამართული სისტემის არსებობა მნიშვნელოვანი წინაპირობაა ორგანიზაციული წარმატებისა და საქმიანობის ხარისხის უზრუნველყოფისათვის. იგი ხელს უწყობს ორგანიზაციული რესურსების ეკონომიურად და პროდუქტიულად გამოყენებას, ასევე სტრატეგიით განსაზღვრული მიზნების ეფექტიანად მიღწევას. შიდა კონტროლის სისტემამ უნდა უპასუხოს როგორც ოპერაციულ, ასევე რეპუტაციასთან დაკავშირებულ ეთიკურ რისკებს.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ შიდა კონტროლის გარემოსა და მართვის სისტემების გაუმჯობესების მიმართულებით განხორციელებული აქტივობებიდან აღსანიშნავია: ეთიკური გარემოს გაუმჯობესება, აუდიტორული საქმიანობის მართვა აუდიტის მართვის სისტემის (AMS) გამოყენებით, შიდა ინფორმაციული სისტემების უსაფრთხოებისა და დაცულობის კონტროლი.

4.1 ეთიკური გარემოს გაუმჯობესება

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურში ნიდერლანდების უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციის მზარდაჭერით, განხორციელდა სამსახურის კეთილსინდისიერების გარემოს თვითშეფასება IntoSAINT-ის მეთოდოლოგიით,³⁵ რომელიც აუდიტის სამსახურის კეთილსინდისიერებასთან დაკავშირებული რისკების შეფასებას, მართვასა და შესაბამისი პოლიტიკის მექანიზმების შემუშავების გზით კონტროლის სისტემის გაუმჯობესებას ისახავდა მიზნად. შეფასების შედეგების გათვალისწინებით, განახლდა და 2019 წელს დამტკიცდა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აუდიტორთა ეთიკის კოდექსი. შიდა კონტროლის მექანიზმების კიდევ უფრო გაძლიერების მიზნით, სამსახური მუშაობს ეთიკის კონტროლის მექანიზმების სახელმძღვანელოს შემუშავებაზე, რომელშიც ასახული იქნება ინსტრუქციები, ეთიკური დილემები და ინტერესთა კონფლიქტის კონკრეტული მაგალითები.

4.2 შიდა ინფორმაციული სისტემაში და უსაფრთხოება

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სტრატეგიაში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ინოვაციური მიდგომების, მათ შორის, ინფორმაციული ტექნოლოგიების მუდმივ გაუმჯობესებასა და ინტეგრირებას აუდიტის პროცესში. თანამედროვე გამოწვევების საპასუხოდ, სამსახური ახორციელებს ინფორმაციული უსაფრთხოების პოლიტიკის დანერგვასა და აღსრულებას, სამსახურის მონაცემთა ცენტრისა და მონაცემთა ცენტრში არსებული მონაცემების ადმინისტრირებას, ინფორმაციული უსაფრთხოების მიმართულებით ტრენინგკურსების შემუშავებასა და ამ მიმართულებით თანამშრომელთა ცნობიერების ამაღლებას.

აუდიტორული საქმიანობის მართვა აუდიტის მართვის სისტემის (AMS) გამოყენებით

აუდიტორული საქმიანობის ხარისხის გაუმჯობესების მიმართულებით მნიშვნელოვანი წინ გადადგმული ნაბიჯი იყო აუდიტის მართვის სისტემის (AMS) შექმნა და ეტაპობრივი დანერგვა 2016 წლიდან დღემდე. აღნიშნული სისტემა უზრუნველყოფს აუდიტის პროცესის სტრუქტურირებულ და სტანდარტიზებულ მართვას, რომლის საშუალებით შესაძლებელია დროისა და ადამიანური რესურსების ოპტიმალური გამოყენება და ადამიანური ფაქტორებით გამოწვეული უზუსტობების დაშვების რისკის მინიმუმამდე შემცირება.

2019 წელს სამსახური სრულად გადავიდა აუდიტის მართვის სისტემაზე და არსებული მდგომარეობით, სისტემაში მიმდინარეობს აუდიტორული საქმიანობის გეგმით განსაზღვრული ყველა აუდიტი. აღნიშნული სამსახურს საშუალებას აძლევს განახორციელოს უფრო ეფექტიანი ხარისხის კონტროლი აუდიტის მიმდინარეობაზე და უზრუნველყოს აუდიტის პროცესის ოპტიმიზაცია.

³⁵ უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციების კეთილსინდისიერების თვითშეფასების მეთოდოლოგია.

შიდა ინფორმაციული სისტემების უსაფრთხოების და დაცვულობის კონტროლი

თანამედროვე ტექნოლოგიურ სამყაროში არსებული გამოწვევების პირობებში, სამსახურის პრიორიტეტულ მიმართულებას წარმოადგენს ინფორმაციული უსაფრთხოების უზრუნველყოფა. სამსახური აცნობიერებს მის წინაშე არსებულ გამოწვევებს, რომლებიც უკავშირდება ორგანიზაციაში არსებული ინფორმაციის კონფიდენციალურობის, მთლიანობისა და ხელმისაწვდომობის დაცვას, ასევე მათ განკარგვას. აღნიშნული მიმართულებებით არსებული რისკების ეფექტიანი მართვის მიზნით, აუდიტის სამსახური ყოველწლიურად ახორციელებს ქმედებებს, რათა მაქსიმალურად დაუახლოვდეს უსაფრთხოების საერთაშორისოდ აღიარებულ სტანდარტებს (ISO 27000).

ინფორმაციული უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით, სამსახურმა 2019 წელს განაახლა და შეიმუშავა სხვადასხვა პოლიტიკები:

- ინფორმაციული აქტივების მართვის პოლიტიკა;
- ინფორმაციული უსაფრთხოების რისკების მართვის პოლიტიკა;
- ინფორმაციულ აქტივებზე დაშვების კონტროლის პოლიტიკა;
- ელექტრონული მიმოწერის პოლიტიკა;
- ქსელის უსაფრთხოების პოლიტიკა;
- სამსახურში ფიზიკური დაშვების უსაფრთხოების პოლიტიკა;
- ინფორმაციული უსაფრთხოების ინციდენტების მართვის პოლიტიკა.

IT აუდიტის მხარდაჭერითა და უსაფრთხო საინფორმაციო ტექნოლოგიური გარემოს ჩამოყალიბებით, აუდიტის სამსახურმა დანერგა კონტროლის ისეთი სისტემები, რომლებიც პასუხობს თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიურ გამოწვევებს და უზრუნველყოფს სამსახურის, როგორც საჯარო სექტორში ინფორმაციული და კიბერუსაფრთხოების მიმართულებით სანიმუშო ორგანიზაციის, გამართულ ფუნქციონირებას. აღნიშნულის შედეგად, სამსახურის ქსელურმა უსაფრთხოებამ 2019 წელს შეძლო თავი აერიდებინა ისეთი კიბერშეტევისაგან, რომლის შედეგად დაზარალდა და სამუშაო პროცესი შეფერხდა უამრავ კერძო და საჯარო დაწესებულებაში. ინფორმაციული უსაფრთხოების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად უზრუნველყოფა, რჩება აუდიტის სამსახურის პრიორიტეტად და ამ მიმართულებით გრძელდება აქტიური მუშაობა.

A decorative header consisting of ten vertical bars of equal height and width, spaced evenly across the top of the page. The first nine bars are gray, and the tenth bar on the right is red.

5.

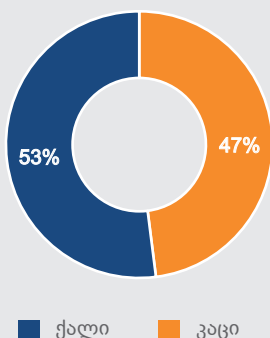
თანამშრომელთა პროფესიული
განვითარება

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ფუნქციისა და დასახული სტრატეგიული მიზნების განხორციელებისთვის მნიშვნელოვან წინაპირობას წარმოადგენს მაღალკვალიფიციური და პროფესიონალი კადრების მოზიდვა, შენარჩუნება და მათი განვითარების ხელშეწყობა. ადამიანური რესურსი სამსახურის ძირითადი აქტივია. სწორედ ამიტომ, სამსახურის მიერ განხორციელებული ყველა აქტივობა და ღონისძიებებიდან მიღებული

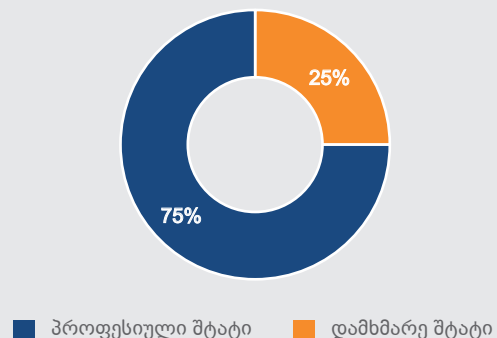
მხარდაჭერა მიმართულია ადამიანური რესურსების შესაძლებლობების გაძლიერებაზე.

2019 წელს აუდიტის სამსახურში დასაქმებული იყო 317 თანამშრომელი (პროფესიული საჯარო მოხელეები და შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებული პირები). ორგანიზაციის თანამშრომელთა 75%-ს პროფესიული შტატი შეადგენს, ესენი არიან: აუდიტორები და ანალიტიკოსები, ხოლო 25% – დამხმარე პერსონალია.

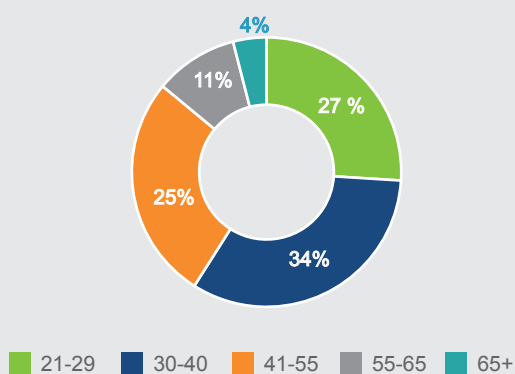
გენდერული განაწილება

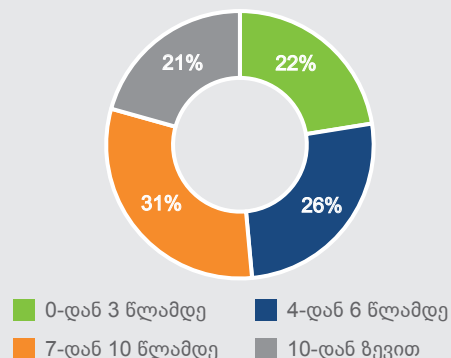
პროფესიული და დამხმარე შტატი

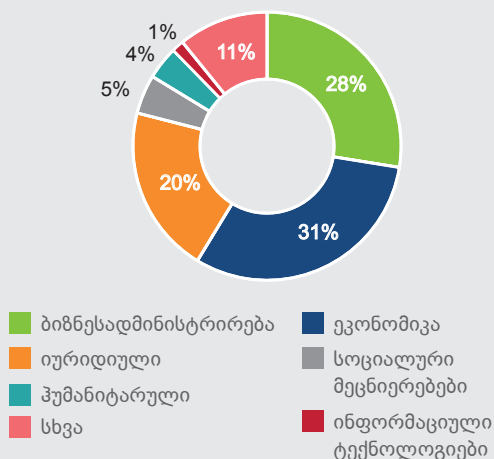
დასაქმებულთა ასაკობრივი განაწილება

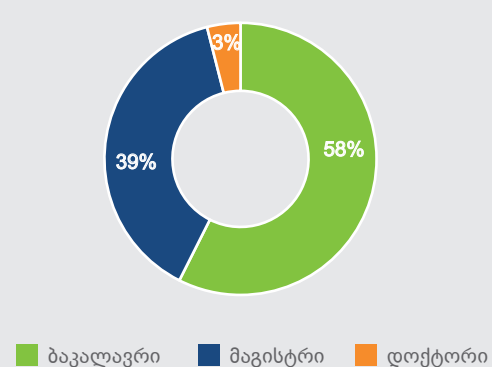
სამუშაო გამოცდილება სახელმწიფო აუდიტის სამსახურში

დასაქმებულთა განათლების სფერო

დასაქმებულთა განათლების დონე

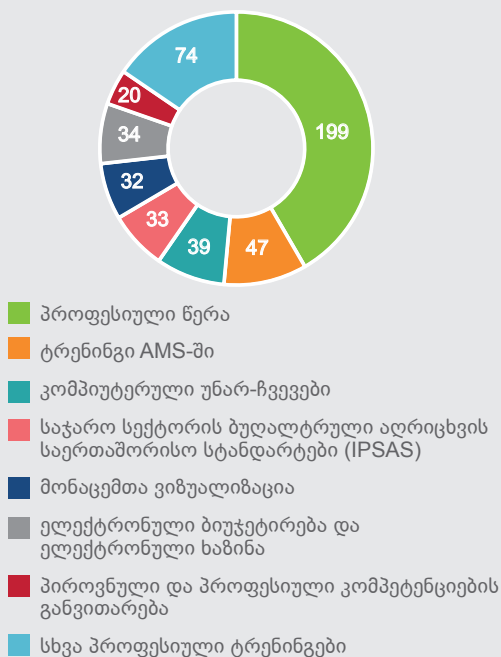

აუდიტის სამსახურში დანერგილი საერთაშორისო პრაქტიკაზე დაფუძნებული თანამშრომელთა შეფასების მექანიზმის საშუალებით განისაზღვრება თანამშრომელთა პროფესიული განვითარების საჭიროებები, ასევე მათი პროფესიული კვალიფიკაციის გამოყენების პერსპექტივები და წახალისების წინაპირობები.

2019 წელს თანამშრომელთა შეფასება განხორციელდა 2-ჯერ, 6 და 12 თვის შედეგებზე დაყრდნობით. შეფასებების შედეგად, სულ დაწინაურდა 45 თანამშრომელი. თანამშრომელთა შეფასების შედეგებზე დაყრდნობით, სამსახურმა შეიმუშავა პროფესიული საჯარო მოხელის პროფესიული განვითარების 2019 წლის გეგმა, რომელიც ემსახურება თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლებასა და შესაძლებლობების გაძლიერებას.

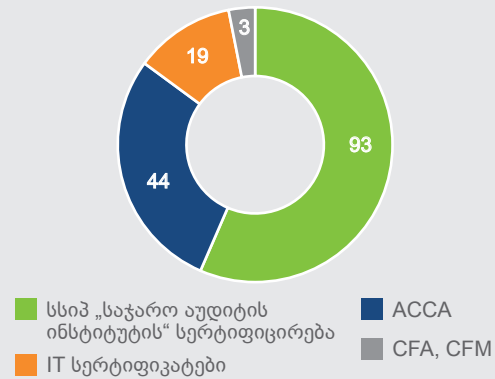
თანამშრომლების როგორც პროფესიული, ასევე სხვა უნარების განვითარებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით, სამსახურის თანამშრომლები აქტიურად იღებენ მონაწილეობას სხვადასხვა ტრენინგკურსებსა და სამუშაო შეხვედრებში. 2019 წელს სხვადასხვა მიმართულებით ტრენინგი გაიარა 200-ზე მეტმა თანამშრომელმა. აღნიშნული სასწავლო კურსები მოიცავდა, როგორც აუდიტორულ, ასევე არააუდიტორულ და ინფორმაციულ ტექნოლოგიებთან დაკავშირებულ საკითხებს.

დიაგრამა 14. 2019 წელს გადამზადებულ თანამშრომელთა განაწილება მიმართულებების მიხედვით

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის თანამშრომლები ასევე აქტიურად არიან ჩართული სხვადასხვა მნიშვნელოვან ადგილობრივი და საერთაშორისო სასერტიფიკაციო პროგრამებში, როგორებიცაა, სსიპ – საჯარო აუდიტის ინსტიტუტის საჯარო სექტორის აუდიტორთა სასერტიფიკაციო პროგრამა, ACCA, CFA, CFM, CISA და სხვ. ქვემოთ მოცემულ დიაგრამაზე წარმოდგენილია რამდენიმე მაღალი დონის სასერტიფიკაციო და ტრენინგკურსის ჩამონათვალი, რომელთა მფლობელები არიან აუდიტის სამსახურის თანამშრომლები.

დიაგრამა 15. აუდიტის სამსახურის თანამშრომელთა პროფესიული სერტიფიკატები

აუდიტის სამსახური მუდმივად ცდილობს მოიზიდოს და შეინარჩუნოს კვალიფიციური კადრები, რაც მნიშვნელოვანი გამოწვევაა აუდიტორულ სფეროში არსებული მაღალი კონკურენციის პირობებში. ამ მიზნით, 2019 წელს წარმატებით გარდელდა აუდიტის სამსახურის ინიციატივით შექმნილი სტაჟირების პროგრამა, რომელიც მიზნად ისახავს ახალგაზრდა, პერსპექტიული კადრების მოზიდვას, მათ პროფესიულ განვითარებასა და ამ გზით სამსახურის საქმიანობის გაძლიერებას.

სტაჟირების პროგრამა გრძელდება 6 თვიდან 12 თვემდე, რომლის განმავლობაში სტაჟიორს საშუალება აქვს მიიღოს სიღრმისეული თეორიული და პრაქტიკული ცოდნა და დაეუფლოს პროფესიულ უნარებს. სტაჟირების გავლის შემდეგ დადებითი შეფასების შემთხვევაში, სტაჟიორს ეძლევა შესაძლებლობა დასაქმდეს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურში.

2018 წელს გამოცხადებულ სტაჟირების პროგრამაზე სამსახურმა მიიღო 800-ზე მეტი განაცხადი, საიდანაც შეირჩა 20 ახალგაზრდა. შერჩეულმა კანდიდატებმა გაიარეს სტაჟირების პროგრამისთვის შექმნილი სპეციალური სასწავლო კურსი და ჩააბარეს შუალედური გამოცდები. ერთწლიანი სტაჟირების პროგრამის წარმატებით გავლის შემდეგ, 2019 წელს 15 ახალგაზრდა სამსახურის სხვადასხვა დეპარტამენტში დასაქმდა და ამჟამად აქტიურად არიან ჩართული როგორც აუდიტორულ, ასევე არააუდიტორულ საქმიანობაში. სტაჟირების პროგრამა გაგრძელდა 2020 წელსაც და სამსახურმა მიიღო ახალი ნაკადი.

აუდიტის სამსახურისა და ზოგადად, საჯარო სექტორში ადამიანური რესურსების განვითარების კუთხით მნიშვნელოვან როლს ასრულებს *სსიპ – საჯარო აუდიტის ინსტიტუტი*,³⁶ რომელიც ახორციელებს სასწავლო კურსებს 5 ძირითადი მიმართულებით: ტრენინგები სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისთვის; საჯარო სექტორის აუდიტორული მომსახურების სასერტიფიკაციო პროგრამა; ტრენინგები კომერციული მიმართულებით; მუნიციპალური განვითარების პროგრამა; საჯარო მოხელის პროფესიული განვითარების პროგრამები.

2019 წელს ინსტიტუტმა ჩაატარა 33 ტრენინგ-კურსი, რომელსაც დაესწრო 824 მსმენელი, მათ შორის, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის თანამშრომლები. საჯარო სექტორის აუდიტორუ-

ლი მომსახურების სასერტიფიკაციო პროგრამა გაიარა 102-მა პირმა. აღსანიშნავია, რომ გასულ წელს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აუდიტის შედეგების საფუძველზე შეიქმნა მუნიციპალური განვითარების პროგრამა, რომელიც მუნიციპალიტეტების საჭიროებებზეა მორგებული და შედგება სხვადასხვა მოდულისაგან. 2019 წელს განხორციელებულ მოდულს – შიდა აუდიტი მუნიციპალიტეტებისთვის, 37 მუნიციპალიტეტის 61 თანამშრომელი დაესწრო თბილისში, ქუთაისსა და ბათუმში. ინსტიტუტმა ასევე წარმატებით გაიარა აკრედიტაცია საჯარო მოხელის პროფესიული განვითარების პროგრამებზე და დაიწყო სხვადასხვა საჯარო უწყების საჯარო მოხელეთა გადამზადება.

გასული წელი ასევე გამოირჩეოდა უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან ურთიერთობის გაღრმავების კუთხითაც. გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი 12 უმაღლეს სასწავლო დაწესებულებასთან (7 რეგიონში). ინსტიტუტს უკვე 25 უმაღლეს სასწავლებელთან აქვს გაფორმებული მემორანდუმი.

³⁶ <http://www.sai.ge/ka/>

6.

პოლიტიკური პარტიების
დეფინანსების გამჭვირვალობისა და
ენგურიშვალდებულების ხელშეწყობა

2019 წელს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა განახორციელა მთაწმინდის საარჩევნო ოლქში საქართველოს პარლამენტის შუალედური არჩევნების, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ვადამდელი არჩევნებისა და საკრებულოების შუალედური არჩევნების მონიტორინგი.

2019 წლის საქართველოს პარლამენტის შუალედური არჩევნები და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ვადამდელი არჩევნები

2019 წლის 19 მაისს გაიმართა ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ვადამდელი არჩევნები და მთაწმინდის საარჩევნო ოლქში

საქართველოს პარლამენტის შუალედური არჩევნების პირველი ტური, ხოლო 9 ივნისს, ამავე ოლქის მეორე ტური. ვადამდელი არჩევნები ჩატარდა შემდეგ ოლქებში: საკრებულოს წევრების – საგარეჯოს, ახმეტის, ადიგენის, ზესტაფონის, ჭიათურის, ტყიბულის, წყალტუბოსა და ოზურგეთის მუნიციპალიტეტებში, ხოლო მერების – მარნეულის, ზესტაფონის, ჭიათურის, ზუგდიდისა და ხულოს ოლქებში.

არჩევნებში მონაწილეობას იღებდა 19 დამოუკიდებელი კანდიდატი, ერთი ბლოკი და 18 პარტია, რომლებსაც აუდიტის სამსახურის მოთხოვნით დაუწესდა ინფორმაციის წარმოდგენის ვალდებულება კანონმდებლობით დადგენილი პერიოდების მიხედვით.

ცხრილი 1. საარჩევნო პერიოდის განმავლობაში პოლიტიკური პარტიებისა და დამოუკიდებელი კანდიდატების მიერ მიღებულმა შემოსავლებმა 6,549,364 ლარი, გაწეულმა ხარჯებმა კი – 4,962,286 ლარი შეადგინა. მათ შორის:

	შემოსავალი	ხარჯი ³⁷
„ქართული ოცნება-დემოკრატიული საქართველო“	3,876,579	2,353,556
საარჩევნო ბლოკი „ევროპული საქართველო – თავისუფალი დემოკრატები“	902,951	798,438
საქართველოს პატრიოტთა ალიანსი	321,451	337,751
ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა	296,517	322,251
„მოძრაობა თავისუფალი საქართველოსთვის“	169,415	192,467

2019 წლის საკრებულოს შუალედური არჩევნები

2019 წლის 27 ოქტომბერს გაიმართა საკრებულოს (ლაგოდეხი, ადიგენი, მარტვილი) შუალედური არ-

ჩევნები, რომელშიც მონაწილეობდა 3 საარჩევნო სუბიექტი: მპკ „ქართული ოცნება-დემოკრატიული საქართველო“, მპკ „ევროპული საქართველო – მოძრაობა თავისუფლებისთვის“, მპკ „მოძრაობა თავისუფალი საქართველოსთვის“.

ცხრილი 2. საარჩევნო პერიოდის განმავლობაში პოლიტიკური პარტიების მიერ მიღებულმა შემოსავლებმა 1,686,227 ლარი, გაწეულმა ხარჯებმა კი – 1,521,969 ლარი შეადგინა.

	შემოსავალი	ხარჯი
„ქართული ოცნება – დემოკრატიული საქართველო“	1,340,147	1,182,438
„ევროპული საქართველო – მოძრაობა თავისუფლებისთვის“	218,916	211,623
„მოძრაობა თავისუფალი საქართველოსთვის“	127,164	127,908 ³⁸

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა 2019 წელს მონიტორინგის დროს გამოვლენილ საკითხებზე თბილისის საქალაქო სასამართლოში გადააგზავნა 14 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმე. აქედან, 7 საქმე ეხება 2018 წლის საქართველოს

პრეზიდენტის არჩევნების პერიოდში მომხდარ შემთხვევებს, 4 საქმე – 2018 წლის წლიურ დეკლარაციებში აღმოჩენილ ხარვეზებს, ხოლო 3 საქმე – 2019 წლის 19 მაისს გამართულ შუალედურ და რიგგარეშე არჩევნების დროს მომხდარ შემთხვევებს. კერძოდ:

³⁷ ხარჯის შემოსავალზე გადაჭარბება გამოწვეულია წინა პერიოდის ნაშთის გამოყენებით.

³⁸ ხარჯის შემოსავალზე გადაჭარბება გამოწვეულია წინა პერიოდის ნაშთის გამოყენებით.

N	სუბიექტის დასახელება	დარღვევა	თანხა ³⁹
1	სალომე ზურაბიშვილი	მიღებული არადეკლარირებული შემოწირულება (არა ნაციზმს და მე ვიცავ თავისუფლებას)	შენყდა
2	მპგ „ქართული ოცნება“	აკრძალული შემოწირულება (ფეისბუქის რეკლამა)	67,693
3	ნათია მილდიანი	აკრძალული შემოწირულება (ევროპულ საქართველოს)	20,000
4	შპს „ავტოპაუსი – რუსთავი 2011“	აკრძალული შემოწირულება (ნაციონალურ მოძრაობას)	60,000
5	„მოძრაობა სახელმწიფო ხალხისთვის“	საარჩევნო დეკლარაციის წარმოდგენლობა	2,000
6	მპგ „ევროპული საქართველო“	მიღებული არადეკლარირებული შემოწირულება (ოფისები)	შენყდა
7	მპგ „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა“	მიღებული არადეკლარირებული შემოწირულება (ოფისები)	13,500
8	ახალი პოლიტიკური ცენტრი – „გირჩი“	საარჩევნო ფონდის შესახებ ინფორმაციის წარმოდგენლობა	1,500
9	„მოძრაობა სახელმწიფო ხალხისთვის“	საარჩევნო ფონდის შესახებ ინფორმაციის წარმოდგენლობა	1,500
10	ახალი პოლიტიკური ცენტრი – გირჩი	შემოწირულების მიღება ნაღდი ანგარიშსწორების წესით	8,300
11	მპგ „ქრისტიან-დემოკრატიული მოძრაობა“	ნაღდი ანგარიშსწორების წესით თანხის გატანა	2,000
12	მპგ „ქართული ოცნება“	ნაღდი ანგარიშსწორების წესით თანხის გატანა	შენიშვნა
13	ახალი პოლიტიკური ცენტრი – „გირჩი“	3-კვირიანი დეკლარაციის წარმოდგენლობა	2,000
14	„თავისუფლება-ზვიად გამსახურდიას გზა“	არასერტიფიცირებული აუდიტის მიერ შედგენილი დასკვნა	5,000

პოლიტიკური დაფინანსების მიმართულებით საერთაშორისო გამოცდილებისა და პრაქტიკის გაზიარების კუთხით დიდი მნიშვნელობა ენიჭება აუდიტის სამსახურის მხრიდან საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ პოლიტიკური ფინანსების მონიტორინგის განმახორციელებელი ორგანიზაციებისთვის გამართულ ღონისძიებებში ჩართულობას. ამ მხრივ აღსანიშნავია, აუდიტის სამსახურის ორგანიზებითა და ევროპის საბჭოსა და საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდთან (IFES) თანამშრომლობით, 2019 წელს გამართული ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან შეხვედრა, რომელიც მიზნად ისახავდა საკანონმდებლო ცვლილებების საჭიროებებისა და პრაქტიკიდან გამოვლენილი ხარვეზების განხილვას.

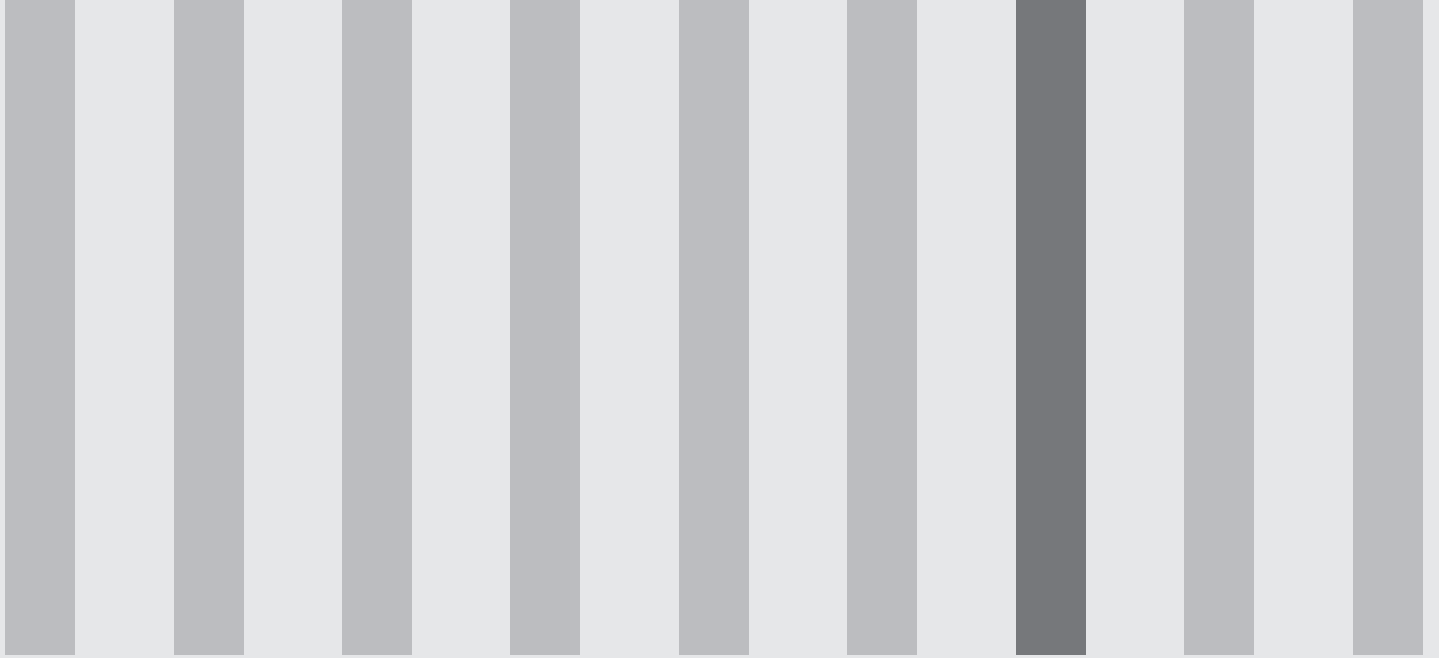
საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდის (IFES) ევროპის ოფისის ორგანიზებით, 2019 წელს ქ. პრაღაში (ჩეხეთის რესპუბლიკა) გაიმართა 2-დღიანი სამუშაო შეხვედრა უკრაინის, მოლდოვის, ჩრდილოეთ მაკედონიის, სომხეთის, ყირგიზეთისა და საქართველოს პოლიტიკური ფინანსების მონიტორინგის განმახორციელებელი ორგანიზაციების წარმომადგენლების მონაწილეობით. შეხვედრის

ფარგლებში პოლიტიკური დაფინანსების მიმართულებით გამოცდილების გაზიარებასთან ერთად, გაიმართა დისკუსია პოლიტიკურ ფინანსებთან დაკავშირებული პირების ჩართულობისა და მათთან კომუნიკაციის გზების გაუმჯობესების შესახებ.

მონაწილე ქვეყნებს შორის არსებული პრაქტიკების ურთიერთგაზიარებას ისახავდა ასევე მიზნად დემოკრატიისა და არჩევნების ხელშეწყობის საერთაშორისო ინსტიტუტისა (IDEA) და ღია საზოგადოებრივი ფორუმის ორგანიზებით, 2019 წელს, ქ. ულან-ბატორში (მონღოლეთი) გამართული 2-დღიანი სამუშაო შეხვედრა ლათვიის, ინდოეთისა და საქართველოს პოლიტიკური ფინანსების მონიტორინგის განმახორციელებელი ორგანიზაციების წარმომადგენლებისთვის.

აღსანიშნავია, რომ 2019 წელს, ევროსაბჭოს მხარდაჭერით დაიწყო პოლიტიკური ფინანსების ახალი ვებპლატფორმის შემუშავება, რომელიც მომხმარებელს შემოწირულებების საძიებო სისტემასთან ერთად პარტიების შემოსავლებისა და ხარჯების სხვადასხვა პარამეტრის მიხედვით სტატისტიკურად დამუშავების საშუალებას მისცემს.

³⁹ სასამართლო გადაწყვეტილებები.

7.

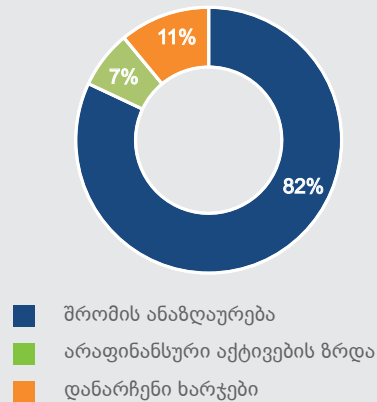
სამსახურის ფინანსები

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის 2019 წლის ბიუჯეტი განისაზღვრა 16.1 მლნ ლარით, რაც სახელმწიფო ბიუჯეტის 0.1%, ხოლო მთლიანი შიდა პროდუქტის – 0.03%-ია. ფაქტობრივად ათვისებულია თანხამ 15.9 მლნ ლარი შეადგინა. სამსახურის მთლიანი ბიუჯეტის 82%-ს თანამშრომელთა შრომის ანაზღაურება⁴⁰ შეადგენს.

2019 წელს, „ინფორმაციული ტექნოლოგიების აუდიტის განვითარების“ პროექტისათვის, მსოფლიო ბანკსა და აუდიტის სამსახურს შორის გაფორმებული საგრანტო შეთანხმების ფარგლებში, სამსახურმა მიიღო მიზნობრივი გრანტი 405 ათასი ლარის ოდენობით, რომელიც მოხმარდა IT აუდიტორთა პროფესიულ განვითარებას.

დიაგრამა 16. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის 2019 წლის ფინანსები სტრუქტურა

⁴⁰ შრომის ანაზღაურება მოიცავს შტატიტ გათვალისწინებულ და შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ თანამშრომელთა ანაზღაურებას სოციალური დახმარების ჩათვლით.

8.

მომავლის ხედვა და არსებული
გამოწვევები

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ღირებულების წარმოჩენა და საქმიანობიდან მიღებული სარგებლის მუდმივი ზრდა ორგანიზაციის უმთავრესი ამოცანაა. სწორედ ამიტომ, სამსახური აქტიურად აგრძელებს მუშაობას, რათა სტრატეგიით განსაზღვრული მიზნები დროულად და ეფექტიანად იქნეს მიღწეული.

მნიშვნელოვანი ყურადღება ეთმობა ორგანიზაციის წინაშე არსებული შიდა და გარე გამოწვევების ანალიზს, მათთან გამკლავების საუკეთესო საშუალებების მოძიებასა და მათი განვითარების შესაძლებლობად გარდაქმნას. საჯარო სექტორში არსებული ტენდენციები და მიმდინარე ცვლილებები მნიშვნელოვანი გამოწვევაა არა მხოლოდ აუდიტის სამსახურისთვის, არამედ საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლებისთვისაც, რაც კიდევ უფრო ზრდის სამსახურის როლს ამ პროცესებში.

დამოუკიდებლობისა და მანდატის გაძლიერება

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით (ISSAIs), უმაღლეს აუდიტორულ ორგანიზაციას უნდა ჰქონდეს შემოსავლების აუდიტის ჩატარების უფლებამოსილება, რაც გამოიხატება საგადასახადო სისტემის ფუნქციონირებისა და საგადასახადო მიზნების მიღწევასთან დაკავშირებით რწმუნების გამოთქმაში. ამ მიმართულებით, მთავარ გამოწვევად რჩება აუდიტის სამსახურის შებენიერი მანდატი შემოსავლების აუდიტის ჩატარებაზე, რაც კიდევ უფრო აქტუალური ხდება მთავრობის მიერ IPSAS-ის სტანდარტებით მომზადებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის ჩატარების ვალდებულების გაჩენისას. ამ გამოწვევის საპასუხოდ სამსახური მჭიდროდ თანამშრომლობს როგორც მთავრობასთან და პარლამენტთან, ასევე დონორ ორგანიზაციებთან.

აუდიტორული საქმიანობა

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა არსებული რესურსის ოპტიმიზაციისა და პროდუქტიულობის გაუმჯობესების გზით, წაერთი ბიუჯეტის დაფარვის მაჩვენებელი 2017-2020 წლებში გაზარდა 81%-დან 89%-მდე. საერთაშორისო მოთხოვნებთან (PEFA) სრულად შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით, სამსახურის ამოცანაა, უზრუნველყოს დაფარვის სულ მცირე 90%-იანი ნიშნული. გამოწვევის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ დაფარვის მაჩვენებლის შემდგომი ზრდა დაკავშირებულია

ბევრი მცირე ბიუჯეტის უწყების აუდიტთან, რაც დამატებით რესურსს მოითხოვს. საერთაშორისო სტანდარტთან დაახლოების მიზნით, აუცილებელია ყველა მუნიციპალიტეტის აუდიტით დაფარვა 3 წელიწადში ერთხელ, რაც მათი რაოდენობიდან გამომდინარე, ასევე მნიშვნელოვანი გამოწვევაა.

ძირითადი პარტნიორების ჩართულობა

დონორ ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობისა და აუდიტორული საქმიანობის ხარისხის ზრდასთან ერთად, გაიზარდა დონორების მხრიდან (WB, USAID) მოთხოვნა საქართველოში მათ მიერ დაფინანსებული პროექტების აუდიტორული შემოწმების ჩატარების შესახებ. სამსახურისათვის მნიშვნელოვან გამოწვევად იქცა დონორების მხრიდან გაზრდილი მომართვიანობა.

შიდა მმართველობა და ორგანიზაციული კულტურა

სამსახური აცნობიერებს მის წინაშე არსებულ გამოწვევებს, რომლებიც უკავშირდება ორგანიზაციის მნიშვნელოვანი ინფორმაციის კონფიდენციალურობის, მთლიანობისა და ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას და განკარგვას. შესაბამისად, სამსახური აგრძელებს მუშაობას ინფორმაციული უსაფრთხოების გაუმჯობესების, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის მოწყობისა და ტექნიკური პერსონალის შესაძლებლობების გაძლიერების მიმართულებით.

ადამიანური რესურსების მართვა

სამსახურის უმთავრეს ინტელექტუალურ რესურსს წარმოადგენს პროფესიული კადრები. თუმცა, აუდიტის სფეროში არსებული მაღალი კონკურენციის პირობებში, სამსახურისათვის გამოწვევად რჩება ადამიანური რესურსების გადინების მაღალი მაჩვენებელი და კვალიფიციური კადრების მოზიდვა. აღნიშნული გამოწვევა განსაკუთრებით მწვავედ დგას სამსახურის სტრატეგიით განსაზღვრული ახალი მიმართულებების გაძლიერებისა და დაფარვის მიზნობრივი მაჩვენებლის უზრუნველყოფის კუთხით.

დანართები

დანართი N1. 2019 წელს ჩატარებული აუდიტების სია

1	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ფინანსური აუდიტი
2	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს ფინანსური აუდიტი
3	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ფინანსური აუდიტი
4	საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს ფინანსური აუდიტი
5	საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს აპარატის ფინანსური აუდიტი
6	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აპარატის ფინანსური აუდიტი
7	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ფინანსური აუდიტი
8	საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ფინანსური აუდიტი
9	საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ფინანსური აუდიტი
10	საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ფინანსური აუდიტი
11	სსიპ – ადამიანთა ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდის მიერ განხორციელებული „ოჯახში ძალადობის შემცირების პროექტის“ 2018-2019 წლების ფინანსური აუდიტი
12	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს ფინანსური აუდიტი
13	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობისა და მასთან არსებული ორგანიზაციების ფინანსური აუდიტი
14	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს ფინანსური აუდიტი
15	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროსა და მასთან არსებული ორგანიზაციების ფინანსური აუდიტი
16	აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების წაერთი (კონსოლიდირებული) ფინანსური ანგარიშგების ფინანსური აუდიტი
17	სახელმწიფო ავტოპარკის მართვისა და რეგულირების საკითხების შესაბამისობის აუდიტი
18	ხელშეკრულებების მართვის შესაბამისობის აუდიტი
19	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის შესყიდვების შესაბამისობის აუდიტი
20	შპს ო. ჩხობაძის სახელობის ინვალიდთა და ხანდაზმულთა სამკურნალო-სარეაბილიტაციო კლინიკური ცენტრის საქმიანობის შესაბამისობის აუდიტი
21	სსიპ – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 2014-2017 წლების შესაბამისობის აუდიტი
22	ა(ა)იპ – საქართველოს რაგბის კავშირის მიერ საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვის 2014-2018 წლების შესაბამისობის აუდიტი
23	საქართველოს კალათბურთის ეროვნულ ფედერაციას და საკალათბურთო კლუბ „ბასკონიას“ / ფონდ „5+11“-ს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების ფარგლებში საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვის შესაბამისობის აუდიტი
24	სსიპ – „საქპატენტის“ შესაბამისობის აუდიტი
25	სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ შესაბამისობის აუდიტი
26	შპს „გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ შესაბამისობის აუდიტი
27	საერთო სასამართლოების აქტივების მართვისა და სახელმწიფო შესყიდვების შესაბამისობის აუდიტი

28	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იუსტიციის დეპარტამენტის, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის დევნილთა საქმეების დეპარტამენტის, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტის საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვისა და მატერიალური ფასეულობების გამოყენების შესაბამისობის აუდიტი
29	აღმოსავლეთ საქართველოში, ზემო აფხაზეთში, სამეგრელოსა და ზემო სვანეთის რეგიონში, იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმის და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის წარმომადგენლობებში საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვისა და მატერიალური ფასეულობების გამოყენების შესაბამისობის აუდიტი
30	შპს „ავტოტრანსსერვისის“ ფულადი სახსრების მიღება-ხარჯვისა და მატერიალური ფასეულობების გამოყენების შესაბამისობის აუდიტი
31	შპს „დევნილთა საოჯახო მედიცინის ცენტრის – „ცხუმის“, შპს „საოჯახო მედიცინის ცენტრის – „ბიჭვინთის“ მიერ ფულადი სახსრების მიღება-ხარჯვისა და მატერიალური ფასეულობების გამოყენების შესაბამისობის აუდიტი
32	ნდობის აღდგენისა და შერიგების საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატის საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვისა და მატერიალური ფასეულობების გამოყენების შესაბამისობის აუდიტი
33	აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საავტომობილო გზებისა და სამელიორაციო სისტემების მართვის დეპარტამენტი – საგზაო და სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მშენებლობის, რეაბილიტაციისა და მოვლა-შენახვის შესაბამისობის აუდიტი
34	აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტისა და ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებული სახელმწიფო ქონების მართვისა და განკარგვის შესაბამისობის აუდიტი
35	ქ. ბათუმის მერიის მიერ მშენებლობის ნებართვის გაცემისა და მშენებლობის სახელმწიფო ზედამხედველობის საქმიანობის შესაბამისობის აუდიტი
36	ქობულეთის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
37	ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
38	აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა და ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის წილობრივად მოქმედ საწარმოებში საწესდებო კაპიტალის ფორმირებისა და საფინანსო-ეკონომიკური საქმიანობის შესაბამისობის აუდიტი
39	ამბროლაურის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
40	ასპინძის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
41	გორის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
42	დუშეთის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
43	ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
44	თერჯოლის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
45	ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
46	ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
47	მარნეულის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
48	მესტიის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
49	მცხეთის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
50	სიღნაღის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
51	ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

52	წალკის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
53	ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
54	ხონის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
55	შპს „თბილისის სატრანსპორტო კომპანიის“ შესაბამისობის აუდიტი
56	უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფის ეფექტიანობის აუდიტი
57	სპორტული ინფრასტრუქტურის მართვის ეფექტიანობის აუდიტი
58	სახელმწიფო ვალის მართვის შემდგომი რეაგირების ეფექტიანობის აუდიტი
59	კონკურენციის განვითარების ხელშეწყობის ეფექტიანობის აუდიტი
60	პერსონალურ მონაცემთა დაცვის უზრუნველყოფის ეფექტიანობის აუდიტი
61	საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვის რეფორმაში მიღწეული პროგრესის ეფექტიანობის აუდიტი
62	საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ განხორციელებული გზების მოვლა-შენახვისა და რეაბილიტაციის ეფექტიანობის აუდიტი
63	საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს უძრავი ქონების მართვის ეფექტიანობის აუდიტი
64	წყალდიდობით გამოწვეული საგანგებო სიტუაციების მართვის (პრევენციის, მზადყოფნის) ეფექტიანობის აუდიტი
65	სსიპ – საქართველოს იუსტიციის სასწავლო ცენტრისა და სსიპ – პენიტენციური და პრობაციის სისტემის მოსამსახურეთა მომზადების ცენტრის მიერ განხორციელებული საქმიანობის ეფექტიანობის აუდიტი
66	შშმ პირების ხელშეწყობის ეფექტიანობის აუდიტი
67	ქალაქ თბილისის განაშენიანების პროცესის მართვის ეფექტიანობის აუდიტი
68	ქვეყანაში ანტიკორუფციული გარემოს უზრუნველყოფის ეფექტიანობის აუდიტი
69	სახელმწიფო პენსიის ადმინისტრირების ინფორმაციული სისტემის ეფექტიანობის აუდიტი
70	სახელმწიფო ვალის მართვის ინფორმაციული სისტემების შემდგომი რეაგირების ეფექტიანობის აუდიტი

დენარტი N2. საქართველოს ორგანოებში 2019 წელს გადამგზავნილი ანგარიშების ჩამონათვალი

1	ა(ა)იპ – საქართველოს ქართული ჭიდაობის ეროვნული ფედერაციის მიერ 2016-2017 წლებში განხორციელებული ხარჯვითი ოპერაციების შესაბამისობის აუდიტი
2	ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის 2015-2016 წლების „წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოების დაფინანსების“, „ინფრასტრუქტურის მშენებლობის, რეაბილიტაციის და ექსპლოატაციისა“ და „ეკონომიკის განვითარების ხელშეწყობის“ პროგრამების ფარგლებში გაწეული ხარჯების შესაბამისობის აუდიტი
3	ონის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
4	ლენტეხის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების ხარჯვის შესაბამისობის აუდიტი
5	წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
6	შპს „საქართველოს ფოსტის“ 2017 წლის შესაბამისობის აუდიტი
7	შპს „საქართველოს აეროპორტების გაერთიანების“ 2017 წლის შესაბამისობის აუდიტი
8	საგარეჯოს მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
9	საჩხერის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
10	კასპის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
11	თვითმმართველი ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის 2016-2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
12	სენაკის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
13	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
14	ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის 2015-2016 წლების „გარე განათების ქსელის ექსპლოატაციის და რეაბილიტაციის პროგრამის“ ფარგლებში გაწეული ხარჯების შესაბამისობის აუდიტი
15	ხობის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
16	ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
17	ცაგერის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების ხარჯვის შესაბამისობის აუდიტი
18	ძალოვანი უწყებების უნიფორმით უზრუნველყოფის ეფექტიანობის აუდიტი
19	ქ. ფოთის მუნიციპალიტეტის 2016-2017 წლების ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების ხარჯვის შესაბამისობის აუდიტი
20	ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის 2017 წლის ბიუჯეტით გათვალისწინებული „ინფრასტრუქტურისა და მუნიციპალური კომუნალური სერვისების განვითარების“ პროგრამის შესაბამისობის აუდიტი
21	სსიპ – საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ 2015-2017 წლებში განხორციელებული ხარჯვითი და არაფინანსური აქტივებით ოპერაციების შესაბამისობის აუდიტი
22	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2018 წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი (სსიპ – დაცული ტერიტორიების სააგენტო)
23	საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს უძრავი ქონების მართვის ეფექტიანობის აუდიტი

24	აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საავტომობილო გზების დეპარტამენტის საგზაო და სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მშენებლობის, რეაბილიტაციისა და მოვლა-შენახვის 2016-2017 წლების შესაბამისობის აუდიტი
25	სსიპ – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 2014-2017 წლების შესაბამისობის აუდიტი
26	სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ 2014-2017 წლების შესაბამისობის აუდიტი
27	მარნეულის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
28	ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტისა და ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებული სახელმწიფო ქონების მართვის და განკარგვის შესაბამისობის აუდიტი
29	გორის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
30	მუნიციპალიტეტების მიერ ადმინისტრაციული საჭიროებისათვის გამოყოფილი საწვავის ხარჯვასთან დაკავშირებული მასალები
31	ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის 2018 წლის ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
32	თერჯოლის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი
33	სსიპ – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სახელმწიფო შესყიდვების 2017-2018 წლების შესაბამისობის აუდიტი
34	ხონის მუნიციპალიტეტის 2017-2018 წლების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული პროგრამების შესაბამისობის აუდიტი

დანართი N3. დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის 2019 წლის
კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება და
დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა
2019 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლისთვის

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სარჩევი

გვერდი

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

1-3

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება	4
კონსოლიდირებული ფინანსური შედეგების ანგარიშგება	5
კონსოლიდირებული ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება.....	6
კონსოლიდირებულ კაპიტალში ცვლილებების ანგარიშგება.....	7
კონსოლიდირებული ბიუჯეტის და ფაქტიური თანხების შედარების ანგარიშგება	8

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები:

9-30

1. ორგანიზაცია და მისი საქმიანობა	9
2. ფინანსური ანგარიშგების მომზადების საფუძველი	11
3. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკების აღწერა.....	11
4. ინფორმაცია ორგანიზაციის აქტივების, ვალდებულებების ანგარიშგებაზე და საცნობარო მუხლებზე არსებული ნაშთების შესახებ.....	16
5. ორგანიზაციის ანგარიშში შემოსავლების და ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის მიხედვით	17
6. ორგანიზაციის ანგარიშში არაფინანსური აქტივებით ფაქტობრივი (საკასო) ოპერაციების შესახებ	18
7. ორგანიზაციის ანგარიშში ფინანსური აქტივებითა და ვალდებულებებით ფაქტობრივი (საკასო) ოპერაციების შესახებ.....	18
8. ორგანიზაციის ანგარიშში არაფინანსური აქტივების მიღება-გასვლის შესახებ	19
9. ორგანიზაციის ანგარიშში არასოპერაციო შემოსავლებისა და ხარჯების შედეგად ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებების შესახებ.....	22
10. ინფორმაცია მიზნობრივი გრანტების და მიზნობრივი დაფინანსების შესახებ.....	22
11. ინფორმაცია არაფინანსური აქტივების ანალიზური აღრიცხვის მონაცემებზე.....	23
12. ორგანიზაციების ანგარიშგებაზე რიცხული ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები წარმოშობის წლების მიხედვით..	24
13. ორგანიზაციის ანგარიშგებაზე რიცხული ვალდებულებები წარმოშობის წლების მიხედვით	24
14. ინფორმაცია დებიტორული დავალიანების შესახებ ორგანიზაციულ ჭრილში	25
15. ინფორმაცია ვალდებულებების შესახებ კრედიტორების მიხედვით.....	26
16. ორგანიზაციის აქტივების/მოძსახურების უსასყიდლოდ მიღება/გადაცემის შესახებ.....	26
17. თანამშრომელთა ანაზღაურება.....	27
18. პირობითი ვალდებულებები.....	27
19. ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან.....	28
20. ფინანსური რისკის მართვა.....	29
21. მოვლენები საანგარიშო პერიოდის შემდგომ	30

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ხელმძღვანელობას და საქართველოს პარლამენტს:

მოსაზრება

ჩვენ ჩავატარეთ სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის („ორგანიზაცია“ ან „სას“) და ორგანიზაციის კონტროლს დაქვემდებარებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირის „საჯარო აუდიტის ინსტიტუტის“ (ერთობლივად „ჯგუფი“) თანდართული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებას 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე კონსოლიდირებულ ფინანსური შედეგების ანგარიშგებას, კაპიტალში ცვლილებებისა და ფულადი სახსრების მოძრაობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებებს, აგრეთვე კონსოლიდირებული საბიუჯეტო და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგებას 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული პერიოდისათვის, ახსნა-განმარტებებს ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების მოკლე აღწერის ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, თანდართული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ 2014 წლის 31 დეკემბერს დამტკიცებული #429 „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების ინსტრუქციის“ თანახმად, როგორც აღწერილია მე-2 განმარტებაში.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვმოქმედებდით ორგანიზაციისგან დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი „პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსი“ (პბეკ კოდექსი) და საქართველოში კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განხორციელებისას საჭირო ეთიკური მოთხოვნები. შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსს, აგრეთვე აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ვთვლით რომ, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

მნიშვნელოვანი გარემოებები - აღრიცხვის საფუძველი და პასუხისმგებლობის შეზღუდვა

გვინდა ყურადღება გავამახვილოთ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების #2 განმარტებაზე, რომელიც აღწერს აღრიცხვის საფუძვლებს. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია იმისათვის, რომ დაეხმაროს ჯგუფს საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების შესახებ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის დამტკიცებული #429 ინსტრუქციის მოთხოვნების შესრულებაში. შესაბამისად, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება სხვა მიზნისთვის შეიძლება არ იყოს შესაფერისი. ჩვენი მოსაზრება ამ საკითხთან დაკავშირებით მოდიფიცირებული არ არის.

ხელმძღვანელობისა და კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა ვალდებულია, მოამზადოს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება #429 ინსტრუქციის ფინანსური ანგარიშგების დებულებათა შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა ვალდებულია, შეაფასოს ორგანიზაციის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი ორგანიზაციის პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი ორგანიზაციის პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა მიზნად ისახავს ორგანიზაციის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ხელმძღვანელობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებულნი არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ორგანიზაციის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმუნება, რომ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი მოსაზრების გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმუნება მაღალი ხარისხის რწმუნებას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავედროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, აგრეთვე შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენას ახდენდეს ამ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებზე.

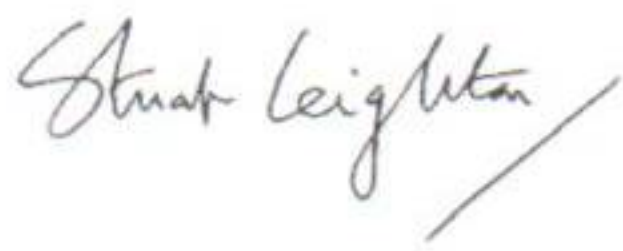
აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ მოსაზრებას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ ვახდენთ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკების იდენტიფიცირებასა და შეფასებას; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რომელიც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად წარმოქმნილი არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის წინასწარგანზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მექანიზმის დარღვევის გზით;
- მოცემული ვითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქმნით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მექანიზმების თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ორგანიზაციის შიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;
- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;

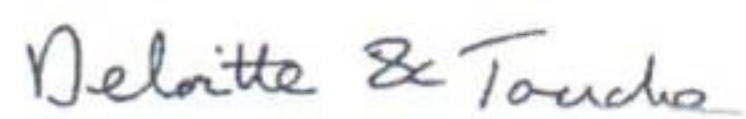

- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან უწყვეტი ორგანიზაციის პრინციპის საფუძველზე აღრიცხვის წარმოების თაობაზე და მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის გაურკვევლობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ორგანიზაციის საქმიანობის გაგრძელების უნარი. თუ ჩვენი დავასკვნით რომ, არსებითი გაურკვევლობა არსებობს, ჩვენ ვალდებული ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, შევცვალოთ კიდეც დასკვნა. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მას შემდეგ, მომავალმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ორგანიზაცია აიძულოს, შეაჩეროს უწყვეტი ორგანიზაციის პრინციპით მოქმედება.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვატყობინებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილ მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

სტუარტ ლეიტონ
შპს დელოიტი და ტუმის სახელით

2020 წლის 20 მაისი
საქართველო, თბილისი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

დასახელება	განმარტება	ანგარიში	31 დეკემბერი 2019	31 დეკემბერი 2018
აქტივები				
მოკლევადიანი აქტივები				
ფულადი სახსრები		1100-1200	134,507	148,626
სხვა მოკლევადიანი ფინანსური აქტივები	12, 14	1300	2,259	4,856
სხვა მოკლევადიანი მოთხოვნები	12, 14	1400	341,184	129,896
სხვა მატერიალური მარაგები	8	1620	93,334	69,579
სულ მოკლევადიანი აქტივები			571,284	352,957
გრძელვადიანი აქტივები				
გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივები		2200	84,235	35,289
ძირითადი აქტივები	8	2100	14,016,177	14,971,965
არაწარმოებული აქტივები	8	2400	13,803,528	13,733,000
საინვესტიციო ქონება	8	2500	296,940	299,970
სულ გრძელვადიანი აქტივები			28,200,880	29,040,224
სულ აქტივები			28,772,164	29,393,181
ვალდებულებები				
მოკლევადიანი ვალდებულებები და სხვა კრედიტორული დავალიანებები				
სხვა მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები	13, 15	3200	327,997	335,118
სულ მოკლევადიანი ვალდებულებები და კრედიტორული დავალიანებები			327,997	335,118
სულ გრძელვადიანი ვალდებულებები			-	-
სულ ვალდებულებები			327,997	335,118
კაპიტალი				
აქტივების წმინდა ღირებულება		5100	29,000,677	29,741,166
გაუნაწილებელი მოგება		5220	(556,510)	(683,103)
სულ კაპიტალი			28,444,167	29,058,063
სულ კაპიტალი და ვალდებულებები			28,772,164	29,393,181

ხელმძღვანელობის სახელით:

ერეკლე მექვაბიშვილი
გენერალური აუდიტორი

20 მაისი 2020
თბილისი, საქართველო

ლალა შალიკაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

20 მაისი 2020
თბილისი, საქართველო

9-30 გვერდებზე თანდართული განმარტებები არის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ნაწილი.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური შედეგების ანგარიში
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

დასახელება	განმარტება	31 დეკემბერი 2019			31 დეკემბერი 2018		
		საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიური საქმიანობა	სულ	საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიური საქმიანობა	სულ
ბიუჯეტიდან დაფინანსება		15,925,421	-	15,925,421	14,123,487	-	14,123,487
შემოსავლები		(121,614)	208,529	86,915	77,602	439,470	517,072
გრანტები **		(121,614)	-	(121,614)	77,602	-	77,602
სხვა შემოსავლები		-	208,529	208,529	-	439,470	439,470
ბ. საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია		-	208,529	208,529	-	439,395	439,395
ე. სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები		-	-	-	-	75	75
სულ		15,803,807	208,529	16,012,336	14,201,089	439,470	14,640,559
ხარჯები							
მომუშავეთა ანაზღაურება	17	11,935,725	64,233	11,999,958	11,407,441	365,577	11,773,018
საქონელი და მომსახურება		2,332,516	14,247	2,346,763	1,911,811	183,274	2,095,085
ძირითადი კაპიტალის მოხმარება (ცვეთა და ამორტიზაცია)	8	724,682	2,178	726,860	666,487	4,277	670,764
კაპიტალური გრანტები *	8	1,033,450	-	1,033,450	4,114	-	4,114
სოციალური უზრუნველყოფა	17	252,916	-	252,916	363,510	2,629	366,139
სხვა ხარჯები		270,932	1,278	272,210	234,395	2,687	237,082
სულ		16,550,221	81,936	16,632,157	14,587,758	558,444	15,146,202
ფინანსური შედეგი		(746,414)	126,593	(619,821)	(386,669)	(118,974)	(505,643)

* აღნიშნული თანხა წარმოადგენს ჯგუფის მიერ სახელმწიფო ორგანიზაციისთვის გადაცემული ქონების საბალანსო ღირებულებას გადაცემის მომენტისთვის.

** აღნიშნული თანხა წარმოადგენს ჯგუფის მიერ მიღებული და გადახდილი გრანტების თანხის სხვაობას.

ხელმძღვანელობის სახელით:

ერეკლე მექვაბიშვილი
გენერალური აუდიტორი

20 მაისი 2020
თბილისი, საქართველო

ლალი შალიკაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

20 მაისი 2020
თბილისი, საქართველო

9-30 გვერდებზე თანდართული განმარტებები არის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ნაწილი.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

	31 დეკემბერი 2019			31 დეკემბერი 2018		
	საბიუჯეტო სახსრები	საკუთარი ფულადი სახსრები	სულ	საბიუჯეტო სახსრები	საკუთარი ფულადი სახსრები	სულ
წმინდა ღირებულება/მოგება ზარალი	(740,490)	126,593	(613,897)	11,084,346	(130,551)	10,953,795
კორექტირებები:	1,686,684	(23,897)	1,662,787	(10,750,581)	17,654	(10,732,927)
ცვლილება (+)	724,682	2,178	726,860	666,487	4,277	670,764
აქტივების (გარდა მატერიალური მარაგებისა და გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივებისა) და ვალდებულებების, არაფულადი ოპერაციებით და სხვა მოვლენებით, წმინდა მიღება (-/+)	1,020,678	-	1,020,678	(11,459,741)	-	(11,459,741)
მატერიალური მარაგების ზრდა/კლება (-/+)	(23,754)	-	(23,754)	9,805	-	9,805
გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივები ზრდა/კლება (-/+)	(48,946)	-	(48,946)	7,648	-	7,648
სხვა მოკლევადიანი მოთხოვნების და სხვა მოკლევადიანი ფინანსური აქტივების ზრდა/კლება (გრძელვადიანი პროპორციის გამოკლებით) (-/+)	(6,376)	1,446	(4,930)	26,127	(3,705)	22,422
სხვა მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებების ზრდა/კლება (+/-)	20,400	(27,521)	(7,121)	(907)	17,082	16,175
წმინდა ფულადი სახსრების შემოძინება საოპერაციო საქმიანობიდან	946,194	102,696	1,048,890	333,765	(112,897)	220,868
ფულადი სახსრების ნაკადები არაფინანსურ აქტივებში განთავსებული ინვესტიციებიდან						
არაფინანსური აქტივების გაყიდვა	-	-	-	-	-	-
არაფინანსური აქტივების შესყიდვა	(1,062,959)	(50)	1,063,009	(213,998)	-	(213,998)
ძირითადი აქტივები	(1,062,959)	(50)	1,063,009	(213,998)	-	(213,998)
წმინდა ფულადი სახსრების გაძინება არაფინანსურ აქტივებში განთავსებული ინვესტიციებიდან	(1,062,959)	(50)	(1,063,009)	(213,998)	-	(213,998)
ფულადი სახსრების ნაკადები ფინანსური საქმიანობიდან						
წმინდა ფინანსური აქტივები, გარდა ფულადი სახსრებისა	-	-	-	-	-	-
წმინდა ვალდებულებების წარმოქმნა	-	-	-	-	-	-
წმინდა ფულადი სახსრები ფინანსური საქმიანობიდან	-	-	-	-	-	-
ფულადი სახსრების მარაგების წმინდა ცვლილება	(116,765)	102,646	(14,119)	119,767	(112,897)	6,870
ფულადი სახსრების ნაშთი წლის დასაწყისში	148,403	223	148,626	28,636	113,120	141,756
ფულადი სახსრების ნაშთი წლის ბოლოს	31,638	102,869	134,507	148,403	223	148,626

ხელმძღვანელობის სახელით:

ერეკლე მექვაბიშვილი
გენერალური აუდიტორი

20 მაისი 2020
თბილისი, საქართველო

ლალი შალიკაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

20 მაისი 2020
თბილისი, საქართველო

9-30 გვერდებზე თანდართული განმარტებები არის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ნაწილი.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებულ კაპიტალში ცვლილებების ანგარიში
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

დასახელება	განმარტება	31 დეკემბერი 2019			31 დეკემბერი 2018		
		საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა	სულ	საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისისათვის		29,741,166	(683,103)	29,058,063	18,461,561	(552,552)	17,909,009
წინა პერიოდ(ებ)ის შეცდომები		-	-	-	195,259	-	195,259
გადაანგარიშებული საწყისი ნაშთი		29,741,166	(683,103)	29,058,063	18,656,820	(552,552)	18,104,268
არასაოპერაციო შემოსავლები		5,940	-	5,940	13,883,052	-	13,883,052
კურსთა შორის სხვაობით მიღებული შემოსავალი	9	684	-	684	9,158	-	9,158
სხვა არასაოპერაციო შემოსავლები	8	5,256	-	5,256	13,873,894	-	13,873,894
არასაოპერაციო ხარჯები		15	-	15	2,410,606	11,577	2,422,183
კურსთაშორის სხვაობით მიღებული ზარალი	9	15	-	15	1,348	-	1,348
სხვა არასაოპერაციო ხარჯები		-	-	-	2,409,258	11,577	2,420,835
ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულებები		-	-	-	1,431	-	1,431
ბიუჯეტის წინაშე დარიცხული ვალდებულებებით		-	-	-	1,431	-	1,431
საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსური შედეგი		(746,414)	126,593	(619,821)	(386,669)	(118,974)	(505,643)
ნაშთი წლის ბოლოს		29,000,677	(556,510)	28,444,167	29,741,166	(683,103)	29,058,063

ხელმძღვანელობის სახელით:

ერეკლე მექვაბიშვილი
გენერალური აუდიტორი

20 მაისი 2020
თბილისი, საქართველო

ლალი შალიკაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

20 მაისი 2020
თბილისი, საქართველო

9-30 გვერდებზე თანდართული განმარტებები არის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ნაწილი.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ბიუჯეტის და ფაქტიური თანხების შედარების ანგარიში
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

31 დეკემბერი 2019							
დასახელება	ბიუჯეტით დამტკიცებული გეგმით	დაზუსტებული გეგმით	გადახრა % დამტკიცებულ და დაზუსტებულ გეგმას შორის	საკასო ხარჯი*	გადახრა % დაზუსტებულ გეგმასა და საკასო ხარჯს შორის	ფაქტობრივი ხარჯი*	გადახრა ფაქტობრივ და საკასო ხარჯს შორის
ხარჯები	15,502,800	15,042,800	-3%	14,862,462	-1%	16,550,221	1,687,759
მათ შორის:							
შრომის ანაზღაურება	12,697,300	12,197,300	-4%	11,935,725	-2%	11,935,725	-
არაფინანსური აქტივების ზრდა	668,000	1,128,000	69%	1,062,959	-6%	-	-
ფინანსური აქტივების ზრდა	-	-	-	-	-	-	-
ვალდებულებების კლება	-	-	-	-	-	-	-

31 დეკემბერი 2018							
დასახელება	ბიუჯეტით დამტკიცებული გეგმით	დაზუსტებული გეგმით	გადახრა % დამტკიცებულ და დაზუსტებულ გეგმას შორის	საკასო ხარჯი*	გადახრა % დაზუსტებულ გეგმასა და საკასო ხარჯს შორის	ფაქტობრივი ხარჯი*	გადახრა ფაქტობრივ და საკასო ხარჯს შორის
ხარჯები	14,417,200	14,601,600	1%	13,909,490	-5%	14,587,758	678,268
მათ შორის:							
შრომის ანაზღაურება	11,969,200	11,954,200	0%	11,407,772	-5%	11,407,441	(331)
არაფინანსური აქტივების ზრდა	100,000	245,000	145%	213,998	-13%	-	-
ფინანსური აქტივების ზრდა	-	-	-	-	-	-	-
ვალდებულებების კლება	-	-	-	-	-	-	-

*ფაქტობრივი ხარჯი ამ ანგარიშის მიზნებისთვის გულისხმობს დარიცხულ ხარჯს, ხოლო საკასო მოიცავს ფაქტობრივად გადახდილ ოდენობებს.

ხელმძღვანელობის სახელით:

ერეკლე მექვაბიშვილი
გენერალური აუდიტორი

20 მაისი 2020
თბილისი, საქართველო

ლალი შალიკაშვილი
მთავარი ბუღალტერი

20 მაისი 2020
თბილისი, საქართველო

9-30 გვერდებზე თანდართული განმარტებები არის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ნაწილი.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

1. ორგანიზაცია და მისი საქმიანობა

1918 წელს შეიქმნა სახელმწიფო კონტროლიორის ინსტიტუტი, რომელიც ფუნქციონირებდა 1921 წლის ჩათვლით, საბჭოთა ოკუპაციამდე. 1991 წელს, ქვეყნის დამოუკიდებლობის აღდგენასთან ერთად, შეიქმნა სახელმწიფო ფინანსური კონტროლის ეროვნული სისტემა და დაარსდა საქართველოს კონტროლის პალატა. 2008 წლიდან დაიწყო უწყების ინსტიტუციური გარდაქმნა, რის შედეგადაც 2012 წლის ივლისიდან ქვეყნის უმაღლესი აუდიტორული ორგანო სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სახით ჩამოყალიბდა.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მართვის მოდელი წარმოადგენს ვესტმინსტერულ მოდელს. სამსახურს მართავს ერთპიროვნული ხელმძღვანელი - გენერალური აუდიტორი, რომელსაც ირჩევს პარლამენტი 5 წლის ვადით. აუდიტის სამსახური ხელს უწყობს საპარლამენტო ზედამხედველობისა და მთავრობის საქმიანობის გაუმჯობესებას, უზრუნველყოფს გამჭვირვალობასა და საჯარო ფინანსების ეფექტიან გამოყენებას. სახელმწიფო აუდიტის სამსახური დამოუკიდებელია თავის საქმიანობაში და ანგარიშვალდებულია მხოლოდ პარლამენტის წინაშე.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციების საერთაშორისო სტანდარტების (ISSAIs) მიხედვით შეიმუშავა ფინანსური, შესაბამისობისა და ეფექტიანობის აუდიტის მეთოდოლოგიები, 2018 წლიდან დაიწყო სისტემური (ჰორიზონტალური) აუდიტების ჩატარება საჯარო სექტორში არსებული სისტემური რისკების გამოვლენისათვის. აუდიტის ახალ მიმართულებად განსაზღვრა საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებისა (მსოფლიო ბანკი - World Bank (WB)) და დონორების (United States Agency for International Development (USAID)) მიერ დაფინანსებული პროექტების აუდიტი. აგრეთვე პრიორიტეტულ მიმართულებად განისაზღვრა ინფორმაციული ტექნოლოგიების აუდიტი. ბოლო წლებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა ეფექტიანობის აუდიტების წილი მთლიან აუდიტორულ საქმიანობაში. აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფის მიზნით შექმნა აუდიტის ხარისხის კონტროლის მიმოხილვის სისტემა, დანერგა ახალი მიდგომები რეკომენდაციების შესრულების მაჩვენებლის გაუმჯობესების მიზნით. შედეგად აუდიტის სამსახურის აუდიტორული საქმიანობა შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტებსა და პრაქტიკას. მიღწეული შედეგებიდან გამომდინარე, უკანასკნელ პერიოდში სამსახური ჩამოყალიბდა აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების ლიდერ უმაღლეს აუდიტორულ ორგანიზაციად და პარალელურ რეჟიმში, ევროკავშირის ქვეყნებთან ერთად ატარებს ერთობლივ აუდიტებს.

სამსახურის განვითარების ძირითადი მიმართულებები წარმოდგენილია 2018-2022 წლების სტრატეგიულ გეგმაში, რომელიც ასახავს სამსახურის მისიას, ხედვას, ძირითად ღირებულებებს და ეყრდნობა ხუთ სტრატეგიულ მიზანს: (1) დამოუკიდებლობისა და მანდატის გაძლიერება (2) მაღალხარისხიანი აუდიტორული საქმიანობის შედეგად საჯარო ფინანსების მართვის თვისობრივი გაუმჯობესება (3) ძირითადი პარტნიორების ჩართულობის გაძლიერება (4) მმართველობის სისტემის გაძლიერებით ეფექტურობის ამაღლება (5) თანამშრომელთა პროფესიული განვითარება.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ინსტიტუციურ განვითარებას მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი სხვა ქვეყნების უმაღლეს აუდიტორულ ინსტიტუტებთან (აშშ, შვედეთი, გერმანია, ლატვია, პოლონეთი, ლიეტუვა, სლოვენია და სხვა), საერთაშორისო და დონორ ორგანიზაციებთან განხორციელებულმა თანამშრომლობამ. დონორებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების ხელშეწყობით, როგორებიცაა: EU (European Union), GIZ (Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit), WB, USAID, Twinning სხვადასხვა დროს წარმატებით განხორციელდა მრავალი მნიშვნელოვანი პროექტი, რომლებიც მიზნად ისახავდა სამსახურის როგორც აუდიტორული, ასევე არააუდიტორული საქმიანობის მიმართულებების გაძლიერებას. საჯარო სექტორის აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოებისა და უკეთესი პრაქტიკის გაზიარების მიზნით, სამსახური უმაღლესი აუდიტორული უწყებების საერთაშორისო ორგანიზაციისა (INTOSAI) და მისი რეგიონული გაერთიანებების (EUROSAI, ASOSAI) აქტიური წევრია. INTOSAI, EUROSAI და ASOSAI წარმოადგენენ ავტონომიურ, დამოუკიდებელ და აპოლიტიკურ ორგანიზაციებს, რომლებიც ხელს უწყობენ საჯარო აუდიტის მიმართულებით დაგროვებული ცოდნისა და გამოცდილების გაზიარებას, როგორც საერთაშორისო, ასევე რეგიონულ დონეზე.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

საოპერაციო და ანგარიშგების ვალუტა

ეს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია საქართველოს ეროვნულ ვალუტაში, ქართულ ლარში ("ლარი"), რომელიც წარმოადგენს ანგარიშგების ვალუტას და ასახავს ორგანიზაციის ფინანსურ მდგომარეობას, მის გარშემო არსებულ სიტუაციას და განხორციელებულ ტრანზაქციებს.

უცხოურ ვალუტაში არსებული ფულადი ნაშთების წარმოსადგენად გამოყენებული გაცვლითი კურსებია:

	2019 წლის 31 დეკემბერი	2018 წლის 31 დეკემბერი
1 დოლარი/ლარი	2.8677	2.6766
1 ევრო/ლარი	3.2095	3.0701

ზოგადი განმარტება

2017 წლის სექტემბრიდან დღემდე სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის („ორგანიზაცია“ ან „სას“) გენერალური აუდიტორი არის ერეკლე მექვაბიშვილი. გენერალური აუდიტორის მოადგილეები არიან: ეკატერინე ღაზაძე, ნოდარ ჯავახიშვილი და დავით გოგიჩაიშვილი.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის უფლებამოსილება განისაზღვრება საქართველოს კონსტიტუციის 69-ე მუხლითა და „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით.

საქართველოს კონსტიტუციის 69-ე მუხლის მიხედვით:

69.1. საჯარო მმართველობის ეფექტიანობისა და ანგარიშვალდებულების ხელშესაწყობად საბიუჯეტო სახსრებისა და სხვა საჯარო რესურსების გამოყენებასა და ხარჯვას ზედამხედველობს სახელმწიფო აუდიტის სამსახური. იგი უფლებამოსილია აგრეთვე შეამოწმოს საფინანსო-სამეურნეო კონტროლის სხვა სახელმწიფო ორგანოთა საქმიანობა, წარუდგინოს პარლამენტს საგადასახადო კანონმდებლობის სრულყოფის წინადადებები.

69.3. სახელმწიფო აუდიტის სამსახური თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია.

69.6. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის უფლებამოსილება, სტრუქტურა, საქმიანობის წესი და დამოუკიდებლობის გარანტია განისაზღვრება ორგანული კანონით.

„სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-4 მუხლი ადგენს:

„სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის საქმიანობის ძირითადი მიზანია, ხელი შეუწყოს საჯარო მმართველობის ეფექტიანობას და ანგარიშვალდებულებას, საბიუჯეტო სახსრებისა და სხვა საჯარო რესურსების გამოყენებისა და ხარჯვის კანონიერების, მიზნობრიობის დაცვასა და ეფექტიანობას, ეროვნული სიმდიდრის, სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და თვითმმართველი ერთეულების საკუთრების დაცვას, აგრეთვე საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესებას“.

კონსტიტუციითა და ორგანული კანონით განსაზღვრულ ამოცანების შესასრულებლად გენერალური აუდიტორი განსაზღვრავს სამსახურის სტრუქტურას, განვითარების სტრატეგიას და ამტკიცებს წლიური აუდიტორული საქმიანობის გეგმას.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად, ორგანიზაცია სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებს საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - „საჯარო აუდიტის ინსტიტუტის“ საქმიანობაზე (ერთობლივად „ჯგუფი“).

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

---

2. ფინანსური ანგარიშგების მომზადების საფუძველი

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიზანი და მომზადების საფუძველი

ორგანიზაცია კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას ამზადებს 2014 წლის 31 დეკემბერს საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების შესახებ #429 ინსტრუქციის („ინსტრუქცია“) შესაბამისად.

თანდართული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ინსტრუქციის მოთხოვნების შესაბამისად, აღრიცხვის მოდიფიცირებული დარიცხვის მეთოდით. ბუღალტრული აღრიცხვის დეტალური პოლიტიკები აღწერილია ქვემოთ მოცემულ მე-3 განმარტებაში.

დაგეგმილი ცვლილებები კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადების საფუძველებში

საქართველო ამჟამად ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას საჯარო სექტორის ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებზე (სსფასს) სრულად გადასვლის პროცესშია. იქამდე, სანამ სსფას სტანდარტები სრულად დაინერგება, საბიუჯეტო ორგანიზაციები, მათ შორის საქართველოს სახელმწიფო აუდიტის სამსახური, ვალდებული არიან კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოამზადონ 2014 წლის 31 დეკემბერს საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების #429 ინსტრუქციის შესაბამისად.

აღსანიშნავია, რომ #429-ე ბრძანებაში სსფასს სტანდარტები ეტაპობრივად ინერგება. სსფასს-ზე სრულ გადასვლამდე, ბრძანებაში დანერგილი სტანდარტი შესაძლოა იყოს ორიგინალისგან გარკვეულწილად განსხვავებული, ან მისი ნაწილი არ იყოს სავალდებულოდ შესასრულებელი.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების შესახებ #429-ე ბრძანება, 2020 წლის 1 იანვარს დაწყებული საანგარიშგებო პერიოდებისთვის მიმდინარე ფორმით აღარ არის ძალაში.

3. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკების აღწერა

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია იმ დაშვებით, რომ ორგანიზაცია არის მოქმედი და ოპერირებას გააგრძელებს განჭვრეტად მომავალში. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მანდატი განსაზღვრულია საქართველოს კონსტიტუციით, გენერალური აუდიტორი არჩეულია საქართველოს პარლამენტის მიერ 2017 წლის სექტემბერში 5 წლის ვადით და სარგებლობს დამოუკიდებლობის უმაღლესი სტანდარტით, სამსახურის 2020 წლის ბიუჯეტი დამტკიცდა 2019 წელს, 2021 წლის ბიუჯეტი კი 2020 წლის 30 აპრილს წარედგინა პარლამენტს დასამტკიცებლად. აღსანიშნავია რომ, ჯგუფის 2021 წლის ბიუჯეტის შემცირება 2020 წლის დამტკიცებულ ოდენობასთან შედარებით არ იგეგმება. გამომდინარე აქედან, ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება მართებულია.

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ქართულ ლარში, თუ სხვაგვარად არ არის მითითებული.

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ისტორიული ღირებულების საფუძველზე. ისტორიული ღირებულება ჩვეულებრივ ეფუძნება აქტივების სანაცვლოდ გადახდილი ანაზღაურების რეალურ ღირებულებას.

რეალური ღირებულება არის ის ფასი, რასაც მიიღებდა აქტივის მფლობელი აქტივის გაყიდვისას ან გადაიხდიდა ვალდებულების მფლობელი ვალდებულების დასაფარად, ჩვეულებრივი ტრანზაქციისას საბაზრო მონაწილეებს შორის შეფასების თარიღის დროს, მიუხედავად იმისა, არის თუ არა ეს ფასი პირდაპირ დაკვირვებადი ან

შეფასებული სხვა შეფასების მეთოდით. აქტივის ან ვალდებულების რეალური ღირებულების შეფასებისას, ორგანიზაცია მხედველობაში იღებს აქტივის ან ვალდებულების მახასიათებლებს, თუ ბაზრის მონაწილეებიც

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

მიიღებდნენ ამ მახასიათებლებს მხედველობაში აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას შეფასების თარიღისთვის.

კონსოლიდაციის პრინციპები

2019 წლის 31 დეკემბრისათვის, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აპარატის და მის კონტროლს დაქვემდებარებული საჯარო სამართლის იურიდიული პირის „საჯარო აუდიტის ინსტიტუტის“ ანგარიშგებებს.

კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში შიდა ოპერაციებით წარმოშობილი ტრანზაქციები ელიმინირებულია.

ძირითადი აქტივები

შემენისას ძირითადი აქტივების ბუღალტრული აღრიცხვა ხდება ისტორიული ღირებულებით, რომელიც შემცირებულია ცვეთის თანხით და შეცვლილია გაფასებით. საწყისი ღირებულება მოიცავს ძირითადი აქტივების შესყიდვის ფასს, ასევე ყველა იმ დანახარჯს, რაც დაკავშირებულია შემენასთან, საკუთრების უფლების მოპოვებასთან და ექსპლუატაციაში შესვლასთან.

ძირითადი აქტივების მოვლა-შენახვასა და რემონტის დანახარჯები, რომლითაც არ იზრდება ძირითადი აქტივების ღირებულება, განხილულია ხარჯებად, ხოლო აქტივების არსებითი გაუმჯობესება-განახლება, რეკონსტრუქცია ან გაფართოება, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის სასარგებლო მომსახურების ვადას, განიხილება როგორც ძირითადი აქტივების ზრდა.

ძირითად აქტივებს ცვეთა ერიცხებათ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2002 წლის 31 დეკემბრის ბრძანებით N439 „ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების ძირითადი აქტივების ფიზიკური ცვეთის ნორმებისა და მათი ბუღალტრული აღრიცხვის ასახვის შესახებ“ დამტკიცებული ინსტრუქციის შესაბამისად, წრფივი მეთოდით.

არამატერიალურ აქტივებს ცვეთა ერიცხება 2014 წლის 31 დეკემბრის საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების შესახებ #429 ინსტრუქციის შესაბამისად.

ორგანიზაციის მიერ გამოყენებული ცვეთის ნორმები:

აქტივების ჯგუფი	ცვეთის დარიცხვის ნორმები, %
საცხოვრებელი ნაგებობები	1%
არასაცხოვრებელი ნაგებობები	1%
სხვა ნაგებობები	1.2% - 5%
სატრანსპორტო საშუალებები	11.2%
სხვა მანქანა-დანადგარები და მარაგი	1.1% - 20%
არამატერიალური აქტივები	10% - 33%

დარიცხული ცვეთა ტარდება ხარჯებში, როგორც ძირითადი კაპიტალის მოხმარება, ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის შესაბამისად. ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშში აღრიცხული მიწა ცვეთას არ ექვემდებარება.

არაფინანსური აქტივების თავდაპირველი შესყიდვის ღირებულება შემდგომ პერიოდში შესაძლებელია დაკორექტირდეს არსებითი გაუმჯობესების, ძირითადი კაპიტალის მოხმარების, გადაფასების, ამოწურვის, გამოფიტვის, ხარისხის გაუარესების, გაუთვალისწინებელი დაძველების, შემთხვევითი დაზიანებით გამოწვეული დანაკარგებისა და სხვა დანაკარგებით. შეფასების სისტემატიურობა განსაზღვრული არ არის და შეიძლება განპირობებული იყოს სხვადასხვა საჭიროებით.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

ძირითადი აქტივების აღიარება წყდება გაყიდვის/გადაცემის შემთხვევაში, ან როდესაც მისი გაყიდვიდან ან გამოყენებიდან არანაირი ეკონომიკური სარგებლის/მომსახურების პოტენციალის მიღება აღარ არის მოსალოდნელი. ძირითადი საშუალების გაყიდვის ან აღიარების შეწყვეტის შედეგად მიღებული მოგება ან

ზარალი, რომელიც არის სხვაობა გაყიდვებიდან მიღებულ შემოსავალსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის, უნდა აღიარდეს შესაბამისი პერიოდის ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგებაში.

სახელმწიფო ერთეულზე ძირითადი აქტივის უსასყიდლოდ გადაცემის შემთხვევაში, საოპერაციო ხარჯი აისახება კაპიტალური ტრანსფერის სახით, როგორც კაპიტალური გრანტი.

ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები აღიარდება, როდესაც ჯგუფი გახდება ინსტრუმენტის საკონტრაქტო პირობების მხარე.

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები თავდაპირველად აღიარდება რეალური ღირებულებით. ტრანზაქციული ხარჯები, რომლებიც პირდაპირ მიეკუთვნება შეძენას ან ფინანსური აქტივისა და ვალდებულებების (არ გულისხმობს ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების რეალური ღირებულებით აღიარებას მოგება-ზარალში) გამოშვებას, შესაბამისად ამცირებს ან ზრდის ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების რეალურ ღირებულებას თავდაპირველი აღიარებისას.

ფინანსური აქტივები

ორგანიზაციის ძირითად ფინანსური აქტივებს წარმოადგენს ფულადი სახსრები, სხვა მოთხოვნები და სხვა ფინანსური აქტივები.

ფულადი სახსრები

ფულადი სახსრები მოიცავს მიმდინარე ანგარიშს არასაბიუჯეტო სახსრებისთვის ხაზინაში, ანგარიშს მიზნობრივი გრანტების და მიზნობრივი დაფინანსებისათვის და ხაზინის სავალუტო ანგარიშს.

არასაბიუჯეტო სახსრებისთვის მიმდინარე ანგარიშზე აღირიცხება ორგანიზაციის არასაბიუჯეტო სახსრებით საქმიანობასთან დაკავშირებული ფულადი სახსრები ხაზინაში, ეროვნულ ვალუტაში.

მიზნობრივი გრანტების და მიზნობრივი დაფინანსების ანგარიშზე აღირიცხება ფინანსთა მინისტრის შესაბამისი ბრძანებით განსაზღვრულ მიზნობრივ გრანტებთან და მიზნობრივ დაფინანსებასთან დაკავშირებული ფულადი სახსრები, ეროვნულ ვალუტაში.

ხაზინის სავალუტო ანგარიშზე აღირიცხება საბიუჯეტო და მიზნობრივ გრანტებთან დაკავშირებული სახსრები, უცხოურ ვალუტაში.

ფინანსური აქტივების აღიარების შეწყვეტა

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას მხოლოდ და მხოლოდ მაშინ, როდესაც აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების ვადა ამოიწურება ან გაუქმდება.

ფინანსური ვალდებულებები

ორგანიზაციის ფინანსურ ვალდებულებას წარმოადგენს სხვა კრედიტორული დავალიანებები, რომლებიც აღიარებულია ამორტიზირებული ღირებულებით.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

ფინანსური ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური ვალდებულებების აღიარებას მხოლოდ და მხოლოდ მაშინ, როდესაც ჯგუფის ვალდებულებები გათავისუფლებულია, გააუქმებულია, ან იწურება. სხვაობა შეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ ან გადასახდელ საფასურს შორის აღიარდება შემოსავალში/ხარჯში.

კაპიტალი

კაპიტალის შემადგენელი ნაწილებია: წმინდა აქტივების ღირებულება და გაუნაწილებელი მოგება/დაუფარავი ზარალი.

წმინდა აქტივების ღირებულება წარმოადგენს ბიუჯეტიდან მიღებული დაფინანსების და საბიუჯეტო სახსრებით საქმიანობიდან წარმოქმნილ საოპერაციო და არასაოპერაციო შემოსავლების/ხარჯების გადახურვის შედეგად წარმოქმნილ აკუმულირებულ ნაშთს.

გაუნაწილებელი მოგება წარმოადგენს საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში არასაბიუჯეტო სახსრებით საქმიანობიდან მიღებულ შემოსავლებისა (საოპერაციო და არასაოპერაციო) და ხარჯების (საოპერაციო და არასაოპერაციო) გადახურვით მიღებულ აკუმულირებულ ნაშთს.

ბიუჯეტიდან დაფინანსება

ბიუჯეტიდან მიღებული დაფინანსების ანგარიშზე აღირიცხება ჯგუფის ბიუჯეტით განსაზღვრული გადასახდელების დასაფინანსებლად გამოყოფილი სახსრები (საბიუჯეტო სახსრები, კრედიტები და გრანტები). საბიუჯეტო დაფინანსების ანგარიშები გადაიხურება წმინდა ღირებულების ანგარიშზე. ბიუჯეტიდან მიღებული დაფინანსება საბიუჯეტო ორგანიზაციის მიერ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახება ასიგნებების ფარგლებში გაწეული საკასო ხარჯების შესაბამისი მოცულობით. ბიუჯეტით განსაზღვრული ასიგნებების ფარგლებში მიღებული დაფინანსება ორგანიზაციების მიერ აღირიცხება საკასო მეთოდით. მესამე პირის მიერ განხორციელებული გადახდები, ორგანიზაციის მიერ სააღრიცხვო ჩანაწერებში და ანგარიშგებაში აღიარდება, როგორც ბიუჯეტიდან მიღებული დაფინანსება.

თანამშრომელთა მოკლევადიანი ანაზღაურება

თანამდებობრივი სარგოების, ანაზღაურებადი წლიური შვებულებისა და ავადმყოფობის შვებულების ბენეფიტების ვალდებულება აღიარდება იმ პერიოდში, რომელშიც მოხდა შესაბამისი მომსახურების გაწევა. თანამშრომელთა მოკლევადიანი ბენეფიტები მოიცავს თანამდებობრივ სარგოს, თანამშრომლის წოდებრივ დანამატს, ფულად ჯილდოს და სახელფასო დანამატს.

თანამშრომელთა მოკლევადიან ბენეფიტებთან დაკავშირებით აღიარებული ვალდებულებები აისახება შესაბამისი მომსახურების სანაცვლოდ გადასახდელი ბენეფიტების არადისკონტირებული ოდენობით.

მარაგები

მარაგები თავდაპირველი აღიარებისას აისახება თვითღირებულებით.

მატერიალურ მარაგებში ასახულია საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული ნედლეული და მასალები, ასევე მცირეფასიანი აქტივები, რომლებიც არ აკმაყოფილებენ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ძირითადი აქტივების აღიარების კრიტერიუმს: ღირებულება ნაკლებია 500 ლარზე (მიუხედავად გამოყენების ვადისა) ან გამოყენების ვადა არ აღემატება ერთ წელიწადს (მიუხედავად ღირებულებისა).

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ მარაგები აისახება თვითღირებულებასა და წმინდა რეალიზებად ღირებულებას შორის უმცირესით. თუმცა, თუ მარაგების კლასის განაწილება ან განთავსება ხდება უფასოდ ან

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

ნომინალურ ფასად, მარაგების ეს კლასი აისახება ღირებულებასა და ჩანაცვლების მიმდინარე ღირებულებას შორის უმცირესით.

წმინდა სარეალიზაციო ღირებულება არის გაყიდვის შეფასებული ფასი ოპერაციების ჩვეულებრივი მიმდინარეობისას, დასრულების შეფასებული ხარჯებისა და გაყიდვის, გაცვლის ან განაწილების მიზნით აუცილებელი შეფასებული ხარჯების გამოკლებით.

მარაგების მოხმარება აღირიცხება ხარჯად, როდესაც მარაგები გადადის მოხმარების ეტაპზე ჯგუფის ჩვეულებრივი ოპერაციების მიმდინარეობისას. კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღირიცხული მარაგები ასახულია შესყიდვის ღირებულებით. ღირებულება განისაზღვრება გაწეული ხარჯების იდენტიფიცირების საფუძველზე.

საინვესტიციო ქონება

საინვესტიციო ქონება თავდაპირველად აისახება თვითღირებულებით, ტრანზაქციის ხარჯების ჩათვლით. ხარჯის გაწევის მომენტში არსებული საინვესტიციო ქონების კომპონენტების ჩანაცვლების ხარჯი საბალანსო ღირებულებაში შედის იმ შემთხვევაში, თუ კმაყოფილდება აღიარების კრიტერიუმები. საბალანსო ღირებულებაში არ შედის საინვესტიციო ქონების ყოველდღიური მოვლა-პატრონობის ხარჯები.

საინვესტიციო ქონების აღიარება წყდება მათი რეალიზაციისას ან თუ მათი გამოყენება საბოლოოდ წყდება და რეალიზაციიდან/გადაცემიდან მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღება აღარ ივარაუდება. სხვაობა წმინდა სარეალიზაციო შემოსავალსა და აქტივის საბალანსო ღირებულებას შორის აღიარდება მოგებასა ან ზარალში აღიარების შეწყვეტის პერიოდში.

საინვესტიციო ქონებიდან სხვა აქტივად კლასიფიკაცია ან სხვა აქტივის ტიპიდან საინვესტიციო ქონებაში გადმოტანა ხდება მხოლოდ მაშინ, როდესაც ადგილი აქვს ცვლილებას მის გამოყენებაში.

საინვესტიციო ქონებას ცვეთა ერიცხება წრფივი მეთოდით, 100 წლიანი გამოყენების ვადით, მსგავსად იმ შენობისა რომლის ნაწილსაც წარმოადგენს საინვესტიციო ქონება.

საინვესტიციო ქონებიდან გამომუშავებული შემოსავალი უბრუნდება ხაზინას უკან და არ აღიარდება მიმდინარე წლის შემოსავლად.

სავალუტო ოპერაციები

სავალუტო ოპერაციები თავდაპირველად აღირიცხება ტრანზაქციის დღეს მოქმედი კურსით. უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული სავაჭრო კრედიტორები ან დებიტორები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების თარიღში აისახება ამ დღეს მოქმედი გაცვლითი კურსის გამოყენებით. საკრედიტო დავალიანების დაფარვით ან პერიოდის განმავლობაში თავდაპირველად ასახულისგან განსხვავებული კურსით აღირიცხვით წარმოშობილი სხვაობები შემოსავალში ან ხარჯში აღიარდება მათი წარმოშობის პერიოდში.

კრიტიკული სააღრიცხვო დაშვებები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებებში აღწერილი სააღრიცხვო პოლიტიკების გამოყენებისას ხელმძღვანელობას ევალება შეფასებების, ვარაუდებისა და დაშვებების გაკეთება აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებების თაობაზე, რომლებიც სხვა წყაროებში მკაფიოდ არ ჩანს. შეფასებები და დაშვებები ეფუძნება ისტორიულ გამოცდილებას და სხვა შესაბამის ფაქტორებს, რომელთა გამოყენება მართებულად მიიჩნევა. რეალური შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს შეფასებებისგან.

შეფასებები და შესაბამისი დაშვებები რეგულარულად გადაიხედება. სააღრიცხვო შეფასებების კორექტირება აღიარდება ამ კორექტირების გაკეთების პერიოდში, თუ კორექტირებას ეფექტი აქვს მიმდინარე და მომავალ პერიოდებზე.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

სააღრიცხვო პოლიტიკებში გამოყენებული კრიტიკული შეფასებები და გაურკვევლობის შეფასების ძირითადი წყაროები, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, განმარტებულია კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების იმ ელემენტების მომცველ განმარტებებში, რომლებთანაც ისინი არის დაკავშირებული.

4. ინფორმაცია ორგანიზაციის აქტივების, ვალდებულებების ანგარიშებზე და საცნობარო მუხლებზე არსებული ნაშთების შესახებ

კოდი	აქტივები	ანგარიშის ნომერი	ნაშთი 31/12/2019 მდგომარეობით	ნაშთი 31/12/2018 მდგომარეობით
I. ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები				
	მიმდინარე ანგარიში არასაბიჯეტო სახსრებისათვის ხაზინაში	1230	105,712	223
	ანგარიში მიზნობრივი გრანტების და მიზნობრივი დაფინანსებისათვის	1240	28,795	26,148
	ხაზინის სავალუტო ანგარიში	1280	-	122,255
	მოთხოვნები ფულად სახსრებზე აქტივების/მომსახურების მიწოდებით	1355	2,100	-
	ქონების გადასახადი	1363	159	1,632
	დამატებული ღირებულების გადასახადი	1364	-	3,224
	მოთხოვნები საქონლის და მომსახურების მიღებაზე წინასწარი გადახდებით	1431	16,002	8,475
	მოთხოვნები არაფინანსური აქტივების მიღებაზე წინასწარი გადახდებით	1432	325,182	121,421
	სულ ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები:		477,950	283,378
II. არაფინანსური აქტივები				
	ფულადი დოკუმენტები	1625	326	335
	სათადარიგო ნაწილები	1626	4,098	3,571
	სხვა დანარჩენი მატერიალური მარაგები	1627	88,910	65,673
	საცხოვრებელი შენობები	2111	191,037	193,069
	არასაცხოვრებელი შენობები	2112	11,508,263	12,718,426
	სხვა ნაგებობები	2119	51,081	55,504
	სატრანსპორტო საშუალებები	2121	435,558	497,217
	სხვა მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი	2122	1,081,700	667,389
	არამატერიალური ძირითადი აქტივები	2132	748,538	840,360
	ტექნიკა	2210	54,402	8,528
	ინვენტარი	2220	29,521	25,783
	სხვა მცირეფასიანი აქტივები	2240	312	978
	მიწა	2410	13,803,528	13,733,000
	საინვესტიციო ქონებად გამოყენებული შენობები ან შენობის ნაწილი	2510	296,940	299,970
	სულ არაფინანსური აქტივები:		28,294,214	29,109,803
	სულ აქტივები და მოთხოვნები:		28,772,164	29,393,181
კოდი	ვალდებულებები და კაპიტალი	ანგარიშის ნომერი	ნაშთი 31/12/2019 მდგომარეობით	ნაშთი 31/12/2018 მდგომარეობით
III. ვალდებულებები				
	საქონლის და მომსახურების მოწოდებით დარიცხული ვალდებულებები	3210	21,310	-
	გადასახდელი დღგ	3242	11,651	9,267
	სხვა გადასახდელი	3244	49,173	49,173
	შტატით მომუშავეთათვის დარიცხული ხელფასები	3251	245,863	245,863
	წინასწარ მიღებული სხვა შემოსავლები	3282	-	30,815
	სულ ვალდებულებები		327,997	335,118
	წმინდა ღირებულება	5100	29,000,677	29,741,166
	გაუნაწილებელი მოგება	5220	(556,510)	(683,103)
	დაუფარავი ზარალი	5230	-	-
	სულ კაპიტალი:		28,444,167	29,058,063
	სულ ვალდებულებები და კაპიტალი:		28,772,164	29,393,181

საცნობარო მუხლები				
	პასუხსაგებ შენახვაზე მიღებული მატერიალური ფასეულობები	02	-	1,699
	ამორტიზებული ძირითადი აქტივები	08	1,587,072	1,263,229
	ვადაგადაცილებული დავალიანებები	09	315,436	335,118
	ექსპლუატაციაში მყოფი ხარჯებში ჩამოწერილი გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივები	10	671,245	656,148

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

5. ორგანიზაციის ანგარიში შემოსავლების და ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის მიხედვით

ცხრილში მოცემულია ორგანიზაციის ანგარიში შემოსავლების და ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის მიხედვით ჩაშლა 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

შემოსავლების და ხარჯების ჩამონათვალი	ბიუჯეტით დამტკიცებული წლიური გეგმით		საანგარიშო პერიოდის დაზუსტებული გეგმით		ვალდებულება		ფაქტობრივი (საკასო)		დარიცხული	
	საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა	საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა	საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა	საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა	საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა
1. შემოსავლები	-	200,000	-	200,000	-	-	(121,614)	210,282	(121,614)	208,529
1.1 გადასახადები	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2 გრანტები	-	-	-	-	-	-	(121,614)	-	(121,614)	-
1.3 სხვა შემოსავლები	-	200,000	-	200,000	-	-	-	210,082	-	208,529
1.3.2 საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	-	200,000	-	200,000	-	-	-	210,082	-	208,529
2. ხარჯები	15,502,800	195,000	15,042,800	195,000	15,435,166	136,054	14,862,462	104,793	16,550,221	81,936
2.1 შრომის ანაზღაურება	12,697,300	141,000	12,197,300	141,000	12,196,700	91,100	11,935,725	64,233	11,935,725	64,233
2.1.1 ხელფასები	-	-	-	-	12,196,700	91,100	11,935,725	64,233	11,935,725	64,233
2.1.1.1 ხელფასები ფულადი ფორმით	-	-	-	-	12,196,700	91,100	11,935,725	64,233	11,935,725	64,233
2.1.1.1.1 თანამდებობრივი სარგო	-	-	-	-	9,606,691	65,600	9,569,526	38,733	9,569,526	38,733
2.1.1.1.2 წოდებრივი სარგო	-	-	-	-	386,323	-	383,893	-	383,893	-
2.1.1.1.3 პრემია	-	-	-	-	2,193,686	25,500	1,974,706	25,500	1,974,706	25,500
2.1.1.1.3 დანამატი	-	-	-	-	10,000	-	7,600	-	7,600	-
2.2 საქონელი და მომსახურება	2,153,500	22,000	2,293,500	22,000	2,693,449	19,955	2,397,738	15,561	2,332,517	14,246
2.2.1 შტატგარეშე მომუშავეთა ანაზღაურება	-	-	-	-	745,900	4,500	654,070	4,500	654,070	4,500
2.2.2 მივლინებები	-	-	-	-	243,307	4,000	225,655	330	225,655	329
2.2.3 ოფისის ხარჯები	-	-	-	-	772,144	2,914	667,689	2,781	605,290	2,357
2.2.4 წარმომადგენლობითი ხარჯები	-	-	-	-	31,344	4,843	31,023	4,843	29,989	4,351
2.2.6 სამედიცინო ხარჯები	-	-	-	-	604	-	604	-	604	-
2.2.7 რბილი ინვენტარისა და უნიფორმის შეძენის და პირად ჰიგიენასთან დაკავშირებული ხარჯები	-	-	-	-	6,426	-	6,426	-	2,261	-
2.2.8 ტრანსპორტის, ტექნიკისა და იარაღის ექსპლუატაციისა და მოვლა-შენახვის ხარჯები	-	-	-	-	248,451	774	228,964	774	226,995	656
2.2.10 სხვა დანარჩენი საქონელი და მომსახურება	-	-	-	-	645,273	2,924	583,307	2,333	587,653	2,053
2.3 ძირითადი კაპიტალის მოხმარება	-	-	-	-	-	-	-	-	724,682	2,178
2.4 პროცენტი	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.6 გრანტები	5,000	-	15,000	-	8,271	-	7,516	-	1,033,450	-
2.6.2 გრანტები საერთაშორისო ორგანიზაციებს	5,000	-	15,000	-	8,271	-	7,516	-	7,516	-
2.6.2.1 მიმდინარე	5,000	-	15,000	-	8,271	-	7,516	-	7,516	-
2.6.3 გრანტები სხვა სახელმწიფო ერთეულებს	-	-	-	-	-	-	-	-	1,025,934	-
2.6.3.2 კაპიტალური	-	-	-	-	-	-	-	-	1,025,934	-
2.7 სოციალური უზრუნველყოფა	260,000	-	260,000	-	260,000	-	252,916	-	252,916	-
2.7.3 დამქირავებლის მიერ გაწეული სოციალური დახმარება	260,000	-	260,000	-	260,000	-	252,916	-	252,916	-
2.7.3.1 ფულადი ფორმით	260,000	-	-	-	260,000	-	252,916	-	252,916	-
2.8 სხვა ხარჯები	387,000	32,000	277,000	32,000	276,746	24,999	268,567	24,999	270,931	1,279
2.8.1 ქონებასთან დაკავშირებული ხარჯები, გარდა პროცენტისა	-	-	-	-	-	-	-	-	1,645	-
2.8.2 სხვადასხვა ხარჯები	387,000	32,000	277,000	32,000	276,746	24,999	268,567	24,999	269,286	1,279
2.8.2.1 მიმდინარე	387,000	32,000	277,000	32,000	276,746	24,999	268,567	24,999	269,286	1,279
2.9 რეალიზებული მარაგების ხარჯი	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

6. ორგანიზაციის ანგარიში არაფინანსური აქტივებით ფაქტობრივი (საკასო) ოპერაციების შესახებ

ცხრილში მოცემულია ორგანიზაციის ანგარიში არაფინანსური აქტივებით ფაქტობრივი (საკასო) ოპერაციების შესახებ 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. სხვა მანქანა-დანადგარების მიღებიდან 883,351 ლარი შედგება: გაგრილების დანადგარის შესაძენად გადახდილ 390,000 ლარს, კომპიუტერების შეძენად გადახდილ 270,000 ლარს, ასევე სხვადასხვა სახის მანქანა-დანადგარებზე და შენობის კაპიტალური შეკეთებაზე გადახდილი 223,351 ლარისაგან. ჩამოთვლილი არაფინანსური აქტივების შესაძენად 2019 წელს წინასწარ გადახდილი იქნა 325,181 ლარი.

არაფინანსური აქტივების ჩამონათვალი	არაფინანსური აქტივების ოპერაციების კოდები	დამტკიცებული გეგმით		დაზუსტებული გეგმით		ვალდებულება		ფაქტობრივი(საკასო)	
		საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა	საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა	საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა	საბიუჯეტო სახსრები	ეკონომიკური საქმიანობა
1. არაფინანსური აქტივების მიღება	31	668,000	5,000	1,128,000	5,000	1,063,736	50	1,062,959	50
1.1 ძირითადი აქტივები	311	-	-	-	-	962,330	50	961,553	50
1.1.1 შენობა-ნაგებობები	3111	-	-	-	-	64,563	50	64,563	50
1.1.1.2 არასაცხოვრებელი შენობები	31112	-	-	-	-	64,563	50	64,563	50
1.1.2 მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი	3112	-	-	-	-	883,365	-	883,351	-
1.1.2.2 სხვა მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი	31122	-	-	-	-	883,365	-	883,351	-
1.1.3 სხვა ძირითადი აქტივები		-	-	-	-	14,402	-	13,640	-
1.1.3.2 არამატერიალური ძირითადი აქტივები		-	-	-	-	14,402	-	13,640	-
1.1.3.2.2 სხვა არამატერიალური ძირითადი აქტივები		-	-	-	-	14,402	-	13,640	-
1.2 მატერიალური მარაგები	312	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3 ფასეულობები	313	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4 არამატერიალური აქტივები	314	-	-	-	-	101,406	-	101,406	-
1.4.4 სხვა არამატერიალური აქტივები		-	-	-	-	101,406	-	101,406	-
2. არაფინანსური აქტივების კლება	31	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1 ძირითადი აქტივები	311	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2 მატერიალური მარაგები	312	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3 ფასეულობები	313	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 არაწარმოებული აქტივები	314	-	-	-	-	-	-	-	-

7. ორგანიზაციის ანგარიში ფინანსური აქტივებითა და ვალდებულებებით ფაქტობრივი (საკასო) ოპერაციების შესახებ

2019 წლის 31 დეკემბრისთვის ორგანიზაციას არ ჰქონია საკასო ოპერაციები ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების კატეგორიებში.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)
 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
 (მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

8. ორგანიზაციის ანგარიში არაფინანსური აქტივების მიღება-გასვლის შესახებ

არაფინანსური აქტივების დასახელება	ნაშთი წლის დასაწყისისათვის (არაუდირებული)	შესყიდვა წინა წლის ავანსების შემცირებით	შესყიდვა მომდინარე პერიოდის	ბარტყით	მიღება										გასვლა													ნაშთი წლის ბოლოს
					არასაბარტყო შემოსავლებით	გრანტებით	სხვა შემოსავლებით	საკუთარი სახსრებით კაპიტალის შექმნა	დანაკლისის აღდგენით	ანგარიშგაღებულ ან სხვა პირისაგან მიღება	სხვა მიღებები	გაყიდვით	ბარტყით	არასაბარტყო ხარჯები	აქციებისა და სხვა კაპიტალის სახით	ხელფასები სასაქონლო ფორმით	სუბსიდიებით	გრანტებით	სოციალური დახმარებით	დანაკლისით	სხვა ხარჯებით	საკუთარი სახსრებით კაპიტალის შექმნა	ძირითადი კაპიტალის მოხმარება	საქონელი და მომსახურებით	ანგარიშგაღებულ პირზე გადაცემა	*სხვა გასვლები		
1. მატერიალური მარაგები	69,579	-	149,727	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	125,972	-	-	93,334			
1.2. სხვა მატერიალური მარაგები	69,579	-	149,727	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	125,972	-	-	93,334			
1.2.5 ფულადი დოკუმენტები	335	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	326			
1.2.6 სათადარიგო ნაწილები	3,571	-	22,222	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21,695	-	-	4,098			
1.2.7 სხვა დარჩენილი მატერიალური მარაგები	65,673	-	127,505	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	104,268	-	-	88,910			
2. ძირითადი აქტივები	14,971,965	121,421	737,828	-	5,256	-	-	-	-	-	-	-	-	-	900,142	-	-	-	-	-	723,830	-	-	196,321	14,016,177			
2.1 შენობა-ნაგებობები	12,966,999	-	4,003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	900,142	-	-	-	-	-	124,158	-	-	196,321	11,750,381			
2.1.1 საცხოვრებელი შენობები	193,069	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,032	-	-	-	191,037			
2.1.2 არასაცხოვრებელი შენობები	12,718,426	-	4,003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	900,142	-	-	-	-	-	117,704	-	-	196,321	11,508,262			
2.1.9 სხვა შენობა- ნაგებობები	55,504	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,422	-	-	-	51,082			
2.2 მანქანა-დანადგარები და ინვენტარი	1,164,606	121,421	618,779	-	5,256	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	392,804	-	-	-	1,517,258			
2.2.1 სატრანსპორტო საშუალებები	497,217	-	-	-	5,256	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	66,915	-	-	-	435,558			
2.2.2 სხვა მანქანა- დანადგარები და ინვენტარი	667,389	121,421	618,779	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	325,889	-	-	-	1,081,700			
2.3 სხვა ძირითადი აქტივები	840,360	-	115,046	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	206,868	-	-	-	748,538			
2.3.2 არამატერიალური ძირითადი აქტივები	840,360	-	115,046	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	206,868	-	-	-	748,538			
3. გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივები	35,289	80,775	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31,829	-	-	84,235			
4. ფასეულობები	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
5. არაწარმოებული აქტივები	13,733,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	196,321	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13,803,528			
5.1 მიწა	13,733,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	196,321	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13,803,528			
6. საინვესტიციო ქონება	299,970	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,030	-	-	-	296,940			
6.1 საინვესტიციო ქონებად გამოყენებული შენობები ან შენობის ნაწილი	299,970	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,030	-	-	-	296,940			

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურსა და სახელმწიფო აუდიტის სამსახურს შორის გამართული მოლაპარაკებების შედეგად, გენერალური აუდიტორის 2019 წლის 4 სექტემბრის ბრძანების საფუძველზე, სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურს სარგებლობაში გადაეცა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სარგებლობაში არსებული შენობის (841 მ²) და მასთან დაკავშირებული მიწის პროპორციული (868 მ²) ნაწილი, რომელიც მდებარეობს ქალაქ ქუთაისში. საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების შესახებ #429 ინსტრუქციის შესაბამისად ეს ტრანსფერი აღრიცხული იქნა როგორც კაპიტალური გრანტი ჯგუფის ფინანსური შედეგების ანგარიშში. გადაცემის დროს, გადაცემული შენობის და მისი პროპორციული მიწის საბალანსო ღირებულება შეადგენდა 900,142 და 125,793 ლარს შესაბამისად.

ბალანსზე რიცხული ქონებისა და აღჭურვილობის მოძრაობა

	მიწა	საცხოვრებელი ნაგებობები	არასაცხოვრებელი ნაგებობები	სხვა ნაგებობები	სატრანსპორტო საშუალებები	სხვა მანქანა- დანადგარები და მარაგი	არამატერიალური აქტივები	სულ
ღირებულება								
2018 წლის 1 იანვარი	13,733,000	203,230	13,152,831	109,666	1,361,957	2,147,355	1,503,830	32,211,869
მიღება	-	-	11,717	-	-	85,562	-	97,279
გადასულია საცნობარო მუხლზე	-	-	-	-	-	(361,722)	-	(361,722)
გასვლა	-	-	(315,391)	-	-	(2,607)	-	(317,998)
გადაფასების ეფექტი	-	-	-	-	(713,520)	-	-	(713,520)
2018 წლის 31 დეკემბერი	13,733,000	203,230	12,849,157	109,666	648,437	1,868,588	1,503,830	30,915,908
მიღება	-	-	4,003	-	-	740,200	115,046	859,249
გადასულია საცნობარო მუხლზე	-	-	-	-	-	(304,183)	(19,660)	(323,843)
ტრანსფერი	196,321	-	(196,321)	-	-	-	-	-
გასვლა	(125,793)	-	(909,234)	-	-	-	-	(1,035,027)
გადაფასების ეფექტი	-	-	-	-	5,256	-	-	5,256
2019 წლის 31 დეკემბერი	13,803,528	203,230	11,747,605	109,666	653,693	2,304,605	1,599,216	30,421,543
დაგროვლი ცვეთა								
2018 წლის 1 იანვარი	-	8,129	2,059	49,740	909,510	1,274,216	492,259	2,735,913
პერიოდის ცვეთა	-	2,032	128,672	4,422	71,660	289,737	171,211	667,734
გადასულია საცნობარო მუხლზე	-	-	-	-	-	(361,722)	-	(361,722)
ჩამოწერა	-	-	-	-	-	(1,032)	-	(1,032)
გადაფასების ეფექტი	-	-	-	-	(829,950)	-	-	(829,950)
2018 წლის 31 დეკემბერი	-	10,161	130,731	54,162	151,220	1,201,199	663,470	2,210,943
პერიოდის ცვეთა	-	2,032	117,704	4,422	66,915	325,889	206,868	723,830
გადასულია საცნობარო მუხლზე	-	-	-	-	-	(304,183)	(19,660)	(323,843)
ჩამოწერა	-	-	(9,092)	-	-	-	-	(9,092)
2019 წლის 31 დეკემბერი	-	12,193	239,343	58,584	218,135	1,222,905	850,678	2,601,838
2018 წლის 31 დეკემბერი	13,733,000	193,069	12,718,426	55,504	497,217	667,389	840,360	28,704,965
2019 წლის 31 დეკემბერი	13,803,528	191,037	11,508,262	51,082	435,558	1,081,700	748,538	27,819,705

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

ქონებისა და აღჭურვილობის მოძრაობა მოცემულია საცნობარო მუხლზე

	მიწა	საცხოვრებელი ნაგებობები	არასაცხოვრებელი ნაგებობები	სხვა ნაგებობები	სატრანსპორტო საშუალებები	სხვა მანქანა დანადგარები და მარაგი	არამატერიალური აქტივები	სულ
ღირებულება								
2018 წლის 1 იანვარი (არააუდირებული)	-	-	-	-	-	1,027,197	-	1,027,197
გადაცემულია ქონებიდან და აღჭურვილობიდან	-	-	-	-	-	361,722	-	361,722
გადაცემულია სხვა სახელმწიფო ორგანიზაციისთვის	-	-	-	-	-	(125,690)	-	(125,690)
2018 წლის 31 დეკემბერი	-	-	-	-	-	1,263,229	-	1,263,229
გადაცემულია ქონებიდან და აღჭურვილობიდან	-	-	-	-	-	304,183	19,660	323,843
2019 წლის 31 დეკემბერი	-	-	-	-	-	1,567,412	19,660	1,587,072
დაგროვილი ცვეთა								
2018 წლის 1 იანვარი (არააუდირებული)	-	-	-	-	-	1,027,197	-	1,027,197
გადაცემულია ქონებიდან და აღჭურვილობიდან	-	-	-	-	-	361,722	-	361,722
გადაცემულია სხვა სახელმწიფო ორგანიზაციისთვის	-	-	-	-	-	(125,690)	-	(125,690)
2018 წლის 31 დეკემბერი	-	-	-	-	-	1,263,229	-	1,263,229
გადაცემულია ქონებიდან და აღჭურვილობიდან	-	-	-	-	-	304,183	19,660	323,843
2019 წლის 31 დეკემბერი	-	-	-	-	-	1,567,412	19,660	1,587,072
საბალანსო ღირებულება								
2018 წლის 31 დეკემბერი	-	-	-	-	-	-	-	-
2019 წლის 31 დეკემბერი	-	-	-	-	-	-	-	-

#429 ინსტრუქციის მოთხოვნების შესაბამისად, სრულად ამორტიზირებული აქტივები ჩამოიწერება და აისახება საცნობარო მუხლებში.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

9. ორგანიზაციის ანგარიში არასოპერაციო შემოსავლებისა და ხარჯების შედეგად ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებების შესახებ

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების დასახელება	არასოპერაციო შემოსავლები კრედიტი	არასოპერაციო ხარჯები დებიტი
ფინანსური აქტივები	684	15
სავალუტო დეპოზიტები	684	15

10. ინფორმაცია მიზნობრივი გრანტების და მიზნობრივი დაფინანსების შესახებ

	უცხოურ ვალუტაში	ეროვნულ ვალუტაში	
	გეგმა	საკასო (ფაქტობრივი)	დარიცხული
ნაშთი პერიოდის დასაწყისში (ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებული)	27,299	27,299	-
მიმდინარე წლის მოცულობა	494,013	291,075	-
სულ	521,312	318,374	-
ხარჯები	521,312	408,452	405,726
საქონელი და მომსახურება	521,312	405,181	402,455
გრანტები	-	3,271	3,271
გრანტები საერთაშორისო ორგანიზაციებს	-	3,271	3,271
მიმდინარე	-	3,271	3,271
არაფინანსური აქტივების ზრდა	-	4,237	-

გარდა ლოკალურ ვალუტაში დენომინირებული გრანტების საწყისი ნაშთისა, ჯგუფს ასევე აქვს 122,555 ლარის ექვივალენტი გრანტების საწყისი ბალანსი უცხოურ ვალუტაში პერიოდის დასაწყისში.

ჯგუფს ყველაზე მნიშვნელოვანი და მოცულობითი მიზნობრივი გრანტი მიღებული აქვს მსოფლიო ბანკისგან, 2015 წლის თებერვალში, 500,000 აშშ დოლარის ოდენობით. გრანტის მიზანია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესაძლებლობების ზრდა ინფორმაციული ტექნოლოგიების მიმართულებით და დასრულდება 2022 წლის ოქტომბრამდე. პროექტის ფარგლებში დაფინანსდა IT აუდიტორების გადამზადება, მონაცემთა ანალიზის სისტემების გაუმჯობესება და ა.შ.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

11. ინფორმაცია არაფინანსური აქტივების ანალიზური აღრიცხვის მონაცემებზე

დასახელება	საანგარიშო პერიოდის დასაწყისში 31/12/2018			საანგარიშო პერიოდის ბოლოს 31/12/2019		საანგარიშო პერიოდში გაწეული ფაქტობრივი ხარჯი (საკასო) 31/12/2019				საანგარიშო პერიოდში გაწეული დარიცხული ხარჯი 31/12/2019				საანგარიშო პერიოდის ბოლოს 31/12/2019		
	საბალანსო ანგარიში		საცნობარო მუხლი											საბალანსო ანგარიში		საცნობარო მუხლი
	რაოდენობა	ლირებულე	რაოდენობა	რაოდენობა	ლირებულე	სულ ხარჯი	მ.შ. შეკვეთება	მ.შ. საწვავი	მ.შ.სათადარიგო ნაწილები	სულ ხარჯი	მ.შ. შეკვეთება	მ.შ. საწვავი	მ.შ.სათადარიგო ნაწილები	რაოდენობა	ლირებულე	რაოდენობა
სატრანსპორტო საშუალება სულ:	31	497,217	-	31	435,558	217,580	58,419	133,686	25,475	217,772	58,419	133,686	25,667	31	435,558	-
მათ შორის																
მსუბუქი	25	383,553	-	25	336,230	161,426	40,577	100,810	20,039	161,618	40,577	100,810	20,231	25	336,230	-
ჯიპები და პიკაპები	5	99,012	-	5	86,524	27,136	10,214	13,581	3,341	27,136	10,214	13,581	3,341	5	86,524	-
სამგზავრო სატრანსპორტო საშუალებები	1	14,652	-	1	12,804	29,018	7,628	19,295	0,095	29,018	7,628	19,295	2,095	1	12,804	-
სატვირთო	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ჯგუფი ბალანსზე არსებულ ავტოპარკს მართავს შიდა ინსტრუქციის მიხედვით, რომელიც განსაზღვრავს საწვავის ლიმიტების დადგენის/კორექტირების მეთოდოლოგიას, განსაზღვრავს ავტოსატრანსპორტო საშუალებების ექსპლუატაციის წესებს და პროცედურებს, სამორიგეო ავტომობილების მოძრაობის რეჟიმს (რაც მოიცავს მათი გადაადგილების GPS-ით კონტროლის მექანიზმს). აღნიშნული ინსტრუქცია მიმართულია ხარჯების ოპტიმიზაციისადმი და წარმოადგენს შიდა კონტროლის კარგ მექანიზმს.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)
2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

12. ორგანიზაციების ანგარიშებზე რიცხული ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები წარმოშობის წლების მიხედვით

დასახელება	2019 წლის 31 დეკემბრისთვის	მათ შორის წარმოშობის წლების მიხედვით	
	სულ	1996-2018 წწ.	2019 წწ.
ს უ ლ	343,443	-	343,443
სხვა შემოსავლები	2,100	-	2,100
გადასახდელები (წინასწარ გადახდილი თანხებით წარმოქმნილი დავალიანებები)	341,343	-	341,343
შრომის ანაზღაურება	-	-	-
საქონელი და მომსახურება	16,002	-	16,002
პროცენტი	-	-	-
სუბსიდიები	-	-	-
გრანტები	-	-	-
სოციალური უზრუნველყოფა	-	-	-
სხვა ხარჯები	159	-	159
არაფინანსური აქტივების მიღება	325,182	-	325,182
სხვა მოთხოვნები (გარდა საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული მუხლებისა)	-	-	-

13. ორგანიზაციის ანგარიშებზე რიცხული ვალდებულებები წარმოშობის წლების მიხედვით

სხვა მოკლევადიანი ვალდებულებების ჩაშლა წარმოშობის წლების მიხედვით 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარმოდგენილია შემდეგნაირად:

დასახელება	2019 წლის 31 დეკემბრისთვის	მათ შორის წარმოშობის წლების მიხედვით	
	სულ	1996-2018 წწ.	2019 წწ.
ს უ ლ:	327,997	295,036	32,961
შემოსულობები (წინასწარ მიღებული თანხებით წარმოქმნილი დავალიანებები)	-	-	-
გადასახდელები	327,997	295,036	32,961
შრომის ანაზღაურება	245,863	245,863	-
საქონელი და მომსახურება	20,590	-	20,590
საოფისე ხარჯი	19,662	-	19,662
შენახვის და შეკეთების ხარჯი	735	-	735
სხვა დანარჩენი საქონელი და მომსახურება	193	-	193
სოციალური უზრუნველყოფა	49,173	49,173	-
სხვა ხარჯები	12,371	-	12,371
არაფინანსური აქტივების შეძენა	-	-	-
ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-
სხვა ვალდებულებები	-	-	-

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

14. ინფორმაცია დებიტორული დავალიანების შესახებ ორგანიზაციულ ჭრილში

სხვა მოკლევადიანი ფინანსური აქტივები და სხვა მოთხოვნები 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარმოდგენილია შემდეგნაირად:

ორგანიზაციის დასახელება	დებიტი თანხა	წარმ. თარიღი	წარმოშობის საფუძველი
ერთიანი ანგარიში; საგადასახადო ინსპექცია; გადასახადები	273	2019	სხვა ავანსები
ინფორმაციული სისტემების აუდიტის და კონტროლის ასოციაცია	2,453	2019	ტრენინგებისთვის გადახდილი ავანსები
შპს ულტრა	7,990	2019	ავანსად გადახდილი ძირითადი აქტივების შესაძენად
შპს კა ელ ჯი +	32,800	2019	ავანსად გადახდილი ძირითადი აქტივების შესაძენად
შპს ლაბ	223,782	2019	ავანსად გადახდილი ძირითადი აქტივების შესაძენად
შპს ელ+	60,609	2019	ავანსად გადახდილი ძირითადი აქტივების შესაძენად
შპს ბედი.ჯი	11,996	2019	ავანსად გადახდილი გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივების შესაძენად
შპს უსტა	1,280	2019	საოფისე ხარჯებისთვის გადახდილი ავანსები
შემოსავლების სამსახური	159	2019	საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად ქონების გადასახადის ავანსის გადახდა
ახალქალაქის მუნიციპალიტეტი	701	2019	ტრენინგ-კურსის მიწოდება
ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტი	1,400	2019	ტრენინგ-კურსის მიწოდება
სულ სხვა მოკლევადიანი მოთხოვნები და სხვა მოკლევადიანი ფინანსური აქტივები	343,443		

საანგარიშგებო პერიოდის დასრულებიდან 3 თვის განმავლობაში, ყველა ზემოთ მოცემული ავანსი დაიხურა, მათ შორის, ორგანიზაციამ მიიღო სხვადასხვა სახის არაფინანსური აქტივები, რომლის ძირითად ნაწილს წარმოადგენს კომპიუტერები.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

15. ინფორმაცია ვალდებულებების შესახებ კრედიტორების მიხედვით

სხვა მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები 2019 წლის 31 დეკემბერს წარმოადგენს შემდეგს:

	2019 წლის 31 დეკემბერი	2018 წლის 31 დეკემბერი
ვალდებულებები ყოფილი თანამშრომლებისადმი	295,036	295,036
მიღებული ავანსები	-	30,815
დღგ	11,652	9,267
სხვა კრედიტორული დავალიანება	21,309	-
სულ მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები	327,997	335,118

ვალდებულებები ყოფილი თანამშრომლებისათვის წარმოადგენს 743 ადამიანის მიმართ 1996-2003 წლებში დაგროვილ კრედიტორულ დავალიანებას.

16. ორგანიზაციის აქტივების/მომსახურების უსასყიდლოდ მიღება/გადაცემის შესახებ

უსასყიდლოდ გადაცემული აქტივები წარმოადგენს იმ აქტივებს ისტორიული ღირებულებებით, რომლებიც გადაეცათ სხვა სახელმწიფო ორგანიზაციებს. გადაცემული ქონების საბალანსო ღირებულება გადაცემის თარიღისთვის შეადგენდა 1,025,735 ლარს. დამატებითი ინფორმაცია ქონების გადაცემის შესახებ მოცემულია მე-8 განმარტებაში.

ჯგუფმა 2018 წლის განმავლობაში შეიმუშავა არაფინანსური აქტივების ინვენტარიზაციის შიდა პროცედურა, რომელმაც უზრუნველყო პროცესის თანმიმდევრული რისკების მინიმიზაცია. აღნიშნული წესებით ჩატარებული შერჩევითი ინვენტარიზაციის დროს გამოვლინდა გამოუსადეგარი და გამოუყენებელი აქტივები და მოხდა მათი შესაბამისი განკარგვა. კერძოდ, ექსპლუატაციისთვის მისაღები მაგრამ ორგანიზაციისთვის გამოუსადეგარი აქტივები გადაეცა სსიპ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს, წლების განმავლობაში საწყობებში დაგროვებული დაზიანებული და უვარგისი აქტივები კი განადგურდა წესების დაცვით. ამ საკითხების მოწესრიგების შემდეგ, 2019 საანგარიშო წლის ბოლოს ჩატარებულ სავალდებულო ინვენტარიზაციას არც დაზიანებული და არც გამოუსადეგარი აქტივები აღარ გამოუვლენია.

	2019 წლის 31 დეკემბერი	2018 წლის 31 დეკემბერი
გადაცემული ძირითადი საშუალებები	1,035,027	128,297
სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები	-	6,546
სხვა აქტივები	-	8,322
სულ უსასყიდლოდ გადაცემული აქტივები ისტორიული ღირებულებით	1,035,027	143,165

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

17. თანამშრომელთა ანაზღაურება

	2019 წლის 31 დეკემბერი	2018 წლის 31 დეკემბერი
თანამდებობრივი სარგო	9,608,259	9,559,674
წოდებრივი სარგო	383,893	385,332
პრემია	2,007,806	1,828,012
სულ შტატის თანამშრომლების ანაზღაურება	11,999,958	11,773,018

თანამდებობრივი სარგოები პერიოდის განმავლობაში გაცემულია დამტკიცებული ბიუჯეტისა და საშტატო ნუსხის შესაბამისად. 2019 წელს ორგანიზაციის მიერ პრემიების გაცემა მოხდა დანერგილ შეფასების სისტემაზე დაყრდნობით, რომელიც ეფუძნება საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებს. შეფასების სისტემა ელექტრონულია და ითვალისწინებს თანამშრომელთა კომპეტენციებს, ინდივიდუალურად შესრულებული სამუშაოს მოცულობას და ხარისხს.

შტატგარეშე მომუშავეთა ანაზღაურება არის საქონლისა და მომსახურების ნაწილი და წარმოადგენს 658,570 ლარს 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარმოადგენდა 782,914 ლარს). შემცირება წინა წელთან შედარებით განპირობებულია გენერალური აუდიტორის ბრძანების საფუძველზე, რომლის შედეგადაც საჯარო აუდიტის ინსტიტუტს აღარ აქვს უფლება ჩაატაროს ფინანსური აუდიტი, რამაც განაპირობა შტატგარეშე მომუშავეთა საჭიროების შემცირება, რომლებიც მუშაობდნენ საჯარო აუდიტის ინსტიტუტში.

	2019 წლის 31 დეკემბერი	2018 წლის 31 დეკემბერი
შტატის თანამშრომლების ანაზღაურება	11,999,958	11,773,018
შტატგარეშე მომუშავეთა ანაზღაურება	658,570	782,914
სოციალური უზრუნველყოფის ხარჯი	252,916	366,139
სულ თანამშრომლების ანაზღაურება	12,911,444	12,922,071

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, თანამშრომელთა და შტატგარეშე მომუშავეთა რაოდენობა იყო შესაბამისად 284 და 49 ადამიანი.

18. პირობითი ვალდებულებები

სასამართლო დავები

ოპერაციების ჩვეული მსვლელობისას ჯგუფი სასამართლო დავებს აწარმოებდა საკუთარი ყოფილ თანამშრომლებსა და აუდიტის ობიექტებთან. ხელმძღვანელობის აზრით რაიმე არსებითი დაურიცხავი ზარალი არ არის მოსალოდნელი და შესაბამისად წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსურ ანგარიშგებაში არ გათვალისწინებულა არანაირი შესაბამისი რეზერვის ხარჯი.

შესაბამისობა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ ორგანულ კანონთან

ჯგუფის საქმიანობა ძირითადად რეგულირდება ორგანული კანონით „სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ“. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ხელმძღვანელობის შეფასებით, ორგანიზაცია აკმაყოფილებს ამ კანონის პირობებს.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

გადასახადები

ჯგუფი არაკომერციული ორგანიზაციაა და მასზე საჯარო დაწესებულებისთვის დამახასიათებელი საგადასახადო მოთხოვნები ვრცელდება. საგადასახადო ნორმების დარღვევის შედეგად ჯგუფს შეიძლება დამატებით დაეკისროს გადასახადების, ჯარიმების და საურავის გადახდა. ხელმძღვანელობის შეფასებით საანგარიშო პერიოდში ორგანიზაციამ ზუსტად მოახდინა საგადასახადო ვალდებულებების განსაზღვრა და გათვალისწინება.

საოპერაციო გარემო

ჯგუფის საქმიანობაზე შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ისეთმა ძირითადმა გარე ფაქტორებმა, როგორებიც არის სამართლებრივი სივრცე და საბიუჯეტო პროცესი. აღნიშნული მიმართულებებით დღეს არსებული მიღწევები, კერძოდ, რეფორმირებული სამართლებრივი საფუძვლები, ქმნის გარანტიებს ორგანიზაციის ფინანსური და ფუნქციონალური დამოუკიდებლობის შესახებ, რაც არსებითად განაპირობებს ჯგუფის გამართული საქმიანობისთვის შესაბამის გარემოს.

2020 წლის დასაწყისიდან, მსოფლიოში გავრცელება დაიწყო ახალმა კორონა ვირუსმა (COVID 19), მისი გავრცელების არეალიდან გამომდინარე, მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის მიერ მას მიენიჭა პანდემიის სტატუსი. მრავალი ქვეყნის მიერ ვირუსის გავრცელების წინააღმდეგ მიღებულმა ზომებმა გამოიწვია მნიშვნელოვანი რღვევები კომპანიების საოპერაციო გარემოში და მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია გლობალურ საფინანსო ბაზრებზე. რამდენადაც, აღნიშნული გავლენები სწრაფად პროგრესირდება, მან შეიძლება მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიოს სხვადასხვა დარგების კომპანიებისთვის, რაც მოიცავს, მაგრამ არ ზღუდავს, ისეთ გავლენებს, როგორიცაა: შეზღუდვები წარმოებაში ან საწარმოო სიმძლავრეების დახურვა, მომარაგების ჯაჭვის რღვევა, საწარმოო პერსონალის კარანტინი, შემცირებული მოთხოვნა და სირთულეები დაფინანსების მოზიდვაში. დამატებით, კომპანიები შეიძლება დადგნენ უფრო რთული გამოწვევების წინაშე COVID 19-ს ნეგატიური ზეგავლენის შედეგად მსოფლიოს ეკონომიკაზე და ძირითად ფინანსურ ბაზრებზე. ჯგუფზე COVID 19-ს ზეგავლენის სიძლიერე უმეტესწილად დამოკიდებულია პანდემიური ეფექტების ხანგრძლივობასა და ავადობის სიდიდის ზეგავლენაზე მსოფლიოსა და საქართველოს ეკონომიკებზე.

19. ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, მხარე დაკავშირებულად ითვლება, თუ ერთ-ერთ მხარეს შეუძლია მეორე მხარის კონტროლი ან მასზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენის მოხდენა ფინანსური თუ საოპერაციო გადაწყვეტილებების მიღებასა. დაკავშირებულ მხარეებთან არსებული ყოველი ურთიერთობის განხილვისას ყურადღება ექცევა ურთიერთობის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას.

2019 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის განმავლობაში ორგანიზაციას არ ჰქონია ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან უმაღლესი ხელმძღვანელობისათვის გადახდილი ანაზღაურების გარდა. 2019 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის განმავლობაში უმაღლესი ხელმძღვანელობის - 4 ადამიანისათვის გადახდილმა ჯამურმა დარიცხულმა ანაზღაურებამ შეადგინა 496,200 ლარი.

2019 წლის 31 დეკემბერი		
	თანამდებობრივი სარგო	პრემია
ერეკლე მექვაბიშვილი	80,400	-
დავით გოგიჩაიშვილი	79,200	59,400
ეკატერინე ღაზაძე	79,200	59,400
ნოდარ ჯავახიშვილი	79,200	59,400
სულ ანაზღაურება	318,000	178,200

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

20. ფინანსური რისკის მართვა

ჯგუფი ხარჯებსა და წმინდა აქტივებს მართავს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შეძლოს უწყვეტი ორგანიზაციის სტატუსით ფუნქციონირების გაგრძელება და ამავდროულად, მიზნების მიღწევა მინიჭებული მანდატის განხორციელების პროცესში გაწეული ხარჯების ოპტიმიზების გზით.

ოპერაციების მიმდინარეობისას ამ დარგისთვის წარმოშობილი და ძირითადი ფინანსური რისკებია სახსრების არამიზნობრივი გამოყენებისა და ლიკვიდობის რისკი. ვინაიდან ჯგუფს არ აქვს პროცენტური ფინანსური ვალდებულებები ან მოგება-ზარალში აღრიცხული ფინანსური ვალდებულებები, მასზე საპროცენტო განაკვეთისა და სავალუტო რისკების გავლენა არ მოქმედებს.

ქვებუნეფიციალების მიერ სახსრების არამიზნობრივი გამოყენების რისკი

ორგანიზაციაზე მოქმედებს სახსრების არამიზნობრივი გამოყენების რისკი, ანუ იმის რისკი, რომ სახსრების გამოყენება არ მოხდება დადგენილი მანდატის შესაბამისად და დამტკიცებული ბიუჯეტის პირობებით, და, ამდენად, ორგანიზაცია იზარალებს. ეს რისკი ძირითადად დაკავშირებულია პერიოდის განმავლობაში გამოყოფილი ასიგნების ხარჯვასთან.

ზემოაღნიშნული რისკების სამართავად, ორგანიზაციაში შექმნილია ფუნქციურად დამოუკიდებელი შიდა აუდიტის დეპარტამენტი, რომლის ძირითადი ამოცანაა შიდა კონტროლის ეფექტიანობისა და ადეკვატურობის შემოწმება, შეფასება და მონიტორინგი. შიდა აუდიტორების მიერ გამოტანილი დასკვნები გარემოებების შესაფერისია და სათანადოდ ხდება მათ მიერ შესრულებული სამუშაოების ზედამხედველობა, მიმოხილვა და დოკუმენტირება. ხელმძღვანელობა უზრუნველყოფს შიდა აუდიტორების მიერ წამოჭრილი საკითხების დროულ გადაჭრას და დანერგვას.

გარდა ამისა, შიდა კონტროლის გასაძლიერებლად, საფინანსო-ეკონომიკური გადაწყვეტილებების შესრულების პროცესში უფლება-მოვალეობები გადანაწილებულია შესაბამის პასუხისმგებელ თანამშრომლებს შორის. ნებისმიერი ფინანსური ტრანზაქცია საჭიროებს სულ ცოტა ორი დონის ავტორიზაციას, რაც მინიმუმამდე ამცირებს შეცდომის დაშვების და თაღლითობის ალბათობას.

ჯგუფში, საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად, გენერალური აუდიტორის ბრძანებით, განსაზღვრულია საფინანსო-ეკონომიკური საქმიანობის მომწესრიგებელი შიდა პოლიტიკები და პროცედურები. ამასთანავე, ფუნქციონირებს კომისიები სახელმწიფო შესყიდვების, ქონების, მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაციის, ეთიკის კოდექსის მოთხოვნების დაცვის და სხვა საკითხების მიმართულებით. კომპეტენციების მაქსიმიზაციის მიზნიდან გამომდინარე და აგრეთვე ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილების მიზნით, თითოეულ კომისიაში წევრები შეირჩევიან როგორც ადმინისტრაციული, ასევე აუდიტორული ფუნქციის მქონე დეპარტამენტებიდან.

ლიკვიდობის რისკი

ლიკვიდობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფი ვერ შეძლებს ყველა ვალდებულების დროულად დაფარვას. ორგანიზაციის ლიკვიდობის პოზიცია ყურადღებით იმართება. ჯგუფში მოქმედებს ბიუჯეტირებისა და ნაღდი ფულის დეტალური პროგნოზირების პროცესი, რომლის მიზანია სახსრების ისეთი ოდენობის უზრუნველყოფა, რომელიც საკმარისი იქნება გადახდის ვალდებულებების დასაკმაყოფილებლად.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებები (გაგრძელება)

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(მონაცემები წარმოდგენილია ლარში)

21. მოვლენები საანგარიშო პერიოდის შემდგომ

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანების მიხედვით 2020 წლის 6 მაისს ძალაში შევიდა ახალი ინსტრუქცია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ“. ინსტრუქციის მოქმედება ვრცელდება 2020 წლის 1 იანვრიდან დაწყებულ აღრიცხვის პერიოდზე. მენეჯმენტის შეფასებით ახალ ინსტრუქციას არ ექნება მატერიალური ეფექტი ჯგუფის ოპერაციებზე.

2020 წლის 11 მარტს, ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ გამოაცხადა რესპირატორული დაავადების ეპიდემია, როგორც პანდემია, რომელიც გამოწვეული იყო ახალი კორონავირუსით. თავდაპირველად იდენტიფიცირებული 2019 წლის მიწურულს და ახლა ცნობილი როგორც კოვიდ-19-ს, გავრცელებამ მსოფლიოს მასშტაბით ათასობით ადამიანზე მოახდინა ზეგავლენა. საპასუხოდ, ქვეყნებმა, გავრცელების საწინააღმდეგოდ მიიღეს ზომები, რამაც გავლენა იქონია გლობალურად ბიზნეს ოპერაციებზე.

საქართველომ 2020 წლის 21 მარტს გამოაცხადა სახელმწიფო საგანგებო მდგომარეობა კოვიდ-19-ის ეპიდემიის განგრძობითი გავრცელების საპასუხოდ. ახალი შეზღუდვების მიხედვით, ზოგიერთი საქმიანობა შეჩერდა სახელმწიფო საგანგებო მდგომარეობის დროს. სხვა ყველა (ე.ი. ნებადართულ) ეკონომიკურ საქმიანობის ორგანიზაციებმა, მიუხედავად მათი ფორმისა თუ ტიპისა, უნდა დაიცვან საქართველოს ჯანდაცვის სამინისტროს რეკომენდაციები.

ფინანსური ანგარიშგებების გამოშვების თარიღისათვის, ჯგუფის ოპერაციებზე მნიშვნელობანი ზეგავლენა არ მომხდარა. თუმცა, ჯგუფი აგრძელებს სიტუაციის კონტროლს. მიუხედავად ამისა, სიტუაციასთან არსებული მნიშვნელოვანი გაურკვევლობიდან გამომდინარე, მმართველი გუნდის მიდგომა მომავალში შეიძლება შეიცვალოს. ასევე, ჯგუფის საოპერაციო და ფინანსური მდგომარეობის შედეგებზე შესაძლო უარყოფითი ზეგავლენის მიუხედავად, ზეგავლენის მასშტაბების გონივრული შეფასება ამ მომენტისთვის ვერ მოხერხდება.

ჯგუფის 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტი უკვე დამტკიცებულია და 2021 წლის ბიუჯეტის დამტკიცების პროცესი დასრულებული იქნება მომდევნო 2 თვეში. ამის საფუძველზე, მმართველი გუნდი მიიჩნევს, რომ ორგანიზაციას აქვს ადეკვატური ლიკვიდურობა საქმიანობის გაგრძელებისთვის და კოვიდ-19-თან დაკავშირებული რისკების შემსუბუქებისთვის მოცემული ანგარიშგების გამოქვეყნებიდან შემდეგი 12 თვის ვადაში.